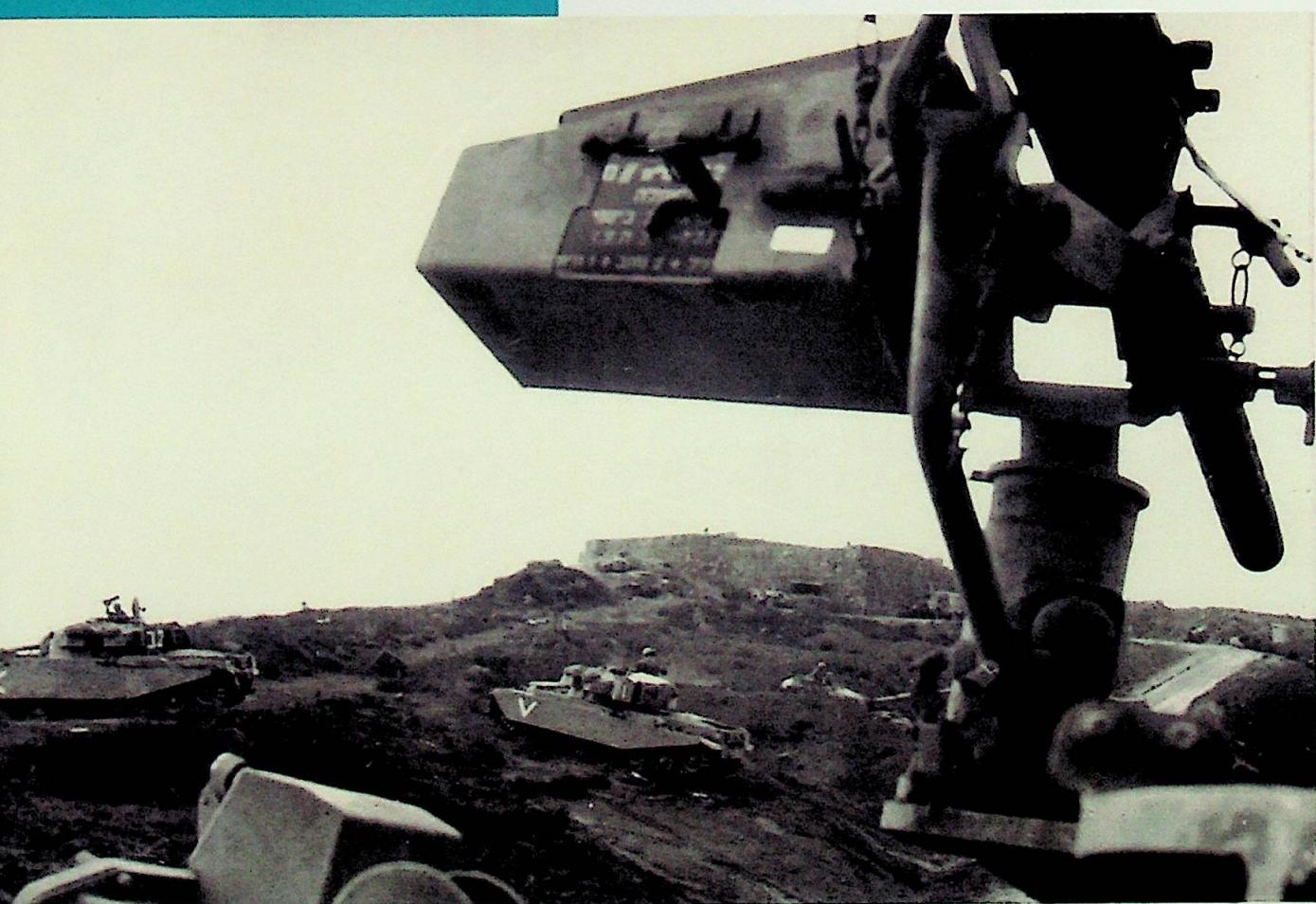

גדוד 71

גדוד 71 במלחמת יום הכיפורים 1973

**קורותיו של גדוד 71
בחטיבה 7, בששת ימי
הראשונים, בפיקודו של
סא"ל משולם רטס ז"ל.**

הקדמת העורך

החוּברת שבסביבים נערכה על ידי לקרהת הכנס הנערך היום. החוּברת משלבת זיכרונות הלוחמים, כפי שאצרו אותם בלבם, יחד עם עובדות אובייקטיביות שלוקטו מכל מקור זמני. החוּברת אינה מתימרת להיות תיעוד היסטורי מדויק אלא להיפך, מטרתה להביא לפניה הקורא הבודד, את החוויה הסובייקטיבית של חבריו לאירועים.

לא קל היה היה מלאכת ליקוט החומר. אף כי שנים רבות חלפו מאז המלחמה, איש לא ששהizi' זיכרונותיו ולהעלותם על הכתב.

סיפור לחימתו של גדור 71 בקרב הבלימה ברמת הגולן, הינו סיפור של גבורה עילאית שנDACת לשלוי סיפור הגבורה הכללי של לוחמי מלחמת ים היפרורים בכלל ולוחמי רמת הגולן בפרט.

בנפול מפקדינו בגבורה בקרוב, נותרנו צאן ללא רועה והלכנו איש לדרכו. רבים מאיתנו המשיכו בלחימה עד תם הקרבנות, אחרים פנו לבתי החולים ומייעוטנו נפל חל בקרבות.

צלקות המלחמה נותרו חרוטות בשרנו. מעולם לא נערך לגדור 71 מסדר סיום, שיחת סיכום, תחקיר הפקת לקחים, או כל דבר דומה אחר. בהיעדר תחושת סיום, הוסיףה המלחמה לחיות בלבינו לצד בניית חיינו כאנשים בוגרים.

חוּברת זו, יחד עם הכנס, יכולה להיות תעוזת סיום המלחמה עבורנו. הנה נראה בה את כל שחרר לנו ובמיוחד, תעוזת כבוד לנופלים ואות גבורה לשורדים.

אני מודה לכל מי שסייע בעדי במידע ובכל דרך אחרת, שמות כל המסייעים נקבעים בಗוף החוּברת לצד דבריהם ובלעדיהם לא הייתה קמה תעוזה זו.

ברכת רעות לוחמים,

14.10.2015

بني ברץ

המערכת

עורך: בני ברץ

הצאות המארגן והמערכת: ניסים אלפיה, יוסי ברמן, בני ברץ, אבניר גורן, עمير נאור, עמי פישמן, שי קנטור.

יוזץ: אל"מ (מייל) אילן סהר - קמ"ן חטיבת 7 ביום הכנופרים 1973.

עריכה גרפית ולשונית: רענן גדרון.

עיצוב וביצוע גרפי: דפסו 'גרפיטיב' - גדרה, סטודיו עליזה פלג.

הדפסה: דפסו 'גרפיטיב'.

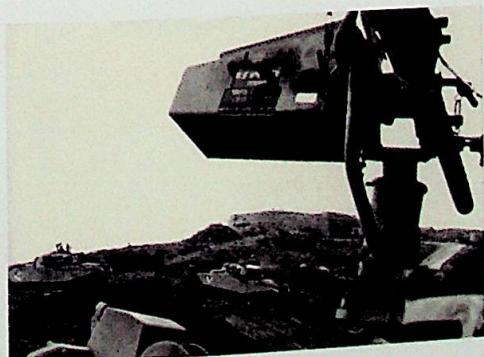
הפקת גרסת המקור של החוברת: חוברת ההנצחה של הקמתו ולהימתו של גדור 71 במלחתם יום הכנופרים 1973, הופקה לכבוד כנס לוחמי גדור 71 שנערך בלטרון בתאריך 14.10.2015. הכנס היה המפגש הראשון של כל חייל הגדור מאז 1973 והופק בעזרתם של מג"ד 71 הקיים, סא"ל ברק צרני ורס"ב הגדור גלעד שטרית.

הדפסה של גרסת המקור: הוצאה לאור של פיקוד צפון, רס"ב אורן גמליאל.

סיו"ע לקשר מול המשפחות השוכנות: מחלקה נפגעים בחטיבת 188.

תמונת השער:

טנק פולוגה מ' עלולים לעמודות ברכס הצפוני של החרמוןיות ביום השני למלחתה 7.10.73, כשברקע ביצורי מוצב החרמוןיות. ממולו של הגדור בצפון 'עמק הבכא', ניצבת חטיבת ח"ר 68 הסורית, שגדוד הטנקים שלו (כ חמישים טנקים) הושמד במלואו ונמנעה חידרת חטיבת זו לשטחנו.

צילום תמונת השער: מרtin דה-ברוס Z"ל מגבעת חיים, הגיע ממתיקן 500 ושובץ כטען-קשר בצוות 2 א' פולוגה מ'. היה אמור להשתחרר ביום ראשון 7.10.73 והגיע עם כל הצד של בקייטג. עד מוצאי שבת שמר את הקיטbag סגור כי האמין שהוא משתחרר ביום ראשון. כשפתח אותו, היה זה שם המצלמה שבמציאות צילם את רוב התמונות שמופיעות בחוברת זו. מרtin נפטר כמספר שנים לפני הכנס ממחלה. יהי זכרו ברוך.

תוכן העניינים

3	הקדמת העורך .....
4	המערכת .....
5	תוכן העניינים .....
6	מהו גדוד ?? .....
7	תרשים מבנה פיקוד הגדוד .....
8	התארגנות .....
9	המשימות .....
10	מפת צירי היררכיות .....
11	הקרבות העיקריים .....
13	מפת היררכות הכוחות עם פרוץ המלחמה .....
14	מפת היררכות הכוחות חטיבת 7 .....
15	דבר מח"ט 7 במלחמה .....
17	דבר מג"ד 77 במלחמה .....
19	דבר קמ"ן 7 במלחמה .....
21	תצ"א מדרום למוצב 105, 8:30 .....
22	תצ"א קרב ההכרעה בעמק הבכא, 10:30 .....
23	חמישה ימים עם רטס - בני ברץ .....
25	מכتب מ"פ ב' אבנर לנדווא לחיל' הגדוד .....
27	יומן הגדוד – בני ברץ (נכتب בסוף המלחמה) .....
33	דבר קצין הקשר הגודי במלחמה .....
38	רמי שפירה .....
43	רענן גדרון .....
47	יוסי שם טוב .....
51	אהוד תירוש .....
53	משה עוז .....
54	שלמה גור .....
58	דןיאל דליות .....
62	חנן רב' .....
64	עמר נאור .....
65	יאיר פלג .....
67	עופר לוטקר .....
71	אמיר שביט .....
73	דו"ח קרב אמיר שביט בענף היסטוריה .....
80	דוד תאני .....
82	דוד רוזן .....
87	יוסי ברמן .....
90	הנופלים .....
103	אנדרטת גדוד 71 .....
104	פרטיו קשר .....

מהו גוד 71?

החל משלבי ההתארגנות הראשוניים של גוד 71 ועד גיבושו של הכנס במתוכנות הנערכות היום, צפה לא אחת השאלה הבסיסית – מהו גוד 71?

ובכן, לצד היחידות הלוחמות הסדירות באח"ל, התקיימו מסגרות לשעת חירום. מסגרות אלו היו שלד ארגוני שבעת פקודה,-Amor לקרים עור וגידם. מפקדי המסגרות היו בדרך כלל מפקדים בתפקיד מטה והדרכה, אשר בשעת חירום עוברים לפקד על המסגרות בהתאם למינוי ידוע ומוכר כמנמ"ש ("מיןוי משנה").

את המסגרות אמרו לאיש על פי התורה הצה"לית, מפקדים ולוחמים אשר בתפקידם הרגיל לא שרתו ביחידות לוחמות ובעיקר חניכי ומדריכי קורסים שונים, המתקיימים באופן שוטף בכל יחידות צה"ל.

גוד 71 התקיים כמסגרת לשעת חירום בבית הספר לשריון (חטיבה 460) ומעט לעת נערך רענון למפקדי בדבר קיומו. מפקד גוד 71 היה מפקד ענף אימון מתකם בבית"ס לשריון, שא"ל משולם רטס ז"ל וסגנו היה רב סרן גدعון וילר ז"ל, מפקד מדור נת"ר בבית"ס לשריון. בנוסף, שורה של קצינים בבית"ס לשריון שמשו בתפקידים אחרים כגון קמ"ץ (בני ברץ), קצין קשר (ניסים אלפיה), מ"פ מפקדה ועוד.

השבוע שקדם למלחמת יום הכיפורים היה מתווך במיו"ח והכנות הלהקה והתגברה, עד שביום חמישי (4/10/1973) בערב, התקבלה הפקודה להתחיל ולאיש את הגוד. ישיבה ראשונה ומצוומת של מפקדת הגוד נערכה עוד באותו ערב בלשכת מה"ט 460. הישיבה הייתה כללית ביותר וכל שנקבע במהלךיה היה שנתייל לאוסף את האנשים הנחוצים ונמתיו לפקודה שתגדיר את גזרת הלחימה הצפiosa לגוד, כשל האפשרויות היו פתוחות.

ביום ששי (5/10/1973) בוקר, נערך בחזית לשכת מה"ט 460 מסדר ראשון של הגוד ובו נכחו מדריכים מדור תותחות ונת"ר של בית"ס לשריון, כמו גם אנשי גוד 71 הקשר ותומכי לחימה מדרשים. במהלך היום הגיעו אליו כוחות לוחמים נוספים נספים מחתיבה 500, אשר בשגרה שירתו כמדריכים למקצועות לשריון במתיקן האימונים באל"יש וכן צוערי שירות מבית"ס לקצינים בה"ד 1 במצבה רמן ובכך הושלם אישוש של גוד 71.

בצהרי יום ששי קיבל הגוד הودעה לעלות על אוטובוסים ולנסוע לשדה התעופה הצבאי בחצוץ, כאשר בשלב זה הוגדרה משימת הגוד ונקבע כי יטוס צפונה לחזית רמת הגולן.

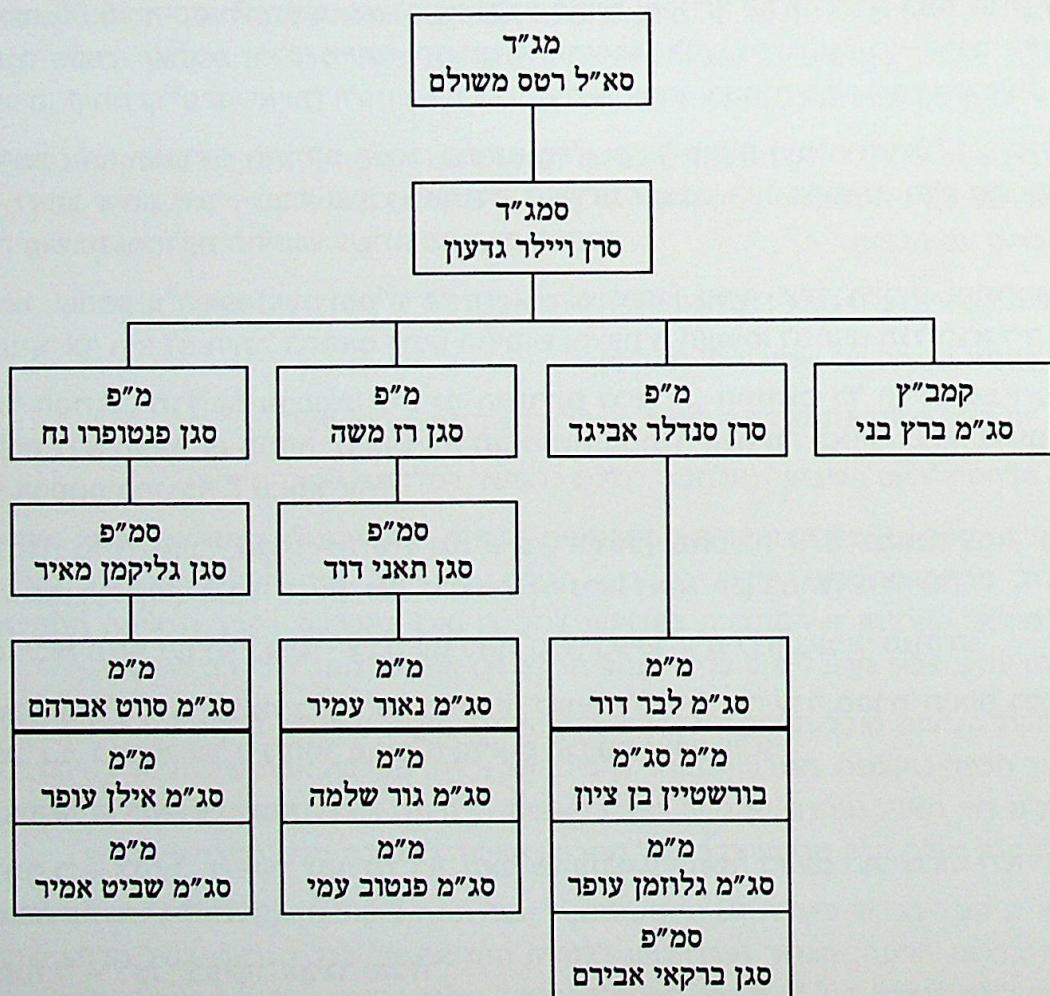
משנהתו אנשי ביה"ס לשrown במחנים, הופנו לימ"ח חטיבת המילואים 179 בפילון וקיבלו טנקים של החטיבה.

עם הקמתו מנה הגודד שלושים ואחד צוותים מלאים (מאה עשרים וארבעה לוחמים) ובנוסף להם מג"ד, סמג"ד וקמ"ץ ובסה"כ כמאה עשרים ושישה אנשי צוות. בנוסף לאנשי הצוות היו עוד כבן עשרים לשולשים מפקדים וחיל"ם במגוון מקצועות כגון קשר, שימוש, ארטילריה, רפואי, מנהלה ועוד.

הגודד סופח כגדוד רביעי לחטיבה 7 בפיקודו של אל"ם יאנוש בן-גאל וקיבל לאחריותו את גזרת צפון רמת הגולן.

תפקיד שחרר בגודד היה קצין שלישות ו בשל כך לא נערך מעולם רישום מסודר של חיילי הגודד ומפקדיו והתיעוד המסודר הראשון שנערך, הינו זה שנעשה לקראת כנס הגודד ביום 14.10.2015. כמו כן לא נשמר שיבוץ קרבוי ואין כל וודאות לגבי אישיות הצוותים, אף לא בנקודות התחלת הקרבות.

כל שניית להשיב על השאלה מהו גודוד 71 הרי זו התשובה.

תרשים מבנה של פיקוד גודוד 71 לפי השיבוץ המקורי בתאריכים 9-6 באוקטובר 1973.

התארגנות

התארגנות הגדור הchallenge ביום חמישי ה-10/10/1973 בשעות הערב המאוחרות. בשלב הראשון של ההתארגנות נערכה ישיבת התנהלה. בישיבה זו היה ברור ששם דבר לא ברור. לא היה ברור מי היו לוחמי הגדור מלבד אנשי ביה"ס לשריון, לא היה ברור לאיזו חזית ייועץ הגדור, לא היה ברור מהין קיבל הגדור טנקים, כל רכב וכו'.

בבוקרו של יום שני ה-5/10/1973 הchallenge להתקהר מעט התמונה. לגדור צוותו אנשי סגל ממדור תותחנות ומדור נט"ר בבי"ס לשריון, אנשי מפקדה, חימוש וכו' ווסףו לו מספר כל רכב קלים.

בסביבות 12:00 הגיע פלוגת צוורים מבה"ד, הצעידה וצורפה לגדור.

בסביבות 13:00 הגיע פלוגה מבאל"ש 500 וצורפה אף היא לגדור ובכך הושלם אישום הגדור.

לאחר השלמת אישום הגדור נסעו אנשיו מביה"ס לשריון, לבסיס חיל האויר בחצוץ ובסביבות השעה 15:00 הוטסו למחנים. בשלב זה נקבע סופית שהגדור יעלה לזרת רמת הגולן וכך ניתנה פקודה לנוהגים וחלק מאנשי המפקדה והחימוש, לנوع צפונה על כל הרכב הקלים (גי"פים, קומנדרים ומשאיות) ולפגוש את הלוחמים שהווטסו, במחנה פילון ליד ראש פינה.

בשעות אחר הצהרים התקם הגדור במחנה פילון וקיבל טנקים מימ"ח חט' 179. הטנקים היו לאחר אימון גדור, מבל' שעברו החזרה לשירות ומצבם היה בהתאם. חלק מהטנקים היה מושבת ומחלקת החימוש עשתה שימושים לתקנם.

הציג שנופק ע"י אפסנאות הימ"ח לא היה שלם וחסרו פריטי ציוד חיוניים. התחמושת בבענוקר אף היא לא הייתה בהתאם לתקן החימוש והמצוות העמיסו לטנקים מכל הבא ליד.

ડיוד הטנקים, תדלוקם וחימושם כמו גם החזרתם לשירות, התmeshכו כל הלילה שבין שני שבי לשבת ללא הפוגה או מנוחה. חימוש ותדלוק נעשו במהלך הלילה באוצר הכפר בוקעתה, ע"י אפסנאות חטיבה 7 ובאחריותה.

במהלך הלילה קיבל הגדור שלושה נגמ"שים ("זילדות") מחתיבה 679 במחנה צמח, ע"מ שישמו את מפקדת הגדור, אך נגמ"שים אלו לא נראה לאחר מכן במהלך הלילה.

בסביבות חצות נערכה בפילון ישיבה עם סמ"ט 7, בעיקר ע"מ לדון בענייני הנהלה.

בשבת ה-6.10.73 לפנות בוקר, נערכ תיאום כוונות לטנקים. בהיעדר מטרת תיאום כוונות,

הΖבב ג.ג. במרחק של קילומטר מהימ"ח ותיאום הכוונות נערך על פיו.

הגדור אורגן בשלוש פלוגות:

פלוגה ל' – 'כנסת', בפיקוד זמני של דוד תאני שהוחלף ע"י משה רץ עם התיאצובתו (לא הגיע בטיסה עם יתר הלוחמים).

פלוגה ל' – 'יעז', בפיקוד אביגד סנדLER.

פלוגה מ' – 'מדריד', בפיקוד נח פנטופרו.

הפלוגות היו חסרות ומנו עשרה טנקים כל אחת. בנוסף היה טנק מג"ד.

בלילה שבין שני לשבת חולקו מנות קרב בכמות בלתי מספקת. במהלך ארבעת ימי הליחימה לא התקבל מזון נוסף.

פלוגת טירונים של גולני סייעה בذידוד ובחימוש, אך עזרתם היתה מוגבלת בשל חוסר מיומנותם ובסופה של דבר כהס"מ ועזבו את המחנה, אחד מהם נשכח במחנה פילון.

במהלך הבוקר, לאחרת הצהרים הגיעו מובילים לימ"ח והעלו חמישה עשר טנקים לצומת וואסט. הטנקים התארגנו במתכונת של חניון יום בצומת וחלקם אף הספיק להתקפות ברשותות הסואנה. החלק الآخر של הטנקים בפיקוד הסמג"ד, עלה על זחלים עם כל הביעיתיות המתלווה לתנועת טנקים בתוואי השטח שuber.

קמ"ן חטיבה 7 וקמ"ץ החטיבה העבירה לנו מספר מפות ששימשו את המג"ד ומפקדי הפלוגות. לא צור אמר למפקדי המחלקות והמט"קים היו מפות.

המשך

בבוקר יומם שבת 6.10.1973, התקיימ סיוור מפקדים בגזרת רמת הגולן. בסיוור השתתפו המג"ד, הקמ"ץ והמפ"ם. הכוונה הייתה לשתף גם מ"מ מכל פלוגה, אך בשל הצורך להשלים התארגנות הטנקים, לא צורפו ממ"ם.

בערך בשעה 00:07 הגיעו המפקדים לסיוור. המפגש עם חטיבה 7 התקיימ במקדת גוד 77 בשעה 08:30 ואז ה策רף למפקדים אל גבע, מ"פ מגוד 82 שהדריך את הסיוור וערך את היכרות עם הגזרה.

לסיכום הסיוור העלה המג"ד שלושה תרחישים אפשריים ע"פ סדר ההיתכנות הבא:

- 1 – כוונות ושגרה של שמירת קו (בט"ש).
- 2 – יום קרב במתכונת שהיתה בעבר בעיקר בהשתתפות חט' 188.
- 3 – מלחמת 'היום השביעי' (מלחמה כוללת כהמך ללחמת ששת הימים).

במהלך הסיוור עת צפו המפקדים מהחרמוניית מזרחה, אמר המג"ד שאם אכן תהיה מערכת כוללת, מרחיב התמרון העיקרי בו יוכרע הקרב על הרמה יהיה העמק המשתרע מזרח לחרמוניית. הערכתו זו הסתבה כמדויקת לחולוטן וכן הcorrעה בקרב הבלימה התקיימה באותו עמק, אשר נודע לימים בכינוי 'עמק הבכא' ובו אף נפל המג"ד בקרב הגבורה.

בחלוקת הגזרות קיבל הגוד אט גדרת צפון הרמה ומשימתו הייתה לבלים את כוחות האויב באזורי הכפר בוקעתה, החרמוניית, הר כרמים ותל ורדה. מחלקה אחת של הגוד בפיקודו של הסמ"פ דוד תאני, נפרדה מהגדוד כבר בראשית הליחימה ועברה להגן על מרגלות החרמון. מחלקה זו נטלה חלק מכריע בקרב על החרמון וסייעה לחטיבת גולני בכיבושו מחדש.

במוצ"ש קיבל הגוד פקודת לשינוי משימה, לעبور תחת פיקוד חטיבה 188 לגזרת הליחימה שלה בדרומ הרמה. הגוד נערך לנوع לגזרתו החדשה אך ככל הנראה בשל הלחץ שהיה באותו לילה בגזרת חט' 7, בוטלה הפקודת והגדוד נשאר בגזרה המקורית שיועדה לו.

מפת צירי היערכות באזור הלוחמה של גדוד 71 בצפון רמת הגולן.

הקרבות העיקריים

יום שבת – 6/10

קרבות יום השבת החלו בהתקפה אווירה על הגדור שchner באזרע צומת וואסט. ההתקפה לא הסבה לגדוד נזק כלשהו ובהתרם לחילוקת הגזרות, מיהר הגדור ל特派 עמדות בגזרה שיועדה לו בין תל ורדה לבין המרגלות הדרומיים של החרמוןית. בmph ניתן לזרות את גזרת הגדור בין הצירם פידל ופידל חדש בין קירטן וקזוארינה.

עיקר המאמץ בשבת בערב ובמהלך הלילה היה לבולם כוחות אויב, שרין וכוחות אחרים, שניسو להבקיע באזרע ציר פידל (מוצב 105) ובשפוליים הדרומיים של החרמוןית לכיוון הבוסטר.

בשלב מסויים הורה המח"ט לגדור לתגבר את פלוגתו שלAMI פלנט באזרע הבוסטר, בשל חשש לחדרה מאסיבית של טנק אויב בגזרה, אך במהלך הלילה התבדלה החשש.

יום ראשון – 7/10

יום ראשון אופיין בספיגה, בעיקר של ארטילריה מאסיבית. הנזק העיקרי שהסבה הארטילריה הסורית היה למעטפת הטנקים, תא' דיזוד נפגעו, אנטנות גולחו וההתנהלות השוטפת אופיינה בהסתగות. הטנקים שהיו מוצבים על החרמוןית עלו ויירדו מהTEL מספר פעמים בהתאם לעוצמת האש שהונחתה עליהם. עמדות הטנקים המוכנות היו על התל, אפשר ראי בהנמכתה מוגבלת והוא מציבים בהם הכוחות הסוריים היו כה קרובים, שלא ניתן היה להנמיך את התותחים מסויק על מנת לפגוע בהם. בשלב מסויים ביקש הגדור וקיבל סיוע ארטילרי צמוד על החלק המזרחי של התל והסיעו אבן העיל.

בסיבות הצרהים הגיעו אספהה של תחמושת ודלק לבוקעתה ובשתי נקודות, האחת במרכז הכפר והאחרת בתחנת הדלק שבכינסה לכפר, חימשו ותדלכו הטנקים ככל שניתן היה, בהתחשב בירי הארטילריה שלא הפסיק.

בשלב מסויים הודיע המ"פ אביגד סנדLER כי נפגע והינו מתפנה לאחר. בשלב מאוחר יותר במהלך היום נפגע גם המ"פ נח פנטופרו ופונה אף הוא. לפנותו עריך הגדור שוב בפרישה רחבה ותפש עמדות על תל ורדה והר כרמיים, בנוסף לטנקים ששמרו על עמדותיהם על החרמוןית.

בערב נערכג הגדור לחניוןليل בצומת ממל קיבוץ אלרום, במפגש הצירם יקיר וקזוארינה. הפוקודה לヒעריך לחניון הלילה ניתנה בע"פ ע"י הקמבל"צ לטנקים שעברו בציר יקיר. אחד הגורים' שאל בקשר את מפקד המחלקה שלו لأن לנוע והמ"מ השיב בקשר באזור גוליה. יחידת ההאזנה של האויב קלטה ככל הנראה את השיחה שכן זמן קצר לאחר הגעתם כל הכוחות לנקודת המפגש, החלה הרעשה ארטילריה כבדה ומדויקת שגרמה לפיזור הגדור והערכות מחודש בעמדות אש בגזרתו.

יום שני 8/10

יום שני דומה מאד ליום ראשון. הערכות הכוחות הייתה דומה, הבעיות השוטפות היו בעיקר אותן בעיות. בשלב זה החלה להיות מורגשת עייפות האדם המכוונה. צוותים דיווחו על תקלות ותגובהות אנשי הכוחות ומפקדים העידו על עייפות.

פלוגת המפקדה, ככל שהיא קיימת, התקשתה לתפקיד. מזון לא סופק ללוחמים וחוליות החימוש עשתה ככל שיכלה להشمיש את הטנקים. היו מקרים רבים של החלפת טנקים, בעיקר ע"י מפקדים שהעדיפו לפקד על טנקים תקינים ולהשאיר מאחור את הטנקים המשובטים עד להמשתם. בלטה ביעילותה מחלוקת הקשר אשר הסתובבה באופן שוטף ויזום בין הטנקים, איתרה תקלות ואילו תיקונים ככל הניתן בתנאי המערכת.

מצבת הטנקים של הגודד פחתה. בשלב זה כבר היו פצועים שפונו לאחרור אף בשל העובדה שהיו טנקים מושבטים, לא חסרו אנשי צוות שהחליפו את המפוניים.

לפנות ערב נערך הגודד שוב בעמדות דומות לאלו שתפס בלילה הקודם. בשלב מסויים ביקש מוצב 105 עזרה בשל התקפת כח קומנדו סורי עלי' ושני טנקים, בפיקוד סג"מ עופר אילן, הופנו לעזרתו. זמן קצר לאחר מכן הגיעו לכיוון המוצב, השתקתה רשות הקשר וכל הניסיונות לייצור קשר עם שני הטנקים נכשלו.

יום שלישי 9/10

זמן קצר לאחר שאבד הקשר עם שני הטנקים בפיקודו של סג"מ עופר אילן, יצא הסמג"ד גدعון וילר בכח של שלושה טנקים לאזור מוצב 105, לבדוק מה עלה בגורלים ובగורל שני הטנקים של פלוגת 'ביצה', שהקשר עימם נותק עוד קודם לכן. בדרך חבירתו של הסמג"ד למוצב, נותק הקשר גם עם שלושת הטנקים שבפיקודו ובשלב זה היה ברור שהמשת הטנקים שבחבו למוצב נפגעו.

לפנות הבוקר ולקראת הזריחה, יצא כח של שלושה טנקים בפיקוד המג"ד למוצב 105 לבדוק מה עלה בגורל חממת הטנקים שהשתתקן. התמונה שנגלה הייתה קשה. חממת הטנקים היו פגועים. במיוחד של טנק הסמג"ד שכבה גופתו של רס"ן גדרון וילר ז"ל וביצרו אנשי הצוות ההרוגים. בתא הנגaging נמצא נהג הטנק בח"ם, שחולץ קודם לכן ע"י מ"פ 'ביצה' ופונה על ידו. תחת אש הולכת ומוגברת של הקומנדו הסורי, חילצו עצם שלושת הטנקים לאחר. על טנק המג"ד נורו שלושה טילים שגרמו נזק מזער.

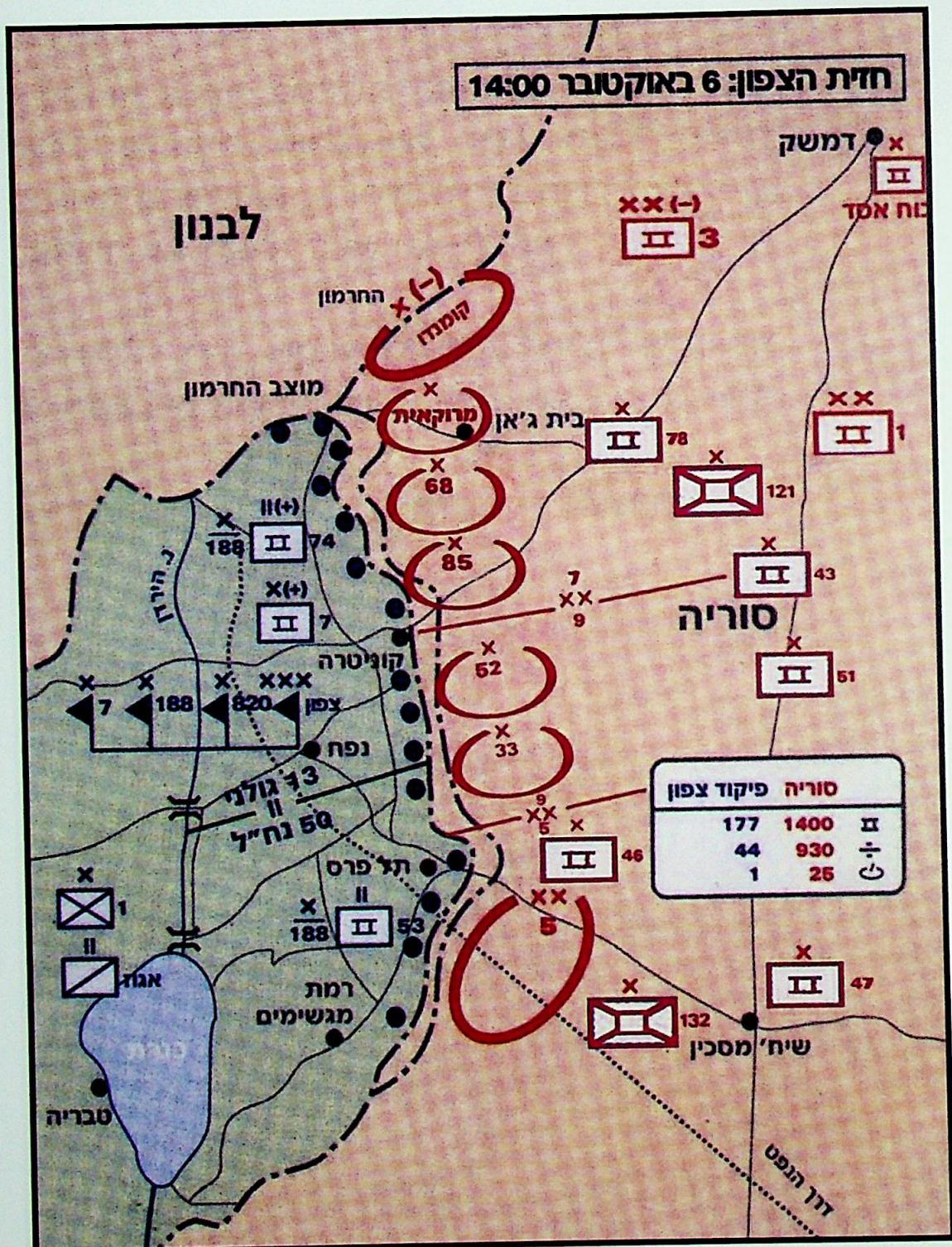
עם בוקר קיבל הגודד פקודה לחזור לגודוד 77 באזור הרים קוזארינה וקרטן מדרום לחרמונייה, על מנת לבLOW כח גדול של טנקים סוריים שנע מערבה. הגודוד נעה באיגוף מערבי גדול דרך ביתו הנטושים של קיבוץ אלרום והצטרך למערכה לצידו של גודוד 77. מערכת זו זכתה לימים לשם 'הקרב על עמק הבכא'.

הקרב על 'עמק הבכא' נמשך כל הבוקר ועיקרו היה קרבות שרירין בשירין מטווח אפס. למעשה עיקר הפגיעות בטנקים היו מטנקים שנראו בעין בלתי מזוינת ומבל' שההתותחן נדרש לפעולות כינון מיוחדות.

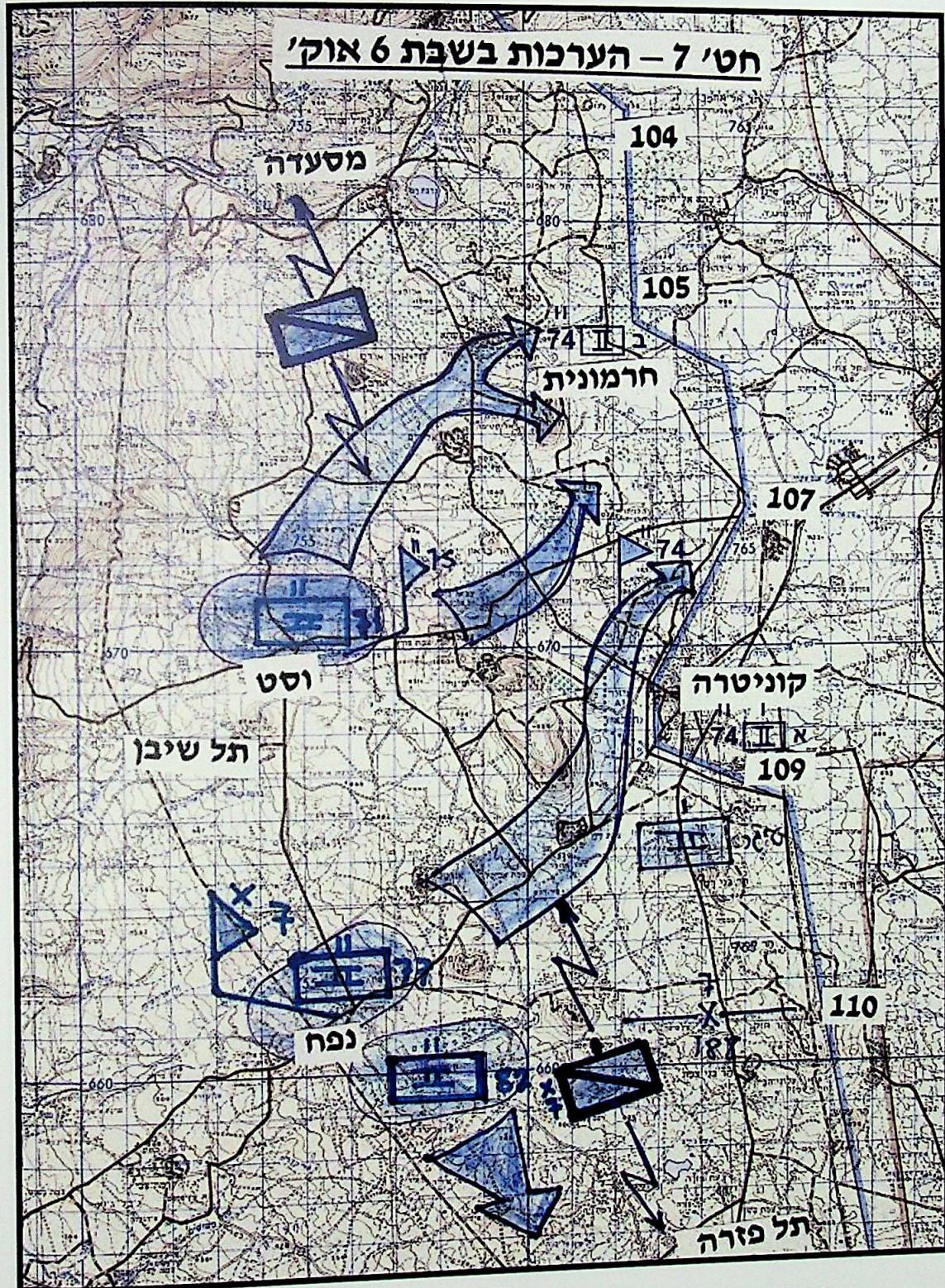
בסביבות השעה 10:00 ולאחר שהשמיד טנק סורי בטוויח אפס, עקף טנק המג"ד את הטנק הפגע בשיפור לפנים וטור כדי תנועה נחשף בפני טנק סורי בטוויח קרוב ביותר ונפגע מפגע שנורה ממנו. כתוצאה מהפגיעה נהרג המג"ד משולם רטס ונפצע הקמ"כ בני ברץ.

זמן לא רב לאחר מכן ולא רחוק ממש, נהרג גם המ"פ משה רץ. בשלב זה של הלחימה, לאחר נפילת המג"ד, הסמג"ד, אחד המ"פים ופינויים מהחזית של שני המפ"ים האחרים, נותרו שרידי הגודוד ללא כל שדרה פיקודית והctrpo ליחידות השירין האחרות, איש איש לא מיקומו בשיטה.

בכך בא הקץ על גודוד 77 בפיקודו של סא"ל משולם רטס ז"ל, לאחר ארבעה ימים של לחימת גבורה בקרב הבלימה.

מפת הערכות הכוחות עם פרוץ המלחמה בשעה 14:00, 6 באוקטובר 1973.

מפת הערכות הכוחות של חטיבה 7 בתנועה לעימות ראשון, 6.10.73.

דבר מח"ט 7 במלחמה

לוחמים ומשפחות שכולות !

חלפו 42 שנים מאז פרצה מלחמת ים הכנופים שהחלה ב-6 באוקטובר 1973. צבאות מצרים וסוריה הלמו בכוחותיו הסדיירים של צה"ל, בחזיות סini ורמת הגולן. הייתה זו הפתעה ברמה הלאומית, האסטרטגיית והתקנית שהפכה לאירוע טראומתי תולדות עם ישראל.

חטיבה 7 בפיקודו הועתקה לרמת הגולן ונערכה למגנה בגזרה הצפונית. שיטת ההגנה שהייתה מקובלת באותה ימים, דגלת בכך שאין לאויב שום היישג ועל כוחותינו ללחום תוך הצמדות מלאה וחסורת אפשרות לקו המגע. גישה זו לא תامة את המציאות בפרוץ הקרבנות, ונאלצתי להתאים את קרב ההגנה החטיבתי ל"מכונת מלחמה" חדה ומוקדמת.

גדוד 7 בפיקודו של סא"ל משלום רטס (חברי הטוב ושריונר מנוסה, מקטוציאי, בעל שער קומה), היה הזורע הצפוני במערך ההגנה החטיבתי שביצעו את משימתו בתבונה, באחריות והتواצאות היי מרשים בארכעת ימי הלחימה הקשים מנסוא.

הגדורן על הר "הרמןית" ועל שטחיה "ההריגה" שמצויה ומצפון לעמק הבקא. הגדורן השמיד בעת לחימתו את חטיבת הח"ר הסורית 68 ואת 50 הטנקים שעמדו לרשותה.

במוצאי שבת 6 באוק' וביום א' בבוקר, נתבקשתי ע"י פיקוד הצפון להعبر את גדורן 71 לש"ע לחטיבה 188 שלחמה בדרום רמת הגולן.

כרצייתי להיענות לבקשתו זו נוצר מצב קשה באיזון הכוחות ונאלצתי להחזיר את הגדורן לחימה בעמק הבקא. הגדורן היה מעורב בהמשך בלחימה פיסית קשה וגורלית בגזרת חטיבה 7 ולא היה יכולתי להוציאו מטור שטח הלחימה.

קיבلتني בהמשך הלחימה את אישורו של אלוף פיקוד הצפון חופי להחלטותי אלו:

ביום ב' 8 באוק' בלילה נפגע ונ נהרג הסמג"ד, רס"ן גدعון וילר שחדר בראש כוכ טנקים להצל ולחלץ כוח אחר שנקלע למארב קומנדו סורי באזרע תעלת הנ.ט. על הגבול הבינלאומי. הייתה זו פעולה אמיצה שהפגינה את אחריות המפקד והרעות שבין לוחמי השsein.

ביום ג' בבוקר, בשלב הקרייטי של לחימת החטיבה "להיות או לחודל", העתקתי את השדרה הגדודית בפיקודו של סא"ל משלום רטס למרכז הלחימה בעמק הבקא.

בשיחתנו الأخيرة, אמר לי רטס: "... יאנוש אתה שולח אותי ואת לוחמי למשימת התאבדות. אילולא הייתה זה אתה, לא הייתי מבצע משימה זו".

ואכן, סא"ל משלום רטס והלוחמים הנועדים שאיתו, נפגעו בקרב מכريع זה, לאחר שהגנו בגופם על שלמות הצפון.

בקרב הבלימה האלימה החטיבה 7 לשמר על צפון רמת הגולן ולמנוע מהסורים לכובשה בקרב ההכרעה.

"אתם לוחמי הגדוד והמשפחות השכולות, יכולים להיות גאים במעשיכם ובבני משפחותיכם שלחו עלי הגנת המולדת".
"היו ברוכים ובראים".

ומשהו איש לאילה רטס: "מחבק אותך חזק ותמיד, מתגעגע לרטס".

**יאנוש בן-גלאץ, אלוף
מח"ט 7 במלחמת יום-הכיפורים**

דבר מג"ד 77 במלחמה

משפחה רטס הקרה,

שמעתי לראות את היוזמה להנציח את רטס חברנו למדים. אין ספק שגם המלחמה עשיתם הרבה לצרכו. רואה אני אתכם שנה אחר שנה, מגעים פעומים בשנה לאנדרטה של גדור ע"ז 77 וידעו אני שאתם ראויים לכל שבך על ההתמדה. הרעיון לשבת ולכתוב על רטס הינו צו השעה. היום כאשר שבעה נדים לו, חשוב שידעו מי היה הסבה שלהם ואני שמח לקחת חלק במבצע. את רטס הכרתי כאשר הייתה בוגר חלק המקרים בגדור ע"ז. הפלוגה שלנו חולקה לשתיים, חלק הלך לפלוגה ז' עם רטס וחלק לפלוגה צ' עם חיים ארץ. אני נבחרתי להיות בטנק של רטס. אני זוכר את הפגישה הראשונה שהייתה בנינו. הוא עמד בעמידה צבאית בתוכה עם ידים על המותניים, כפטור עליו פתוח (בניגוד לפקודות) ונתן לנו את אני מאמין שלו. אודה שככלנו פחדנו ממנה וגם אני הייתה חלק מהפחדנים. הוא נראה קשה מאד, עם חירם מזרי המסתיר יותר מאשר מגלה. ספרו לנו שהוא קשה ושלענו להיזהר ממנה. הרגשתי כבוד להיות בטנק שלו. הצעירתי שלא משתמש בתותחן בטנק, דבר שמאוד רציתי. עם רטס ירדנו לרביבים ואני זוכר את התחרות בין הפלוגות אשר היו אחית ליד השניה. עבדנו כמו משוגעים אל תוך הלילה. המאהל שלנו היה לדוגמא. הטנקים בוגר אימון היו מבריקים. אהבנו את הימים בהם וחיכינו לסיים אותם. לדאבוני לאחר מספר שבועות הפונית לב"ח סורוקה לניתוח נוספת. עזבתי את הפלוגה וחזרתי אליה בוגר האימון. רטס שיבץ אותי להיות אפסנאן ואני הרגשתי אילם. ביום שבו נשלחו הטוביים מן הפלוגה לקורס מפקדי טנקים, אני הוצאה מהאפסנאן ונשלחת גם כן לקורס. השכנו היה מצד המ"מ שלי אלישיב שמש, שהיום אנחנו חברים טובים. אני לא יודע למה נשלחת, נראה לא היו מספיק חברות טובים לקידום.

במשך השנים יצא לי לראות את רטס אבל לא יצא לנו לעבוד יחד. נפגשנו בכנסים, עצרות וסיכומי תרגילים. הפגישה האמיתית הייתה ביום הכנורים 6/10/1973. רטס הגיע לגולן במדי א' עם גדור 71 מבית ספר לשריון. ידעתי שם אחרי יום הכנורים הוא אמר לעולות בדרגה לא"מ ולקבל את הפיקוד על מתקן 500, הוא צאלים. חשבתי לרגע על המצב שבו הוא יצטרך להיות תחת פיקוד יאנוש בן-גַּל שהיה בן גילו וחברו. האמנתי שהם ימצאו את הדרך.

בימי המלחמה שמעתי אותו בראש הקשר. הוא נשמע לי קצת צרוד ונשמעו כאחד הנמצא תחת אש סורית חזקה. ביום ה-9 באוקטובר, יומם רביעי למלחמה ושלישי בשבוע, רטס הגיע לעוזר לי בעמק הכא. אני זוכר את הרגע שהתייצב בגדירה. הייתה מפקד הגירה והוא הגיע אליו מהכביש מל-רום לכיוון האנדרטה של הגדור. אני עמדתי ליד האנדרטה ופיקחתי על הקרב. הוא מסר לי שהוא מגיע ואני לא חשתי בכך לחלק את הגירה בינו וחושתית שאשמעו אולי אני הוא המה"ט. אמרתי לו שאתה מציע שהוא יסגור את הוואדי הצמוד לאנדרטה כיום ואני אלך דרומה ואסתער עם שרירת הטנקים. רטס אישר את בקשתי, הטנקים שלו נעמדו סבבי ובתואם החלו בניסעה לאחר מכן. זה מה שקרה עד שעזצמי שעה לאחר מכן, מישרו הודיעו לסגני איתן קאoli לתפוא פקד כ"מ מג"ד נהרג ואני נכנסתי联系 לקשר ואמרתי שאוטי לא הורגמים כל כך מהר. לא ידעתי שראו סא"ל הרוג ליד הוצאות הרפואית וחושו שזה אני. לא ידעתי שרטס נהרג ורק אחרי שבלטנו את הסורים, קיבלתי את הבשורה הרעה. רטס היה גבר שגברים. חייל לוחם בכל רמ"ח איברי. הוא היה מנהיג. הייתה לו קריזמה מיוחדת במיניה. הוא היה איש מקצוע. ידע את הטנק ואת טכניקות היר. ידע את תורה הלחימה. הוא לא היה מלאה

שנתנו לכופף אוטם, הוא היה עומד פלדה יציב ואיתן. הוא היה עמוד האש שהלך בראש המחנה. אתם איבדתם אב יקר ואנחנו איבדנו חבר ולוחם. איבדנו אחד מהאנשים שהוא מושך להתעכט בצה"ל לדרגות הגבירות. מדינת ישראל איבדה אחד מבניה הטובים.

מי יתן משפחה יקרה שתמשיכו לחפש את הדרכם להניצח את רטס. מי יתן והילדים שלילדים יש להם, יחנכו אותם לאורו. מי יתן ודור המשך של המדינה יגדל על מעשי. מי יתן ותדע המדינה להכיר ולהויקיר את האיש היקר אשר נהרג בהיותו על הטנק הראשון, האיש שהסתער אל תוך המות להגן עליו.

שמרו על עצמכם ידידי, שלכם תמיד

אבייגדור קהלני

דבר קמ"ן חטיבה 7

את מג"ד 71 ומפקדיו לא הכרתי לפני פרוץ המלחמה. הם לא היו בסד"כ החטיבתי, בשום "אופציה" מלחמתית, אותה תרגלנו בעבר.

היכרתוינו הראשתונה הייתה בmonth ש, 6 באוקטובר, עת עליינו עם חפ"ק המח"ט להר חרמוןית ונפגשנו עם סא"ל רטס, המג"ד, שהגן עם מספר טנקים על ההר.

הפגש השני היה שעות מאוחר יותר בצומת מרום-גולן, לשם נקרא רטס לתרדריך המח"ט, להعبر את הגדור ת"פ חטיבה 188 לדרום רמת-הגולן.

רטס המג"ד שהיה לבוש בבגדי א' (דקרון) רעד מוקור. לקחתי שמייה צהלי"ית, חתכתית במרכזה חרץ והלבשתי עליו (פונצ'ו), מה שהטיב מידית את חום גופו. בהמשך שיחחו עמו המח"ט נוצר לחץ התקפי על כוחותינו ב'עמק הבכא'.

קמ"ן הבנתי שבשלב זה מתרחשת התקפת חטיבת הטנקים הסורית 78 הדיביזיונית, בהתבסס על הדוקטרינה הסורית, אותה למדתי והבנתי היטב.

כשאמרתי זאת ליינוש המח"ט, הוא קיבל החלטה מידית לtagbar את 'עמק הבכא' עם גדור 71 במטרה לבלום את האפשרות הסורית (התקפה של כמאה טנקים סורים מול עשרה טנקים של כוחותינו שהיו במקום).

אחרי שלב זה ובבוקר יומם א', החלה הלחימה המסייעית של גדור 71 באגף הצפוני של חטיבה 7. לחימתה הגדור התנהלה באופן רצוף, יומם ולילה. גדור 71 ובתוספת פלוגה ב' מגדור 74, בפיקודו של רס"ן אבניר לנדו, הי' האגף הצפוני של חטיבה 7 והם הם, שהשמידו את חטיבת החי"ר 68 שתקפה והייתה מתוגברת בכחמיישים טנקים, בקרבת צפון 'עמק הבכא' ומדרומים למוצב 105 של כוחותינו. בין השאר לחם הגדור כנגד הכוחות שניסו לחדר לצפון 'עמק הבכא', אלה שיעדו לכבות את החרמוןיות ואת הכפר الدرוזי בוקעתה (ראה מפה).

כבר ביום ב', 8 באוקטובר הלילה, החל קרב ההכרעה הסורי שמטרתו הייתה לפרוץ "בכל מחיר" את קו הבלים של חטיבה 7, בכוונה להשתלט על צפון הגולן.

הסורים הפעילו מאמץ משני אוגף בעוצמה של גדור קומנדו, שהוא מציד בנשק ג.ט., אר.פ.ג' וטייל סאגר. כוח זה הציב מארב בקרבת תעלת הג.ט. של כוחותינו ופגע במספר טנקים. הסמג"ד, רס"ן גدعון וילר הבין שיש בעיה במקום וגע עם מספר טנקים למקום. גם הוא חדר ללוע המארב הסורי, נפגע ונ נהרג בקרב זה.

המג"ד וצוות הטנק שלו נעו עוד באותו לילה לבדוק את קורותיו של הסמג"ד, גילו את גופתו ואת נג הטנק שי קנטור, אותו הם חילצו.

בבוקר למחרת, הפעילו הסורים 'מסך אש ארטילרי מתגלגל' בעוצמה של שלוש מאות קני ארטילריה, שבচস্তুו ומאחוריו הופעל קרב ההכרעה הסורי ובו כמאה וחמשים טנקים, מתוכם כמאה מסוג ט. 62. הייתה זו חטיבה 81 מדיוויזיה משוריינית 3. הקרב נוהל ע"י חיפוי אсад, נשיא סוריה ומפקד צבאה.

בקרב זה השתתפו לוחמי גדור 71 ובראשם המג"ד, סא"ל מושלם רטס שלחם בגזרה הקריטית ו בשלב הקשה ביותר של המלחמה. הטנק של מג"ד 71 נפגע מפגז ח"ש בצריח שהרגו.

במה שחלימה נבלמו הסורים ע"י כוחותינו, ספגו פגיעות קשות ולצד נפגעים רבים נטשו חלק גדול מהלוחמים הסורים ונסוגו רגלית.

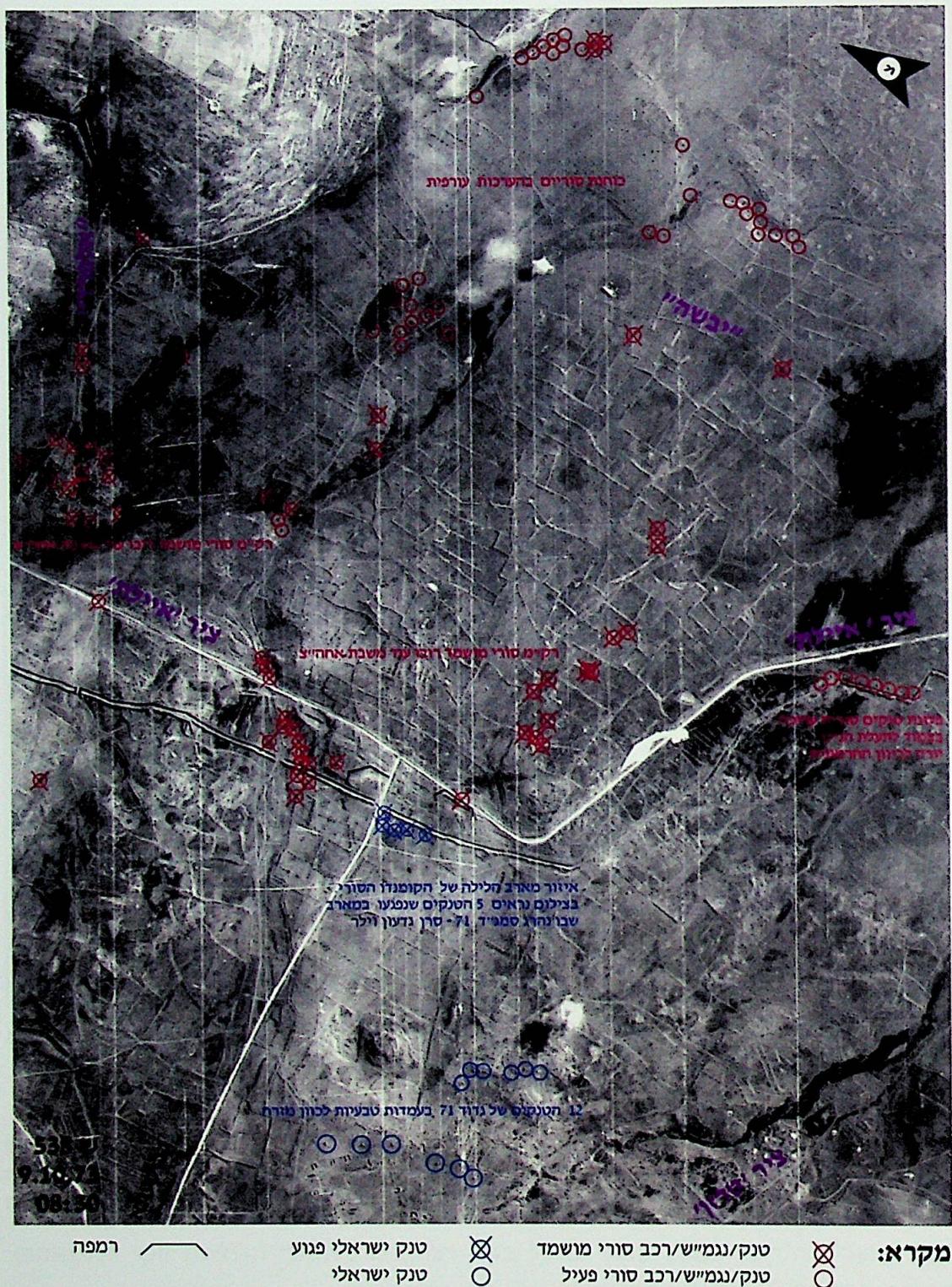
בקרב זה בפיקודו המבריק של אל"ם יאנוש בן-אל מ"ט 7 בעמק הירדן, בזכותכם ובזכות הלוחמים האחרים של גדור 77, בפיקודו של 'גיבור ישראל' סא"ל אביגדור קהלי ויחידות אחרות של החטיבה, הצלחנו לבלום את הסורים ולמנוע את כיבוש צפון רמת הגולן.

זכינו בניצחון גדול!

אני מצדיע לכם!!!

אלין סהר אל"ם (במיל')
קמ"ן חטיבה 7 במלחמת יום הכיפורים

9.10.73 ב- 105 מוצב מדרום להלכימה איזור

צילום אויר מיום ג' 9.10.73 בשעה 08:30 בו נראה הערך גודוד 71, שאליו הצטרפה יתרת פלוגה ב' בפיקודו של רס"ן אבנור לנדו. המארב הסורי היה בקרבת תעלת הנ"ט, בו נפגעו שני טנקים של פלוגה ב' וארבעה טנקים של גודוד 71 ובמקום זה נהרג סמג"ד 71 גدعון וילר. המג"ד נשאר עם יתרת הגודוד מצפון-מזרח לחרמוןיות לפני שהזעק לעמק הבכא. בצלום נראה הנגמ"ים של החטיבה הסורית 68 בתואים מוסתרים, ככל הנראה מעלה לגודוד חיל' הקומנדו שביצעו את המארבים לטנק גודוד 71, ל'גולני ולס"ירת חטיבה 7.

9.10.73 תוצאות קרב הכרעה ב'עמק הבכא' ב-

צילום אויר מיום ג' 9.10.73 בשעה 10:30: השלב האחרון של קרב עמק הבכא, בו נראים הטנקים של גדוד 77 שחדרו לעמדות הקדמיות השולטות היבט על שטח ההשמדה. בשלב זה נראים שלושים וארבעה טנקים סורים בורותים, שנפגעו על קו פרשת המים ובנהל א-שברייק.

חמשה ימים עם רטס

בני ברץ - קמבל'צ הגדור

מג"ד 71 סא"ל משולם רטס ז"ל

הסיפור שלי עם רטס הוא סיפור של חמישה ימים. חמישה ימים שראשיתם ביום שישי ה-5 באוקטובר 1973 וסופם ביום שלישי ה-9 באוקטובר, עת אני פונתי לבית החולים והוא נפל כגיבור בקרב מהקרים שידע עם ישראל אי-פעם.

את רטס הכרתי בבי"ס לשרין. אני היה עזיר, סג"מ בסרך הכל והוא היה קצין בכיר. בדרך בה נפגש הצבא באותה שנות לא היה שום מפגש אמיתי בין סגן אלוף לסגן משנה. לא אכלנו יחד, לא החלפנו מילה. אינני יודע אם אפילו היה שומע על קיומי במהלך הריגול של הדברים.

הכל התחלף ב-5 באוקטובר 1973, יום שני בבוקר, בבי"ס לשרין. קיבלנו פקודה להקים יש מאין גדור טנקים, למצוות אותו ולטוס צפונה על מנת לתגבר את כוחות השריון שכבר היו ברמת הגולן.

מפקדת הגדור הורכבה מרטייס כמג"ד, גדרון וילר כסמג"ד ואני כקמבל'צ. מפקדי הפלוגות, מפקדי המחלקות והצוותים, נאספו שלוש מסגרות שונות: בי"ס לשרין, מתקן אימונים 500 וצעררי בה"ד 1. כמובן שהיו גם כל בעלי המקצועות תומכי הלחימה ואף אלו נאספו ממיקומות שונים.

אין צורך לפרט פרשן צבאי מנוסה או מומחה לניהול משאבי אנוש, כדי להבין שבזמן שעמד לרשותנו, הייתה זו משימה בלתי אפשרית, להקים גדור שריון שייכנס לחימה תוך יממה ויתפרק כמסגרת ארגונית מאומנת ומוגיבה.

במשימה הראשונה זו, משימת הקמת הגדור, ארגונו, גיבשו, הגדרת מישומו וחלוקת הסמכויות, עמדנו באופן שגם היום, שנים רבות אחריו, אינני מסוגל להבין איך הצלחנו כל כך.

אם אפשר להציג על האחראי השר לכך, **רטס** הוא ללא ספק האיש. החל ביום שישי בבוקר, עם קבלת פקודת ההתקשרות, לא ראיינו נח לרגע. עם סיגריה שנייה כבה אף פעם, בעיניהם שראות הכל, עם שאלות קצרות ודיבור מודע תכליתי ותמציתי, הפעיל **רטס** את כלום ללא לאות.

אם היה משהו שהוא ברור לכולם בכל רגע נתון, זה שיש מפקד לגודו, יש בעל בית, יש משהו שאחראי לכל, רואה הכל ומסוגל להשיב לכל.

החל מרגע ההתקשרות דרך כל ימי לחיימה, ללא מזון, ללא שינה, ללא ביגוד להחלפה, ללא דקה למנוחה, תחת אש מתמדת ומתח הקרב, עם הרוגים ופצועים, עם תאונות כואבות הנובעות מהעיפות, המתח וחוסר הריכוז, הייתה לי הזכות להכיר מפקד ואדם, שתת דמותו אני נוצר תמיד.

בשבת בבוקר נסענו, כל קציני הגודוד, לסיר בחזית. על החרמוני, כשם שהבוקר מסנורת את עינינו העייפות מחוסר שינה, כוון **רטס** את מבטינו לעמך, שלימיםזכה לכינוי 'עמק הבכא' והסביר לנו, כמורה לתלמידיו, שכאן יהיה מרחב ההכרעה. הקצין שבילה את רב שירותו בסיני וכפי שהבנתי כמעט שלא הכיר את רמת הגולן, לא היה זקוק להרבה כדי לנתח את הזרה ולנבא בצורה מדעית כל כך, את מה שלמדנו מאוחר יותר. עומק הבכא אכן היה מרחב ההכרעה. לעם ישראל - מרחב ההכרעה בזירת הצפון, **רטס** – המקום בו הוכרע גורלו.

רטס היה אדם אמיתי. רק בחילוף הימים, כשבגרתי ונולדו לי ילדים משלי ולמדתי יותר להעיר ולאמוד את הסכנות, הבנתי כמה אומץ לב נדרש אדם המפקד על אנשים אחרים, תחת אש קשה כמו זו שליוותה אותנו ללא הפוגה, על מנת לנוהג כפי שנרג כל העת.

בלילה שבין يوم שני לשישי, כשאיבדנו במארב קומנדו סורי את גدعון וילר, יחד עם עוד כמה צוותים אחרים, למדתי אומץ לב אמיתי מהו. בקורס רוח מקפיא, פיקד **רטס** על שלושה טנקים, למקומות המארב בו נפלו גدعון והצוותים עליהם פיקד, על מנת לנסתות ולהחלצם. מול הלא נודע, תחת אש טילים, ארטילריה קלה וירי מקלעים מרוחק, נסענו למקום המארב על מנת לגנות שמכולים יותר רק אחד, נהג טנק שהצליח לשרוד אותנו חילצנו.

צפוף היה בטנק שלנו, צפוף מאד. לא לחמישה אנשי צוות נבנה הטנק. גם ארבעה לא ירגישו בו רוחה. בנסיבות הزادה, הצורך להתחלק במעט המים שהיו, באין אוכל", באין ניר טואלט", באין סיגריות", הכרתי איש עם לב מיוחד שלמרות תדמיתו הנוקשה, היה נח ומחשב, נטול גינונים ונוהג בחברות. בהחלט דמות של מפקד שיוכלה להיות מודל לחייב.

חמישה ימים היו לי עם **רטס**. חמישה ימים מלאים. אין כל דרך אחרת בה יכולים אנשים להכיר זה את זה כמו בקרב, תחת אש. אין כל דרך אחרת בה ייחשף אדם בדמותו האמיתית כמו חמישת הימים בהם הינו יחד, באינטנסיביות שהיינו. אילו הייתה צריכה לבחור מחדש אדם, להعبر עמו חמישה ימים שכאה, לא הייתה מהסס, **רטס** היה הבחירה שלו.

מכתב לחילו גדור 71 במלחמת יום הכיפורים 1973

אבנר לנDAO – מ"פ ב' ('ביצה')

14.10.15

חילו גדור 71, משפחות שכנות ובני משפחה,
אתם חלק מאנשי גיבורים אלמוניים, בעצם ילדי/חילו שנות 73 אשר נטלו חלק מרכז בהגנת
רמת הגולן במלחמת יום הכיפורים. מעולם אף אחד לא כתב או סיפר את סיפורכם, את
עמידתכם האיתנה והנחשוה ואת גבורתכם מול דיביזיה 7 הסורית.

אני, אבנר לנDAO מפקד פלוגה ב' ('ביצה') מחתיבת 188 הסדירה, אשר הייתה כבר ברמת
הגולן חלק מהרכבות הסדריות של צה"ל. התחלתי את הלחימה כבר ב-13:53-6 אוקטובר
73 ובמהלך הלילה הראשון להגעתכם לגדוד, בעצם הוכפתי לגדוד שלכם ולחמתי עד סיום
של קרב הבלימה, תחת פיקוד סא"ל רטס מפקד גדור 71.

בימים 14.10.15 בغالיל אילוצים אישים לא הגיעו למפגש החשוב של גדור 71. لكن החלטתי
לשთוף אתכם, חילו הגדור והמשפחות השכנות, בשני אירועים מרכזים של גדור 71 בהם
נטلت חלק וב עצמי הייתה בתוכם. האחד, נפילתם של גدعון וילר וחילו הכוח שלו וסיפור
הצלהו של נהג הטנק שי קנטור על יד, השם בבוקר שלאחר הקרב. האירוע השני הוא
נפילתו של מפקד הגדור סא"ל רטס ופינוי הצוות שלו על הטנק שלו.

בלייל-9-8 אוקטובר 73, בעת שפלוגתי (פל"ב) הייתה בחניוןليلה למרגלות תל ורדה, ביןכם
ובין הסורים, בשעה 03:30 לערך, תקף כוח קומנדו סורי גדול את פלוגתי. הפלוגה נלחמה
בכוח הסורי במשר כמה דקות ולאחר מכן מכאן נתתי פקודה לנתק מגע ולנע אחריו לאזרור אחר.
סא"ל רטס שראה את ניהול האש בלילה החשוך מטל ורדה (כך נראה לי מיקומו אז ב-
1973), בקש דיווח והודיע לו שימתי מספר דקות. באותו זמן התברר לי כי שני טנקים
שלוי מתוך שבעת הטנקים, אינם עונים בראש התקשר, ככלומר הם לא ניתקו מגע מכוח
הקומנדו הסורי. הודיעתי על כך לסא"ל רטס, והוא פקד עלי' לחזור ולבדק מצב שני הטנקים
שנשארו בשטח.

ענית לי סא"ל רטס (השעה הייתה קרוב ל-00:04) כי אני אמתין עד לשחר ורק אז אנו לאזרור
בו נשארו שני הטנקים שלו. לאחר זו-שיח קשה שבו סירבתי פקודה ועמדתי על דעתך.
שמעתי את סא"ל רטס נותן פקודה לסמ"ד גدعון וילר לנעו לכיוון ההתקפות של פלוגתי.
וילר עם עוד שני טנקים (סה"כ שלושה טנקים), נע בחשיכה עם אורות חתול על ציר תנועה
ידוע וברור (את צלויות הטנקים של וילר ראייתי מרחק של קילומטר אחד). עם הגיעתו של
כוח הטנקים של וילר לאזרור המארב הראשון, ייחידת קומנדו סורי (אותו הכוח שתקף אותו
לפני כן) המתינה לו ופתחה באש א.פ.ג. ובаш אוטומטית. שלושת הטנקים נפגעו על ידי
כוח הקומנדו הסורי.

עם עלות השחר (9.10.1973), יצאתי אישית עם הטנק שלי כשם"מ 3 מכפה עלי', לבדוק את
מצב הטנקים. תוך כדי נסיעה התקשר אליו זאב הויס (אחד משני מפקדי הטנקים שאלהם
נסע וילר) והואודיע לי כי שני הטנקים של פלוגה ב' נשארו בשטח, אבל שני הכוחות בריאים
ושלמים והם נמצאים בתוכנת האיסוף הפלוגתי (אלו כאמור שני הטנקים שיילר נסע
לחילוץ). הערה: הפלוגה שלי הייתה בקו רמת הגולן, בדיק במקום האירוע בחודשים מי -
יולי 73 ולכן כל חיל הHIR כל שביל וכל עמדה בשטח.
הגעת עם הטנק שלי לשולשת הטנקים של וילר, תוך הפגזה ארטילרית סורית כבדה ביותר.

סמ"ד 71 רט"ן גדרון וילר ז"ל

ירדתי מהטנק שלי אישית כשהתותחן שלי והטعن-קשר, מוחפים עלי ממקלע צרייח ועליתי על שלושת הטנקים הפוגעים, שבתוכם היו גוויות חילינו המרוסקות. בטנק השלישי שבדקתי, ענה לי קול מתא הנגג. עלייתנו על הטנק, היזמתי את הגוויות וצידדתי את תותח הטנק כדי שאוכל לפתח את מדפי הנגג (בטנק צנטוריון כאשר קנה התותח מעל מדפי הנגג הטנק, אין אפשרות לנガג לפתח מדפים). יצאתי מהטנק, פתחתני מבחוץ את מדפי הטנק ושלפתי את הנגג הטנק שי-קנטור. עם התחלת נסיעתי עם קנטור, שני מיג'יטים סורים הגיעו מצפון, תקפו ופצעו פגיעות ישירות בשלושת הטנקים של וילר. (ביום העצמאות של שנת 1974, מג"ד 71 סא"ל יוני נתניהו ביקש מני לספר לח"ל הגדור מורות קרב, ותו록 כדי סיפור נעמד סג"מ שי-קנטור ואמר לי ולכלום: "אני הייתי החיל שלפלת מהטנק").

האירוע השני היה נפילתו של מפקד גדור 71 סא"ל משולם רטס. באותו הבוקר של 9.10.73 בערך בשעה 08:30, לאחר נסעה של כל הגדור לאלהרום (הנמצאת מערבה לתל ורדה כשיים-שלושה ק"מ), סא"ל רטס נתן פקודה לגדור לנעו לכיוון החרמוןיות (זהו למעשה היה הקרב האחרון בעמק הבקא). כשהתקרבנו למרגלות התל בחלקו הדרומי, ראיינו לפניו מרחקים של מטרים ספורים טנקים סורים שהגיעו מכיוון מזרח. בלחימה קשה, אכזרית ממרחקים אפס"ים, הגדור השמיד חלק גדול מהטנקים הסורים שהחלו לחזור לאחרור לסתת לכיוון מזרח. באותו שנות ראיתי טנק שלנו מקבל פגיעה ישירה מטנק סורי שהיה במרחק של כעשרים מטר מהטנק של רטס. מיד יריתי פגז לכיוון הטנק שפגע ברטס והטנק הסורי התפוצץ. לפטע החלו הטנקים הישראלים שהיו על יד הטנק שלי ועל יד הטנק של רטס, בנסיגת מערבה ואני נסעת ללחוץ את אנשי הצוות של הטנק הפוגע. העלייתו את אנשי הצוות על הטנק שלי ועוד נאמר לי על ידם כי סא"ל רטס נהרג ונמצא בטנק הפוגע. (עד אותה רגע לא ידעתי ולא הכרתי שהטנק שנמצא בסמוך אליו, הוא הטנק של מג"ד 71). חילצתי אותן לאחרור והמשכתי מיד בלחימה עם הגדור של קהלני, עד סיום הקרב בעמק הבקא. היום 14.10.15, אני מצהיר לכם גיבורו גדור 71.

⑩ ԵՐԱ ՏՐԻ ԽԱՆ ՎՐԱ ՀՅՈՒՅ ԽԵՂԵ ԽԵՂԵ ԽԵՂԵ

(14.65)	32.70	175	'32	AN32N
	32.30	PAK		17250
	34.50	AN32N		'68

וְנִזְמַן וְנִזְמָן בְּגִילָה וְבְגִילָה בְּגִילָה

① נייר מס' 1413 נספחים
 ② נספחים מס' 1412 מכתב מס' 1413
 ③ מס' 1413 מכתב מס' 1412 נספחים
 ④ מס' 1412 מכתב מס' 1413 נספחים
 ⑤ מס' 1413 מס' 1412 נספחים
 ⑥ מס' 1413 מס' 1412 נספחים
 ⑦ מס' 1412 מס' 1413 נספחים
 ⑧ מס' 1413 מס' 1412 נספחים
 ⑨ מס' 1412 מס' 1413 נספחים

⑤ 11:00

בנוסף ל-179 דינרים מילוי נסיעה
בג'וינט הייינר ג'ונס מהדר גראם
הויליאם ג'ון גראם וויליאם גראם
ויליאם גראם ג'ון גראם וויליאם גראם
ויליאם גראם ג'ון גראם וויליאם גראם
ויליאם גראם ג'ון גראם וויליאם גראם

(8) תירמיט כוונת עלה מארה - דעך כלל
נרכן פג' ג' נספ' אגדת זרעה, אגדת
אך קדרון שיבער, העש' דעך כה' צב' 1415
ונחנ' נספ' כה' ותבון מיל' ג' ביה' כה'
בזבז' נספ' כה' יט' ותבון מיל' ג' ביה' כה'
נשׂר' נספ' כה' יט' ונשׂר' נספ' כה' ג'

בנור' שוכנה אוכטנט' מהדר' עלה
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג' .
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג' .
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

הנור

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג' 1500
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

(9) 1409 כ' יהולם. ס. נ' 2882 2400
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

(10) 1410 כ' יהולם. ס. נ' 2883 2400
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

(11) נספ' כה' ג' הצעה' ג' 1416 ס. נ' 2883
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

(9) 1411 כ' יהולם. ס. נ' 2883 2400
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'
בנור' כב' בינה' נספ' כה' ג' הצעה' ג'

(2) מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וגדל בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

76 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

77 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$
($f(x) \leq 0$)

181 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$
($f(x) \geq 0$)

(4) מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$
במקרה שבו $f'(x)$ מוגדרת
ללא נקודות חיסכון

78 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$
במקרה שבו $f'(x)$ מוגדרת
ללא נקודות חיסכון

79 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

(10) מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

80 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

81 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

82 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

83 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

84 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

(13) מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

85 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

86 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\max$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

87 מילוי קבוצה של סט ערכים
בכדי שפונקציית $\min$ תחזיר את
הערך הולך וקטן בקצב של אינטגרל
השלג ($\int f(x)dx$) מ- $x=0$ ועד $x=a$

(6)

הנושאים בפער נקבעו בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20. מטרתם הייתה לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי. מטרתם הייתה גם לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי. מטרתם הייתה גם לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי.

בנין פער

(5)

הנושאים בפער נקבעו בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20. מטרתם הייתה לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי. מטרתם הייתה גם לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי.

בנין פער

(8)

הנושאים בפער נקבעו בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20. מטרתם הייתה לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי. מטרתם הייתה גם לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי. מטרתם הייתה גם לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי.

(3)

הנושאים בפער נקבעו בסוף המאה ה-19 ובראשית המאה ה-20. מטרתם הייתה לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי. מטרתם הייתה גם לסייע לתלמידים למדוד את הידע שלהם ולהציגו כראוי.

(19)

הנובע מכך שמיון מושג
במיון דטלר (מיון גאנץ)
ו-
ב-
מיון (לטאלר) (מיון גאנץ)
מיון (לטאלר) (מיון גאנץ)
מיון (לטאלר) (מיון גאנץ)
מיון (לטאלר) (מיון גאנץ)
מיון (לטאלר) (מיון גאנץ)

סיפורה של מחלקת הקשר גד' 7 במלחמת יום הכיפורים

ניסים אלףיה – קשר"ג

יום שישי, ערב יום הכיפורים תשל"ד, 5 לאוקטובר 1973. בית הספר לשריון, מדור קשר בג'וליס.

כולם על בגדיו א', לקרה מסדר יצאה הביתה.

מתקבלת ידעה על עצירת יציאות. מיד אח"כ אני נקרא, יחד עם קצינים נוספים של המדור, למפקד מדור קשר רס"ן שחר יחיאל.

שחר מודיע, כי בה"ס מתארגן כחטיבת שריון 460 לירידה לטיני על בסיס מפקדת החטיבה ושני גודדי טנקים, כאשר הגדוד השלישי הבוני על ענף מפקדים בבית הספר, מתארגן כגדוד 71 ומשימתו רמת הגולן.

על פי השיבוץ הקרבי ולאחר יוכחים מצוותים אישי למחלקה: גבי ארד (ארד) – טכני קשר, אבי פלמבראום – טכני קשר, אנדרוי מעתוך – מפ"ט קשר, חנן רב – מדריך קשר, משה אייזנר – טכני קשר, צבי ברלין – מדריך קשר, אבנור ישראלי – מדריך קשר. בשבת אחר-הצהרים מצטרפים אלינו שלום שאול (ש.ש.) ואילן קלדרון, היישר מקורס בסיסי אלחותנים מבה"ד 7.

אני מקבל החלטה להגיע בראש ענף מפקדים סא"ל משלום רטס, לקבלת החלטות. תדריך קצר, ההנחיות ברורות ונחנו מארגוני בלוי"ז מייד לקרהת יצאה לחצור וטישה למגנים. ההנחיות ההתארגנות כלל, בין היתר, התבוסות על טנקים של אחד הגודדים מחטיבת מילואים 179 במחנה פילון.

אני יודחזרה למדור קשר ומנהה על התארגנות. מלבד ציוד אישי וארגוני כלים לטכנים אין מה לקחת. אין החלטות קשר - "אתה תסתדר". אני לא מספיק לכלת לחדר לקחת ציוד ויוצא עם משלום רטס המג"ד ובני ברץ הקמ"ץ לשדה התעופה בחצור. מחלקת הקשר מגיעה בהסעות. אני דואג שככל המחלקה תתטו.

נציין כי בrama האישית, ההוראות שלו עם חילו מחלקת הקשר הייתה טוביה. במפקדת הגדוד הכרתי ההוראות קודמת את משלום רטס המג"ד, בני ברץ הקמ"ץ ורדיו מ"פ מפקדה, שעימם היינו יוצאים לתרגילם בסיני, במסגרת קורסי מפ"ם ומג"ם. את יתר הקצינים והחייבים לא הכרתי. (הגדוד התבוס על צוערי שריון מבה"ד 1, על צוותים מצאלים וקצינים ומדריכי טנקים מביסל"ש).

נוחתים במחנים ונושעים מיד לפילון. התארגנות קשה ומורכבת. מצב כשירות הטנקים מבחינת קשר, בכ"ר רע. הכל בחשכה מוחלטת.

המחלקה "מתלבשת" על הטנקים. בדיקות, תיקונים, משיכת הוראות קשר וחלוקתם לבני התפקידים השונים ולצוותים. הכמות חסירה – אין מספיק לכלום. אנו אמורים לחבר לחטיבה 7. אין הוראות קשר של חטיבה 7 ואין הוראות קשר לחבריה למוצבים. אני מתקשר לפיקוד, מקרים לחלק ואת היתר (וגם אז חלקית), אשיג רק למחרט בשבת בבוקר. הוראות הקשר וחלוקת תדרים על פי הק"ש של אחד מגדודי המילואים. פלוגה א' תהיה פלוגה צ' – כנסת' בתדר 41.25. פלוגה ב' תהיה פלוגה ז' – לעז' בתדר 46.25. פלוגה ג' תהיה פלוגה

מ' - 'מדריד' בתדר 73.90. רשת מבצעים גדוית - 'זקיק' בתדר 32.70. תדר חרב- 'אולם' בתדר 72.30. מבצעים חטיבה 7 – 'משבצת' בתדר 34.50.

андרי' המפ"ט נצמד לשולחת בסיס ציוד הקשר הפיקודית בפיילון ומושך ציוד, תוך שהם מקפידים להחתים אותו "לפי הספר" (בזבוז זמן יקר) ומארגן את נס. הקשר. כר בהלה כל הלילה כאשר היעד לסיים עד הבוקר. בוקר יומם שבת אנו אמורים לצאת לרמת הגולן.

בוקר יומם שבת, יומם היכופרים לאחר לילה אינטנסיבי של התארגנות, רטס המג"ד, בני ברץ הקמ"ב'ץ ואני ומצטרפים גם חלק מהמפ"ם, נסועים לרמת הגולן לסייע הרכות עם הגזרה. במהלך הסיום אני מנסה לאסוף נתוני קשר לחבירה למוצבים. את הנתונים האלה הספקתי להעביר לסמג"ד ולחילק מהמפ"ם. לדעתך לא יכולים לקבלו את הנתונים וגם נתונים אלה היו חוקיים. לא היה ממי קיבל.

מהסיוור אני זכר רק שלווה פוטוראלית שמחינתני, לא מעידה על שאמור להתרחש רק שעות ספורות לאחר מכן.

במקביל חלק מהטנקים עולים על גבי מובילים וחילקם נסועים על זחלים. חיל'י המחלקה ממשיכים עם בדיקות הטנקים וייצב תדרים בחניון הגדויל בצומת וווט.

בסביבות 13:00 בצהרים מסתים הסיוור ואנחנו בדרך לקבוצת פקודות עם יאנוש (אבייגדור) בגין מח"ט 7. מבחינתி זה הזמן בו אני אמור להשלים מהחטיבה את כל פעורי הנחיות הקשר.

בדרכם כשאנחנו חולפים על צומת וווט, מגיחים מיגים סוריים מעליינו מלאים ברעשי ארטילריה. רטס מתעשת ראשון ומורה לבני להנחות המצוות לעלות לטנקים ולהתחליל בתנועה לכיוון בוקעתה.

אני נוטן הנחיה למחלקה הקשר להישאר במקום ובהמשך הם מקבלים הנחיה לרדת לראש פינה, להציגף לחניון המנהלי של פלוגת מפקדה. המחלקה מתפרקת באופן עצמאי ללא תלות או הנחיות מפלוגת מפקדה.

בסביבות השעה 15:00 תופים עמדות סמוך לבוקעתה. מנהלים אש אינטנסיבית, כאשר רטס מנהל הקרב הזה מtower הג'יפ. עולים לעמדות, טילי סגר מצדנו ומעליינו. התחושה היא שיצאנו ליום קרב. לדעתך, אף אחד לא הבין שייצאנו למלחמה. בכל מקרה, לא מדובר על זה.

בשעותacha'ץ אנחנו מתחפכים עם הג'יפ (ארבעה גלגלים למעלה), עקב שיפור צד. יוצאים ללא פגע. הופכים את הג'יפ אבל אנחנו עולים לטנק. אני לוקח איתי מקלט עזר. אני מנסה להתארגן בטנק בעמדת טען-קשר (הינו שלושה בעמדת הטען. צפוף אבל הסטנדרטו). מערכת הקשר בטנק חסра מקלטים. אין בסיס למתוך המקלט וקשה להתנהל. מעבר אינטנסיבי בין רשותות, רעשיהם נשמעו כחסימות קשר (לא אפקטיביות). מתנהלים קרבות בטוחים קרובים מאוד. במשך הלילה רטס מחייב לעبور לג'יפ (בגלל קשיים בקשר).

בלילה רטס מודיע שהשתלטנו על ניסיון הפריצה. נראה הפגיעה מסויימת.

בוקר יומם ראשון ה-7 לאוקטובר עולים לכיוון חרמוני. הפגיעה ארטילרית. מתנהל קרב ומזוהים כמויות אדירות של רק"ם ורכב סוריים. כר עד הצהרים. יירדים לכיוון חניון ארטילרי שהזונח. קצת התארגנות, אותה אני מנצל לבדוק ולטפל בעוויות טכניות בקשר של הטנקים.

טנקים מגודד 71 בפיקודו של רטס, בהתקרכנות ותנווה לקרב, אחרי קבלת שניוי משימה לרדת מהחרמוניית ולהצטרכ למאץ הבלימה של גודד 77 בפיקודו של קהלני בעמק הבקא. צילום: מרtin דה-ברוס ז"ל.

אני מחליט לטפל בבעיות בעצמי ולא סייע מחלוקת הקשר שכן הזמן קצר. הבעיות העיקריות - אנטנות שבורות מרססים.

חזרים לעמדות. יש פצעים. רטס שלוח אותו לפנות פצועים. לא ידוע לאן לפנות. אני לא מכיר את התאג"ד. אני מעלה פצע ע"ג משאית שנושעת לכיוון צומת וויסט. (במהמשך מסתבר שיש תאג"ד בין בוקעתה למסעדה).

את מרבית שעותacha"צ אני עבר במשימת פינוי פצועים תוך לחימה אינטנסיבית, במקביל לכך שאני מסייע למג"ד בקשר מול המפ"ים מתוך הג'יפ וпотר בעיות קשר בגדוד.

ערב, קצת רגעה ואנחנו יורדים לחניון בצומת אלרום. אני מבקש בקשר מתנדבים מהמחלקה שיודיעים קשר פנים, שיעלו עם נ.ג. הקשר ויגיעו אליו לצומת אלרום. הוצאות כולן את אבי פלמביים, חנן רביע ואבנר ישראלי.

הוצאות נושא עם נ.ג. ללא אורות, הדרך לא מוכרת להם, כמעט טוענים ונושאים לעבר הסורים ולבסוף מגיעים.

במקביל אני עבר בין הטנקים ומנסה לפתור בעיות קשר עד הגעת חיל'י מחלוקת הקשר. גם כאן הבעיות העיקריות – אנטנות מרססות. הוצאות מגיע, אני נתן רשימת תקלות ומנהנה לס"ם הכל בזמן קצר ככל האפשר "ולעוף מהאזור".

אמצע הלילה, הוצאות הקשר מס"ם ואני אומר להם לנסוע חזרה לחניון ליד קיבוץ עמידע.

רטס מכнес את המפ"ים ומתרדרך. מתחילה הפגזה מסיבית מאוד. אנחנו שוכבים בצדמוד לג'יפ. אני שוכב ליד הנהג שהוא ממש צמוד לג'יפ. לידי בני או רטס, לא זוכר. אחד הטנקים מתחילה לנסוע, דורס את הג'יפ, אני צורח ותווך כר מנסה למשור את הנהג. לא ניתן. הוא כלוא מתחת

לגי'. רצ' לכיוון הטנק תור כדי צעקות, אין סיכוי שיישמעו. אני קופץ על הטנק יחד עם מישחו נסוף ונוטן מכח בקсадת המפקד. הטנק נעצר.

עלינו על טנק ופינינו את הצומת. אני מבקש מטכני הקשר גבי ארד (ארדס) לנסוע למתקן ג'יפ אחר. גבי יוצא לפילון. יותר מאוחר יחזור אלינו עם ג'יפ ממותקן.

יום שני ה-8 לאוקטובר לפנות בוקר. ריטואל הבוקר הקודם חזר על עצמו. עולים לעמדות. קשה להבחין בין מטרות פגעות לבין מטרות חיות. מנהלים אש אינטנסיבית.

צהרים – מחלפים עמדות. אנחנו בשדה כרמיים. קופצים מהטנק וambilts ענבים. אין אוכל אחר. כל אותו היום אני נע בין הג'יפ לטנק. מפנה פצועים לתאג'ד בצומת בוקעתה.

לילה יום שני, מתנהלת לחימה עיקשת. הסמג'ד גدعון וילר מקבל הנחיה מרטס לרדת לכיוון תעלת הנ"ט עם שני טנקים נוספים דרוםית מזרחית לבוקעתה, לברור מה קורה עם טנקים של חטיבת 188 שאינם עוניים בקשר. עם הגיעו לתעלת הנ"ט, הכח של גדעון הסמג'ד נכנס למארב נ"ט. הכח נפגע והסמג'ד נהרג.

בוקר יום שלישי, רטס מחליט לרדת לבדוק מה קורה. אנחנו עוברים דרך בוקעתה. מיד לאחר הכפר, בצומת בחלקו המזרחי, אנחנו מוצאים טנק של חטיבת 188 נטוש. רטס מנהה אותנו לרדת לג'יפ ולאבטוח את הצומת. יתכן שיש קומנדנו סורי. אני יורד מהטנק לג'יפ יחד עם גבי ארוס הטכני שנגה את הג'יפ. הטנק ממשיך לכיוון תעלת הנ"ט. שקט מוחלט. גבי ואני עולים לטנק שפרש צחל לצד התעלה. מכינים את מקלע המפקד. לפטע שומע קולות מתחת למעבר המים. אני משוכנע שאלה סורים שמתחבאים. אני מוריד שני רימונים מהטנק ומתקדם לכיוון מעבר המים. גבי ונשאר לחיפוי. משומם מה אני מחליט לצזוק. היה נדמה לי שהשمعתי עברית. קורא משהו ונענה בעברית. קורא לאנשים לצאת. מסתבר שצוות הטנק התחבא במעבר המים לאחר שפרס צחל. אחד מאנשי הצוות מוכר לי אישית מבית הספר. מחליפים מספר מילים ואני מנהה אותם לאייש את מקלע המפקד ולאבטוח את הצומת.

גבי ואני חוזרים לכיוון טנק המג'ד. אני עולה לטנק. מתקבלת ידיעה על טור של טנק שרים שmag'gsים לעזרה. יש פצע טנק שכן. רטס מנהה אותו לרדת לפנותו. אני מעלה אותו לג'יפ ונוטעים לכיוון מסעה. בדרך אני מוריד את הפצעו לתאג'ד. אנחנו חוזרים לכיוון המג'ד.

אני לא יודע היכן מיקום המג'ד. אני נושא על ציר מסעדה לכיוון בוקעתה יחד עם גבי הטכני, עבר את בוקעתה ולפni אלרום עוצר. נשמעים הד' יריות קרוב מאוד. אני קורא למג'ד בקשר ואין תשובה. אני שב וקורא מספר פעמים ואין מענה. אני נכנס לרשות הפלוגתיות. וזה עונה לי אחד מהמצוות (לימים הסתבר כי זה עמר נאור). אני שואל למיקום המג'ד ונענה כי טנק המג'ד נפגע והמג'ד רטס נהרג. אני שואל לגבי הקמ"ב' בני ברץ ומבחן שגם הוא נהרג ונאמר לי שלא להתקדם על גבי הציר זהה, שכן הוא רווי סורים. התחשוה איזומה ואני מרגיש כי חרב עלי עולמי. אני חוזר חזרה לכיוון מסעדה.

מספר שבועות לאחר המלחמה, אני נושא למתקן הנופש הצבאי בעכו שהפך להיות בית הבראה צבאי. אני הולך רגל ומולי אני מופתע לראות את בני ברץ. אני בשוק ובהתרגשות רבהopolט: "ברוך מחייה המתים". בני מספר לי על נפילתו של רטס ועל פצעתו. אני יכול שלא לציין את אומץ ליבו וקור רוחו של המג'ד רטס שיחד עם בני ברץ הקמ"ב' צבאי. אני ימינו של המג'ד במהלך כל הקרבות וייעצו הקروب, באומץ לב, ללא פחד, בנחישות, בדקות במטרה והקורת אופטימיות גם ברגעיו יוש, נסך ביטחון ותקווה ופיקד על הגדור ביד רמה זאת גם כאשר הגדור נותר עם טנקים ספורים (כשלושה-ארבעה טנקים).

אני מחליט לחבר למחלקה הקשר. לאחר מספר לילות ללא שינה, אני נכנס לבג. קשר ומתעורר ביום רביעי למחרת.

ימים רביעי ה-10 לאוקטובר ועד לסיום הלחימה, אני מנסה לבדוק מה עושים. אין עם מי לדבר. מארגן המחלקה ועולים לרמת הגולן באופן עצמאי, כאשר המשימה שהגדרנו לעצמנו ואיתה ביצענו בהמשך היותה, לנوع בעקבות כוחות הפריצה של חטיבת 7 ולטפל בטנקים עם תקלות.

לאחר כניסה של הפסקת האש ולאחר ישיחת שני יוזם עם שלום סטולרוב (ארד) קשר"ח 7, שלום מנהה אותו לחבר לפלוגת הקשר. אני מתנהה ההישאות שלו בחטיבתו בקבלת תפקיד קשר"ג, יחד עם כל חיל' המחלקה. אנחנו חברים לגדור בהקמה שימושתו צמפה"ם. הגדור ממוקם במחנה סער הצמוד לנוף.

לאחר מספר ימים מחייבים להוריד אותנו עם הגדור, לאימונים במחנה נתן ליד באר שבע. יורדים למחנה נתן עם תחושה לא טובה. רחוק מאזור הלחימה.

מתארגנים יומיים, התחשוה קשה. אני חוזר לרמת הגולן וمبקש משלום ארד לקבל גדור מבצעי. שלום אומר שאין לו צורך ומנהה אותו שנית, לחבר עם המחלקה לפלוגת הקשר החטיבתנית. אני לא מוכן ומודיע לשולם שם אין לו גדור פנוי, אנחנו נסעים לסיני לחטיבת 460, החטיבה ממנה יצאנו.

אני נסוע יומם למחרת לסיני, נפגש עם שחר יהיאל קשר"ח 460. שחר מודיע לי שיש צורך בקשר"ג לגדור 196, תפקיד שאויש ע"י קצין מילואים. לבקשתי מבטיח שחר שמחלקת הקשר נשארת בגוף אחד.

אני חוזר למחנה נתן, לוקח המחלקה, משאיר שם צוות מצומצם זמני וירד עם כל המחלקה לסיני לגדור 196.

מלחמת ים כיפור - קטיעי זכרונות

רמי שפира

יום שישי בבוקר:

ערב ים כיפור, חיכינו באוטובוסים לאישור יציאה מבה"ד 1 לחופשת החג. האישור התמהמה בגלל כוונות, אבל הינו רגילים לזה, שלכל דבר בשירין "מחכים לאישור מהגיס"... לבסוף הגיעו ההוראה - כולן יוצאים הביתה חוץ מהשירוניים. התרכזו בכמה אוטובוסים והסיעו אותנו לבסיס ג'וליס - בית הספר לשירותן. לא שמחתי לחזור למקום. את בה"ד 1 דוקא אהבתי:

א. לא היו שם טנקים - שמחתי לשוכח ממפלצות הפלדה וגם די נהנית לഫטעה, מהמאזע הגופני הכרוך באימוני הח"ר.

ב. הארכיטקטורה הנחדרת של בה"ד 1 רק עשתה לי טוב על הנשמה. בגיאוליס התחלקנו לצוותי טנקים: אני עם איל רץ, יוסי פינק ויהודה שפריר המפקד. באיזה מחלקה או פלוגה הינו, או מה היה השימוש הטקטי שלנו, אין לי מושג. איל בקש להיות הנגה - הוא מסע בתפקידו המקורי בצריח בטען-קשר. אני שמחתי להיות תותחן (בקמ"ט קיבלתי תעודת תותחן מצטיין) וIOSI כפנימיו מסור, היה מוכן לכל תפקיד.

בערב הסיעו אותנו לבסיס ח"א בחזרה ועלינו על מטווס הרקולס בדרך לראש פינה. ישב ליד איל ומסתכלים על האורות למיטה. חושב בkowski רם שחויית הטיסה לבדה שווה את ביטול

חופש החג בבית...

הגענו לימי"ח פילון והתחלנו מיד בחימוש וודood הטנקים. קיבלנו טנקים של חטיבת מילואים 179. (אחרי המלחמה שירתתי בגדור מהחטיבה הזאת במשך חצי שנה והם קיימו על נך שערב המלחמה גנבו להם את הטנקים...).

עבדנו על הטנקים כל הלילה. בארבע לפנות בוקר נכנסו אלינו לשיחה, ומישחו, אולי המג"ז משולם רטס, עדכן שמהר נראה עומדת לפrox מלחמה: "לנו יש מאות טנקים ולטורים שמונה מאות"(!)

תפסתי צינה פנימית - איך נתגבר על פער כזה ביחסו הכוחות? זה נראה הולך להיות אמיתי, מחר מלחמה!

וזה נראה לעצמי, שתמיד נלחמנו מול רבים וניצחנו. אז הפעם הזאת לא שונה מהפעמים הקודמות וגם הפעם "גמר עליהם". המחשבה הפשטנית הזאת קצת הרגיעה אותן.

בבוקר עליינו לרמה עם מוביל טנקים, והתפרנסנו באוצר צומת וווט, נתמעים בשטח תחת רשותות הסואנה. בעודנו מנסים לשכנע את יהודה, הדתי שבינינו, שיוכל שהוא או לפחות ישתה, נעצר ליד הטנק בחריקת בלמים קומנדיר, קופץ ממנו סגן נמרץ ושאל: "מי מפקד הטנק?" הורה יהודה לעלות על הנ.ג. עם הצד שלו, והודיע לנו שהוא - מאיר גליקמן - מעכשו המפקד והוא סגן מפקד הפלוגה.

בקושי הספקנו להכיר את מאיר ולהתხות על קנקנו וכמה דקות אח"כ חגו מעליינו מטווסים בשמיים, מעניקים לנו הרגשה טובה: הנה חיל האויר שלנו שומר علينا מלמעלה, מצופה וככפי.

פגיעה ישירה בטנק של המט"ק שלמה גל בעמק הרכא. הוצאות ניהל ירי מהיר מול שלושה טנקים, השמיד שניים והיתה חסרה שנייה או שניים כדי להשמיד את השלישי. טנק נוסף שלא הבחינו בו מהאגף, פגע בחלק העליון של התובה. הפגז החליק ולא חדר פנימה אך הפגיעה גרמה לנזק פנימי וכל מערכות הכנון נהרסו. צילום: מרטין דה-ברוס ז"ל.

ולפתע נשמעה הצעקה: "סוחוי! סוחוי!". לא האמנו למראה עיניהם - מטוסים סורים כהה חודרים בחופשיות לשמי ישראל וחגיהם מעל הכוחות? זה היה לגמרי בלתי נתפס, ועורר באחת את תחושת הביטחון.

ומייד הגיעו הפקודה הבבולה: "לזרוק את הרשותות ולהתכנס לתונעה". אני זכר שבאוטו רגע עצרתי לשניה, ואמרתי לעצמי: تستכל על השעון ותבדוק מה השעה-זה נראה רגע היסטורי: מתחילה מלחמה חדשה בישראל. השעה הייתה עשר דקות לפני 14:00 בצהרים.

עליתי לצריך כדי להיכנס לטא התוכנן ואני רואה שם בכיס את אייל. "מה אתה עושה שם? צא ותעבור לטא הנהג" צעקתי לו. **ואיל:** "אני מפה לא זו!" ברגע האמת הוא הרגיש יותר בטוח בצריך. בלית ברירה ירדתי לטא הנהג, עצבני ומתווסף - שוב נהג טנק!

התחלנו לנעו לכיוון קו הגבול מצרחה. עברנו דרך רחובות הכפר בוקעתה. כמה מכוניות מצד' הכביש הצר, כבר היו מעוכות מגיעות הטנקים העברים.

טייפסנו על מורדות הר ורדה, בתוך הכרמים, עליינו לעמדות והתחלנו לחפש מטרות. כמה זמן לקח לי להבין מה זה מלחמה? בחוויה של, אולי 5 שניות. בביטחון אתה מתפרק ומבין: זה רע מאד. והוא עוד משחו שהבנתי בהמשך, שבתקפיך של נהג טנק יש שני מאפיינים מובנים:

קודם כל אתה מאד לבד עם עצמן, לא רואה את שאר אנשי הוצאות, לא רואה מבט עין של חבר ושנית, אתה פחות מדי עסוק, יש לך יותר מדי זמן לחשוב.

אייל: "מי ידע שלמלחמה זה דבר כל כך נורא? טוב, אני מניח שבארץ כמו שלנו אין ברירה -

כל אחד צריך לעבור את זה לפחות פעמיים".

המחשבה הزادה בלתי נסבלת עברוי ואני מתוקם: "למה בכלל מישחו צריך לעبور גיהינום זהה?"

מאריך, המפקד שאנו בקשרי מכירם, בתחילת עוד דואג לרכבו הפרט שנסאר ליד בסיס צאלים. אחר כך הוא כבר ממעט לדבר, ואני חש את הסכנה באוויר בכל פעם שקהל נשייתו בקשר פנים מתגבר וקולו מרעד.

יום שני אחר הצהרים:

עלינו לעמודת ירי, עדין באזרע החרמוני של איל' קצת צפונה משם. לפטע אני ששמע את איל' רץ, שהוא עכשו בתא הטען-קשר: "מאריך, מהו פגע לפני הטנק". ומאריך: "אוק". ואיל' שוב: "מאריך, עכשו נפל מהו מאחוריו הטנק. אתה יודע איפה תהיה הפגיעה הבא - במו! צריך לרדת מעמדתך". ומאריך: "יהיה בסדר, אנחנו נשאים בעמדתך". ואני שמע את הדוש-שים הזה, מרגיש איך האוזניים שלי מזדקפות ואני יכול נדרך. الرجالים על דושות המעצור, והיד על ידיהם הילוכים. ולפתע הצקה-צקה של מאריך: "נוגה אחורה מהר!!!". ועוד לפני שמאיר מספיק לסיים את הפוקודה - החלפת ההילוכים המהירה בהיסטוריה ואני כבר בפול גז ברברט.

ואז בום! כל הטנק מזדעزع בראש גדול. אני ממשיך לנסוע אחוריית ועוצר את הטנק כשהאני מרגיש שכבר ירדנו מהמעדה. אז שקט, דממה מוחלטת. אין אף קול מהצהרים. אני מסתכל אחוריית, מנסה לראות מה קורה - כלום. אין אש או עשן, אבל גם לא אותן חיימ. ואז אני אומר לעצמי - אתה חייב לשאול אותם. וחששתי, ציפיתי לגורוע ביותר, שאיש לא יוננה.

"אתם בחים שם?" ואיל' עונה: "כן, אנחנו בחים, אבל אני לא יודע למה - כל הפנים של מלאות דם". (איל' רץ "הרג שמונה שנים מאוחר יותר במרדף אחרי מחלבים בבקעת הירדן. בשבעה אצל הורי אמרה לי אימו: "איל' תמיד סיפר שהצלת את חייו במלחמה". זה כמובן לא מדויק - זאת הייתה עבודה צוות: גם הוא הצליל את חיינו).)

בדיקות נזקים: טיל פגע בטנק תוך כדי הירידה מהמעדה, החליק על קדמת הצריח ועל הברזנט של מקבע תותח, תוך שהוא יוצר חריץ בפלדה, ועף למעלה. הריקושים פצעו באופן שטחי פנים את איל' ואת מאריך. הם טיפולו במחריות עצמם, וחזרנו לפעולות. אבל אז, תוך כדי נסיבות ירי נספים, התברר שמערכת הכנון של התותח נפגעה מהטיל. בלילה מאיר איתר לידנו טנק תקין שהיה בו מפקד ונוגה בלבד. הוא החליט להחליף טנק. העברנו את רוב הפגזים לטנק החלופי (בשלמו לא היה טעם לרחות - כיוונת לכיוון אחד והוא ירה לכיוון אחר), ולקח אותו את איל' וווסי. רק אחרי קרוב ל-40 שנה התברר לי שנוגה הטנק החלופי היה יוסי שם טוב, חברו של מאריך מהטירונות, ומדרכיב של במקצועות נת"ר בגוילו.

ואני קיבלתי לטנק את עمير נאור, קצת מZN אחר, שלא הכרתי.

עמיר היה ב'ה'י - בשביilo המלחמה הייתה כמעט מושחק, הצגה. לא היה מקום לרשות פחד או חששות. המורל היה גבוה, בשמיים, האנרגיה בלתי נדלית, וועז הרוח והאומץ ללא גבולות.

"רמי, יצא מטא הנוג, יש פה כזאת הפגיעה ארטילרית - זה יותר טוב מזיכון הדינור של ים העצמאות, חבל שתפסید את זה". או: "רמי, תעלה לעמדת אש, תצא מטא הנוג ותעבור לתא הטען כדי לטעון פגazים ונירה". היתי צריך להזכיר לעمير ששאין טעם לירות פגazים בטנק שלנו לאחר שחטף את הפגיעה. במהלך הלילה קיבלנו את הידיעה שהטנק של מאריך עם אנשי צוותי המקוריים, חטף פגיעה ארטילרית ישירה ומאריך נהרג במקום.

מתי שהוא עלു עוד שני אנשי צוות לטנק שלנו, אין לי מושג מי הם היו. אני שומע את רטס המג"ד מדבר בקשר, קולו חרוך וצורך מעייפות, הוא מתבלבל וקורא בקשר ל"תחנות אלרום" במקום "תחנות עולם". המצב לא טוב. אנחנו עומדים לאבד את הקרב. ברגעים מסוימים אני רואה מטה הנג את לועות התותחים של הטנקים הסוריתים מכובנים אליו. אני מחהה לראות מאי זה לוע יצא הפצע שיפגע בנו. חרדה אiomה, תחושת חוסר אונים מוחלט מטה הנג. אני בטוח שאליה רגעי האחרונים. בראש מתנגן לו השיר-תפילה של חנה סנש: "אלֵי אלֵי, שלא יגמר לעולם". אני לא רוצה למות. ומשום מה זה לא קורה - אף פצע לא פוגע בנו.

רטס המג"ד נהרג. קהלני מכnis אתנו לרשת הקשר שלו ונונן לנו 'נאום ציוני': "שאנחנו ניתן לעربים האלה לניצח אותנו? כל הכוחות נועו קידמה לקו העמדות על הרכס, לפני שהם תופסים אותו, אנחנו חיבים לניצח אותם". אחרי הפורמליות והגיישה הקולית' של רטס, אני נחרד מהסגן הישיר של קהלני: ככה מג"ד מדבר בקשר?! ואיפה נוהל הקשר?... אבל מיד אח"כ אני מבין: המצב נראה באמת נואש. דרך האפיקופים של הנג אני רואה שטנקים שלנו נסעים אחוריית בברבר, חוששים לנוע קידמה לכיוון העמדות. אנחנו שועטים עם הטנק לכיווןם, עוברים מטנק לטנק, כsuma'ir מעביר אותם בצעקות לרשות של קהלני ודרבן אותם לנוע קידמה. לפעת אני מבחין באנשי הצוות של רטס - **עמוס גולן** ויהודית שפירר. הם רצים רגליים בשדה לכיוון הטנק שלנו וועלם עלי' מהחיזית. הם נראים המומינים. הקרב מסתיים - כוחותינו תפסו את רכס העמדות השולט על העמק ומזנבים בסורים הנסוגים.

עמיר מקבל הודעה שהמ"פ משה רד-רוזנצוויג פצוע קשה. הוא נסער כלו' ואנחנו דוחרים לכיוון הטנק של רד. מעבירים אותו לטנק שלנו על הצריח וקידמה לתאג"ד בניסיון להציגו. בדרך הטعن-קשר מדוח שמצבו הולר ומדרדר. מגיעים לתאג"ד ורד מורד במחירות מהתנק. עמיר והטען-קשר ניגשים לראות מה קורה – הוא כבר לא איתנו. התחששה קשה. אני פותח לרווחה את מדפי תא הנג ומתרומם. מול' בחזית אוחל ולידי ישבים שני חברות ולוטשים בי עיניים. אני קולט מהמבט שלהם שאני נראה להם כמו שהוא מעולם אחר. אני מסתכל חזרה על העולם וידעו ומרגיש שאני באמת אחר. החיים כבר לעולם לא יהיו כמו קודם, לפני המלחמה.

אני מוצא את עצמי במחנה פילון, לא ذכר אפילו איך הגיעתי לשם.

פתאום שי קנטור ואני מזחאים אחד את השני. פגישה וחיבור חזק, כל אחד שמח לראות שהשני בחיים. (אני לי מושג מה עבר על שי, זה יודע לי רק שלושים וחמש שנה מאוחר יותר עם צאת הספר *'על בלימה'* של אביהם ברקאי).

שי מספר לי שהגיעה משאית עם טלפונים ואפשר להתקשר בביתה. הביתה. זה נשמע כמו משהו מעולם אחר. לא שיר.

אני בעולמי, בתוך הבואה שבניתו לעצמי. אני מרגיש שאין סיכוי למפגש בין שני העולמות ואני גם חשש מהפגישה הזאת. שלא עומד בו.

אבל שי לא מותר: "אם אני הייתי במצבך וחברים הכריחו אותי להתקשר בביתה. אין לך מושג מה זה עשה להורים שלך. אתה חייב להתקשר". הוא לוקח אותו כמעט למשאית. התוור לטלפונים משתרך ונחש ארוך. כמה חברות מdishנים ב'. "תנו לו, תנו לו לעבור, הוא הגיע ממש" ומפנים את הדריך ואני בפנים. מתקשר. אמי בהלם, לא מאמין, לא רוצה להאמין.

אני מספר על נפילתו של יואל אנג'יל, בן מחזור שלי בבית הספר הריאלי בחיפה ומשתרך
אלם בצד השני של הkon.
ואז אני שומע את בני המשפחה שלי פורצים בבכי.

לחמים מצוותים שונים ששרדו את קרבות עמק הבכא, חבו בחניון טנקים בצומת ווסט אליאו
הובאו כל הטנקים שנפגעו, כולל הטנק של המג"ד מושולם רטס ז"ל. עומדים מימין: אלעדר לוי,
יוסי ברמן, עמוס גולן, שלמה גל, יהודה שפריר. כורעים מימין: ליאור כהן-רט, מאחור: נחמה
ברנסטיין ז"ל, לפניו לוחם לא מזויה, עمير נאור המ"מ, שוקי גלבוע, רמי שפירה. צילום: מרטין
דה-בורס ז"ל.

סיפור ההישרדות של צוות 2ב', פלוגה מ', גדור 71

כל מי שרד את שדה הקרב והקרב הלם בו בגופו ובנפשתו, הוא הלם קרב. רושם הביקור בגדה הינום לא ימחה לעולם. יש כאן שידועים להסotaת את הזיכרון הצלוב הזה, קצת יותר טוב מאשרים.

רען גדרון, ארבעים שנה אחריו, 6.10.2013

הצotta: מפקד – סג"מ עופר אילן (ז"ל), טען קשר – צויר בעז ז'ורבין, נהג – צויר בני בליר, תותחן – צויר רען גדרון.

AIR שהספקנו להorie ארגז העגבנייה שמשהו הביא בטנדור שלו מכפר גלעדי, שני מיגים חותכים באוויר מעליינו. רגע התעתשות ואנחנו מתנפלים על רשותה ההסואאה, מוצפים באדרנלין, כל אחד במקומו, מט"ק חדש ולא מוכר ואנחנו דוחרים לכיוון החרמוניית לצירת מגע ראשון עם הסורים. פאנטום שנופל לא רחוק מאתנו מבahir את חומרת המצב. התלוויות הרבות שבדרך מקפיצות את התותח בפראות ואנחנו מבינים שמייצב הג'ירו של התותח קרס ואין לנו ציוד והגבלה חשמליים. נועלם את התותח למצב יני והשקט המתוח חוזר לצריח. הגדור מגיע למורדות הרכס ומתרפרש עליו. עולים לעמדת ירי ומסתבר לנו שההתותח יצא לחולטי מאיפות ורען מודיע לסגור ידנית בתיקונים עצמיים, שלוש עשרה שנות בטלסקופ, כדי לפגוע ברכ"מ סורי חשוף במדרון הנגיד שוחר שריון מאתנו ומעלה עשו. בעינית הטلسkop הוא מזהה גם חיילים בורחים למשאית שמתחללה לנסוע. הטוח רחוק מאד והמקלע לא מדוק אך הוא, שיורה פעם ראשונה בחיו על בני אדם, קולט בהבקע שזהה, אנחנו במלחמה.

אחרי הצהרים המאוחרות הגדור מפנה צפונה לגדרת תל-זרדה והר-כרים ובדרכו חוטף הפגזה ארטילרית על הראש. מדים ננעלים בחיפזון ואנחנו עומדים במקום, מתפללים שהגיהינו הזה יחלוף. טנקים וצוללות אינם טובים לאלה שסובלים מקלסטרופוביה. שעה ארוכה של הפגזה מסתיימת ואנחנו מנצלים את הרגיעה ושוב נשמעת הפקודה לנעו. עופר פותח את מדף המפקד ואויר טרי מלא את הצריח. אנחנו ממשיכים בתנועה לכיוון בוקעתה. הגדור מגיע לאוצר שבין החרמוניית לבוקעתה ומתרפרש בשיטה.

הלילה יורד וגדרון וילר הסמג"ד שרצה לבדוק את השטח, בעקבות ידיעות על חDIRת כוחות סורים בגדרה, מhapus טנק לרי לילה. הטנק שלו מפנה לתיקונים והוא עולה אליו, משחרר את עופר למנוחה והטנק יוצא לילה. הוא מתעדכן על בעית הצדד של התותח ונוסף בנו בטעון בחלוקת פקודות כמו בספרים. אנחנו יורים פגחים חודרי שריון אל תוך האפלה אחד מהם מעלה רשות פגעה, לא ברור לנו במה. אחרי שני עמדת ניסיון ירי נוסף, אנחנו חוזרים אל הגדור שבחניון הלילה שבין תל ורדה לבוקעתה.

ימים ראשון הטנק שלנו מושבת בגל מצבו הטכני ואנחנו יושבים על יד ציר 'קייר', לא רחוק מהחרמוניית. טנק בודד בשטח משקיף אל בית הורי רען שבקיבוץ בעמק החולה. הסיסמה 'להגן על הבית' מקבלת אצלם משמעות וונתנת לו משנה תוקף לחימה. מחכים לצוות הטכני שמבושש להגיע כשרקע הקולות שבוקעים בראשת הקשר הפלוגתית, לא מבשרים טובות. במהלך יום מופיע פגעה פתאום סוללת תותח 170 מ"מ ונפרשת בשיטה. עוצמת הירי שלהם מרuida את האדמה והם נוסכים תחשוה של כוח ובטעון שאנו בשליטה. המצב בשטח, לפחות לפי מה שאנו שומעים בראשות, מעיד על שליטה ערביון מוגבל מאד.

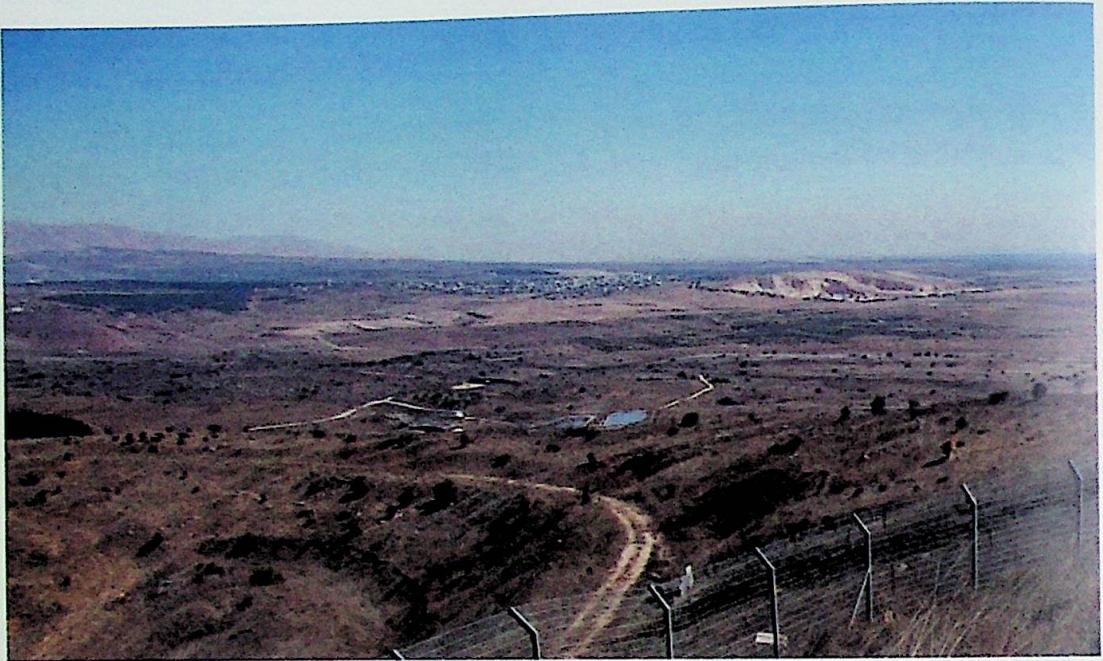
אחרי כשעתיים הם ממהרים להתקפל ולזוז, לסייע במאיץ הבלימה האדיר של תחילת המלחמה. אנחנו ממשיכים לדרוש חילוץ מהצווות הטכני, שעסוק מעל הראש בהתמודדות עם צרכי הגדור בשטח ואנחנו נדחים שוב ושוב.

הלילה של יומם ראשון יורד ואנחנו עדין תקועים באותו מקום. בבוקר עיתונאי תועה שמחפש אקסן, עוצר את רכבו לידינו, מנסה להבין מה אנחנו עושים פה ונעלם כלעומת שבא. השעות עוברות ופתאום נשמע קול הצוות הטכני בוקע ברמקול של מכשיר הקשר, מבקש מיקום לחברה. האדרנלין מתחליל לרוץ בגוף ואנחנו מאישים את העמדות בטנק וממתינים להוראות. גםמ"ש מופיע שם מקום ואנשי צוותו טרוטי עיניים ומואבקים, מובילים אותנו דרומה לטנק אחר שיוצא מכלל שימוש וצוותו נטש. אנחנו נצמדים צד לצד והם מפרקם את מניעי שני הטנקים ומחליפים ביניהם במימוננות רבה. המלאכה מסתימה ואיך שאנחנו מתחילה לנוע לכיוון הפלוגה שבחרמוני, מתברר לנו שהבעיה חזורת על עצמה. לא רחוק מכאן אנחנו מזהים טנק מושבת נוסף, עוצרים לידו ומדומים מונו. אנחנו שוב בהמתנה מורטת עצבים לצוות הטכני ולבסוף הם שוב מופיעים, מחליפים מנועים ומסיימים בדיקת לפני חשיכה.

ערב יום שני, צוות טנק 2ב' חובר אל הפלוגה ווסף סוף אנחנו על הדרך המובילה לחרמוני. התו陶ח מאוזן וקול החזום של הצד החשמלי נשמע כמו מוסיקה ערבה לאוזן. לקראת 21:00 בערב אנחנו מצטרפים לשורה הטנקים המחוורפים בשלוחה הצפונית של החרמוני, במחפורת הצפונית ביותר. מתעדכנים על קומנדו סורי שנחת בשטח ומctrופים למטה הלילה הפלוגתי על מטרות בחלק הצפון-מזרחי של עמק הבכא. לבני בעמדת הנג' יש אמצעי לראיית לילה מה שהופך אותו להיות העניים של הטנק. הוא נוטן לרענן פקודות ידי ולאחר מספר פגשים מתחילות פגיעות. משאית תחמושת סורית מתפוצצת ומטרות נוספות מוצפנות מתגלות לאור האש שמתקחת במשאית ומכלות טיפול מהיר.

יתר מאוחר, לkrat השעה 00:00: לפנות בוקר יום שלישי, עופר המת"ק שלנו מתעדכן על שני טנקים לא מזוהים שעומדים דומים צפוני-מזרחיות לנו, לא רחוק מتعلת הנ"ט. אנחנו צוות טנק נוסף, נבחרים לבצע חיבור ובירור על שני הטנקים האלה. בסביבות 00:20 בוקר, לילה שחור משחור, אנחנו נעים אל עבר הטנקים اللا מזוהים באפליה מוחלטת. רק צלילות ההרים מסמנות את עצמן במרחב. חיל'י הקומנדו הסורי שמתיניכם לנו במארב עם ראיית לילה, יכולים לראות אותן בבהירות רבה והם אכן רואים.

חבטה ופיצוץ עד במרקם השמאלי והטנק משתחה לרגע וממשיך בנסיעתו. יורים علينا מטה של פצצות אר.פ.יג. ונשק קל. אנחנו בתוך מארב של קומנדו סורי, מתעשתים ומגיבים באש תופת של תותחים ומקלעים. פצצת אר.פ.יג. שנייה פוגעת בחזית הטנק ומתפוצצת. עופר צועק לרענן "תירה! תירה כבר!" והוא שרה את צללית הטנק שלפנינו בטלסקופ שלו לפני שנייה, משתחה וצועק לו בחזרה "שים אותה עלי!" עופר מתעשת ומסיט את התו陶ח שמאלה לכיוון מקורות הירי. בועז מזין את התו陶ח במימוננות בעמיכים מהירים ורענן יורה ומרסס בטירוף את האפליה בתו陶ח ובמקלע המקביל. בועז שומע צעקות בערבית ועופר מבקש מאטנו להעיר לו רימונים. בועז מעביר לו רימונים ושניהם זורקים אותם לעבר מקורות היר' שנראים בחשיכה קרובים מאד. מקלע המפקד נתקע במעטור ועופר מנסה להפעילו. פצצת אר.פ.יג. שלישית פוגעת בטנק, פוצעת את עופר בבטנו והוא גם חוטף כדור ונופל פנימה. הוא צועק: "נפצעתי" ורענן זונה מיד את התו陶ח ומסתובב כדי לראות מה קרה לו. הוא צורח מכבים ורענן סוטר לו שתי סטיירות לחץ וshawag עליו שירגע. הוא מדליק לשניהם את אור הצריח לראות כתרם דם קטן שמתפשט על המעל של עופר, באזור בית החזה השמאלי העליון. רענן שהשליטה בטנק נמצאת עכשו בידי, מתעשת במהירות, ממוקד וחוד. "פגיעה

מבט מהרמוני אל החלק הצפוני של 'עמק הכא'. בתחתית התמונה נראה הדר שמשה את הגדו בהפיסת עמדות לאורך המדרון הצפוני של החרמוני. מארב הקומנדו הסורי מוקם צפונית מזרחית למרכז הגדו. ברקע הכפר ג'בתא אל-חشب ומשמאלו החרמון. צילום: רענן גדרון

"ריאה" הוא חושב וצועק אל עופר: "פינוי לפנים!" וכבר נצמד אל סדן התותח ומושך למטרה באסטרטגיית את עופר שנאנק מכבים, אל מושב התותחן במקומו. הוא עליה להחליף אותו בכיסא המפקד ומתחבר לקשר הפלוגתי.

רענן מוציא את פלג גופו העליון וראה בחושך הבזקי פצצות א.ר.פ.ג'. ועשרות מסלולים אדומים של כדרים נותבים. מגשש במהירות אל מקלע המפקד התקוע, שהוא עכשו כל הנשק היחיד שיכל להшиб אש עיליה. פותח מכסה עליון של המקלע ומחלץ את הcador שישוב על העוקם בבית הבליעה. מושך קצת סרט חדש, סוג מכסה, דורך את המקלע, מזהה מטרות בין רשי הירי שבשלעים, לווח על ההדק והמקלע עדין תקוע עם מעצור ולא מגיב. שתי פצצות תאורה עפות לשמיים, לתת לנו שתי דקות של אור שגם חושף אותנו לחלווטין. הוא יורד לרגע לטור הצריח להירגע מהנותרים ששורקים מסביבו, פותח בנחיצות את התפסים של היעז'י הצמוד לקיר הצריח הפנימי, מכין אותו לכל צרה ומארגן את המחשבה. ברור לו שהוא חייב לשחרר את המעצור שבמקלע ולהיחלץ מהמצב. הוא מזדקף בצריח, מתנפף פעם נוספת על המקלע ומנסה לשחרר את המעצור.

פיצוץ אדר של פצצת א.ר.פ.ג'. רבייעת במספר שפוגעת בצריח, מעיפה את כובע המגן שלו לשם ואותו אל תוך הטנק, זורעת בראשו ובעורפו ריסים והוא נחבט בכוח עם עצם הזנב שלו על משענת הברזל של כיסא המפקד, צונח אל הכסא ומאבד את ההכרה. בעוד הטعن-קשר סופג גם הוא מהפיצוץ منه גדושה של ריסים בראשו, גבו ורגליו. לאחר התאוששות קירה, הוא מביט על רענן ההמום המוטל ישב על כיסא המפקד וחושב שהוא נהרג.

בתוך העילפון רענן מדמה את חלק הגוף העליון שלו חתור ללא רגליים, מחזיק בידייו את ידיות הצריח מבפנים, עף באוויר בدمמה מוחלטת בסلطות ענקיות איטיות וחושש להימחז מתחת לצריח כשהיא יפגע באדמה. כשההכרה מתחללה לשוב אליו, הוא מוצא את עצמו בכיסא המפקד אוחז בידיות הצריח, פגוע ראש ומדם. למרות ההלם של הפיצוץ, הוא מבין שיש עדין סיכוי לצאת בחיים מהתוافت הזאת. בעוד שמתעשת במהירות, מורה לבני הנהג

לנוסע במהירות אחרת. בני שקוולט באינסטינקט בריא את המצב, מכניס לרווחת ונושא במהירות לאחור ללא כל הכוונה.

מתוך דמדומי התὔוררות מהעלפון, רענן שאיבד זמינות את שמייתו כתוצאה מהפיזוץ ולא שומע דבר, רואה את בועז לשמאלו צעק אליו, מושך בשרוולו ומנסה לעורר את תשומת ליבו. הוא בודק את הראש המדምם, מבין שעף לו כובע המגן ומסיר אינסטינקטיבית את הכובע מראשו של עופר, שיושב פצוע בכיסא התותחן שלמרגלותיו. כשהוא מתחבר לקשר הפלוגתי, בליל זמזומים עצבי וחרס פשר, מבהיר לו שהשמייה שלו נפגעה קשה. עכשו הcola עובד ברמה מאד בסיסית של הישרדות, להישאר בחיים ולהיחלץ מהמקום הזה כמה שיותר מהר. בני עדין לוחץ על הגז ברורס ופתאום הטנק עולה על תלולות גבואה במירוץ וטופס שיפוע צדי חזק, מעט לפני התהפקות. בועז צעק לו: "נהג עצורי עצורי! עצורי!" ובני עוצר את הטנק מוטה הצדיה בזווית חדה.

בועז שמשיר לתפקיד, לוקח פיקוד על הטנק מעמדת הטען-קשר ומכוון את בני שירוד בהיותו מהתולleet. רענן שעדין לא מודיע לכך שגם בועז נפגע, מודיע למ"פ שלנו בקשר הפלוגתי, על שני פצועים בצריח ו.mapbox חילוץ. המ"פ עונה משהו שנשמעו לו כמו זמזום חרס פשר ובועז ששמעו את ההודעות בקשר, מתרגם לו את זה בתנועות ידיים נמרצות כלפי מעלה. רענן משתחה, מנסה לפענה את הסימנים של בועז ולבסוף מבין ומציא את הראש החוצה, כדי לראות את המ"פ שלנו מסמן לנו את מיקומו, בירוי נטבים כלפי מעלה. אנחנו נסעים לכיוון המשוער שלו וטור כמה דקות חוברים לטנק המ"פ.

אנחנו צריכים עזרה להוציא את עופר הפצוע כמה שיותר מהר ובלחץ הפינו, רענן שוכח להסיט את התותח מההמדים של תא הנגה. הוא נעמד בכיסא המפקד ווחרחות חזקה מגלה לו שאין לו שווי משקל. בועז מסיע לו למשור את עצמו מחוץ לצריח ומשם הוא מתגלגל על התובה וצונח אל האדמה. זוחל בתוך הקוצים אל טנק המ"פ להזעיק עזרה ואיש צוות שירוד מהטנק, אוסף אותו, עוזר לו לעלות על טנק המ"פ וממהר לעלות על הטנק שלנו. בועז הפצוע נכנס לתא המפקד ובצד ידי מזיז את התותח כדי לאפשר לבני להיחלץ מטה הנגה. בועז, בני ואיש הצוות של המ"פ, מצליחים בכוחות משותפים לחץ את עופר מטהו לתותחן ולהעבירו לטנק המ"פ. הוא מושכב על אלונקה שמנחת על התמסורות של התובה ובני ישוב לידיו, תומך בו ושומר עליו כל הדרך, עד לתחנת איסוף הפצועים והעברת כולנו ליחל"ד הפינו.

מצופפים בתוך תא הטען-קשר של טנק המ"פ, חוזר אלינו בטחון יחס. מישחו נתן לרענן תחבותת אישית לחבוע את ראשו ובועז שמאבד דם רב, מאבד את ההכרה. אנחנו דוחרים לתחנת איסוף פצועים וכש망גים לשם אחרי מספר דקות, ממיינים אותנו לאلونקות ומשם בzych"ד לתאג"ד בצומת ווסט. אמבולנס צבאי מביא אותנו למיוון לצפת לטיפול הראשונים.

אחרי יממה של התאוששות בצפת, רענן מתעורר לראות זוג משקפיים עגולות רוכן מעלי ומתקן ניבטות אליו עיניים טובות, מוכנות. מלאך בדמות אישת צעירה חייפאית שהיתה אהבתנו, מתנדבת בעזרה לפצועים ופוגשת אותו שם באקראי, אחרי שבע שנים. כל אחד מאננו שחרר מההתופת, זכר את המלאך הפרטיו שלו שסייע לו לחזור לחיים.

יום מלכמתה

יום שם טוב

יום 1' 5.10.73

העסוק מתחילה בצורה שגרתית. מצוותים בביבס"ש פלוגות כוננות. אני סט"פ של קורס מדריכים באותו יום ומכוון שגם קורס מדריכים מצוותים, אני מתרוצץ להחלף כוננות, להשיג תחמושת עוזי, לארגן להם ציוד וכו'. סה"כ מתיחוס לעניין כל דיבול וxebetich לחניכים, שתור שעתיים העסוק יגמר.

בסוף דבר טעמי. הפלוגה שלי מוטסת צפונה ומקבלת עוד באותו יום טנקים בימ"ח. מזוודים ומחמשים עד מאוחר בלילה. הוצאות של הוא 2א' וכל שני מדריכי תותחים והמט"ק צוער בשםשמי.

יום שבת 5.10.73

נסעים לגולן עם מובילים. רק התחלה להסotta את הטנק אחרי שהורדתי אותו וכבר צוללים עליינו מיגים. אני ואפרים משתלטים על מיקולע נ"מ ומחכים לציללה נוספת. תירוש מאבד את המשקפים ונקלע לתוך נחיל צרעות... בKİצ'ור הוחיל את המלחמה ברגל שמאל. לאחר התארגנות חפואה, מקבלים מ"פ לפוגה בשם משה ר' הגדור נקרא 71, המג"ד רטס והסמג"ד ויילר.

פלוגה אחת נשarra במקום לנחל אש עם הסורים ואנחנו נשלחנו לסתום פריצה של הסורים בצפון. איך שהתחלנו לנעו נופל לידיינו סקייהוק ודופק את המורל. אני עדין חושב שזאת חידרה קטנה, שתגמר היום אומחר ותהיה סך הכל חוויה.

הגענו למקום ויצרנו אתכם מגע. התותחן שלי פדלון, הספיק להשמיד טנק תוך שלוש דקומות מתחילה הקרב. בעת הירידה מהעמדות, נשבר לי הגלגל המניע והטנק מושבת. מזל מחורבן. המט"קשמי והתותחן פדלון מקרטרים כל הזמן שנדרפה להם המלחמה ושהם החורבן. לא באים לתקן אותן ובקשר איננו מקבלים תשובה. אח"כ הבנתי שהם היו עוסקים מעל הראש. לפתע יורדת علينا ארטילריה כבדה. הטנק עומד כעשרים מטר מצומת חסובה והצומת מטווחת. המט"ק מחליט לעזוב את הטנק. לוקחים נשקי אישי ומקלע וירדים לוואדי. תוך זמן קצר הבנו שהזהר טעות, כי הטנק הוא המקום הבטוח ביותר. חזרנו לטנק והמשכנו להתקשר ולהאזין לקרבות בקשר, תוך ניסיון להתעלם מהפגזים הנופלים מטראים ספורים מאייתנו.

יום ראשון 7.10.73

נעשית אידייש לארטילריה. הוצאה סייר ובישלתי קפה, הטעים ביוטר ששתיית בח'. בצהרים מגיע עם בנדור בטנק ומחלץ אותנו דרומה לוואט. נשארים איתי שם בנדר, שהטנק שלו נפגע והציגו שלו הילר ותירוש, שהטנק שלו נפגע והתפרק ואחרי שננטשו אותו נשרפ. כמו כן היו שם טנקים נוספים וצוותים שהטנקים שלהם נפגעו. אין כאן מה לעשות חוץ מלשםו חדשות פעם בשעה בטרנזיסטור של'.

בלילה מעירים אותו וлокחים אותו לגדור שחנה בצפון, כדי שאוכל לנסוע לחוץ את הטנק. שכחתי את הטרנזיסטור בטנק שישנתה בו ואח"כ אכלתי את הלב על קר. הגיעו לגדור בלילה

יצאתי ביחד עם תירוש, עمير וחוליה לטנק לכיוון הטנק התקוע. בגדוד פגשתי את וילר. הוא התלהב לראות אותי ואת תירוש "נלחמים בעربים, מה, שם טוב?" הוא נשמע די מboseט מההזדמנויות שניתנה לו להילחם. הוא מומחה במקצוע זהה. זאת הייתה הפעם الأخيرة שראייתי אותו.

מיד כשהתחלנו לנעו, ירדה ארטילריה מדוד על הכביש שנסענו בו, ממש מטרים לפני ואחרי הנגמ"ש וכן על החניון של הגדור. כלים נפצעים ומדוחים גם על חיללים פגעים. מה ש郿ילא אותי תמיד זה קור הרוח והשלווה של המג"ד. בקול שקט ובטוח הוא מחלק הראות בקשר, מסדר את הפלוגות, נע קדימה מהחניון ובמהירות מפנה את הנפגעים.

אנחנו ממשיכים למרות הארטילריה, לנעו עם עمير בנגמ"ש. הסתבר לי שעמיר לא זו בלבד שיש לו אומץ לב נדיר וייצר הרפקנות שטבעו לו عمוק בدم, אלא שיש לו גם מזל פנטסטי. הוא קורא לעצמו בן האלומות. עבדה אחת אי אפשר לסתור: כל טנק שהוא ירד ממנו, המפקד שהחליף אותו נפגע תוך חצי שעה.

תוֹךְ כִּי תָנוּהָ אֲנַחֲנוּ נְקָלָעִים לְטוֹר שֶׁל חֵ'ר שְׂמוּדִיעַ לְנוּ, כִּי סּוֹרִים נְחַתּוּ בָּאוֹזֶר בְּמַסּוֹקִים.
כְּנַרְאָה חֹלֵיָה קָוְמָנְדוּ. בְּלִית בְּרִירָה אֲנַחֲנוּ מַצְטָרְפִים אֶל הַטוֹּר וַיּוֹצְאִים לְסֻרוֹק אֶת אַזְוָר. תָּוֹךְ
כִּי תָנוּהָ, לְמַדְתִּי לְתַפְּعֵל אֶת המא"ג וְשָׁמְתִּי קִצְתּוֹתָה לְמַקְרָה שְׁנִיתָקֵל. הַמְכוֹנָים
לְמַטָּה מַשְׁקָשְׁקִים מַרְבָּב פַּחַד. הַם לֹא חִלְמָוּ אֲפִילּוּ לְהַסְתִּכְן כֹּל כֹּר. מַתְחִילִים לְהַמְצִיא כֹּל מִינֵּי
תִּירְצִים לְחִזּוֹר. עִמֵּר סּוֹתָם לָהּם אֶת הַפָּה בְּכָמָה צַעֲקוֹת. בְּסוּפוֹ שֶׁל דָבָר הַגָּעָנוּ עַד הַטָּنָק
הַתְּקֻעַ. שֶׁם הָם נַוטְשִׁים אַוְתָּנוּ וְאֲנַחֲנוּ נְשָׁאָרִים לְתַקֵּן אֶת הַגָּלָגָל.

יום שני 8.10.73

ב-00:00 בוקר גמרנו את העבודה והתקפלנו בחזרה, כשעמיר נושא בנגמ"ש ואני ותירוש בטנק. הגענו לאזורי הגדור בדיק באמצע הרעשה. הפגזים נפלו על הכביש כל הזמן ואז דואקא שנסענו על גשר, הטנק החליק ונפל לואדי. שמענו בקשר שיש טנקים של אויב בחורשה ממול ומחר מאד הגענו למסקנה שם הטנק נשאר פה תקוע, והוא הופך למטרה מצינית. החלטנו להתרחק מהטנק אך ועוד אני פותח את המדים, נפל פג' מטרים ספורים לפני הטנק וערימה של חול ובינוי נפלה עליו. החלטתי לנסوت להיחלץ בכוחות עצמי. לחצתי את דוושת הגז עד הסוף בנייטרל ומשכתי הגה. הטנק נחלץ וירד לתוך הוואדי. התקדמתי במהירות לאורך הוואדי ונCMDת לDOWN שלו. תירוש היה לחוץ ושאל כל הזמן בקשר-חו"ז מה לעשות ולאן לנסוע, עד שחתף צעקות מהמג"ד רטס לרדת מהרשט: "תשטו הרבה מים ותרדו מהרשט הגדי".

עמיר החליף אותו על הטנק. חזרנו לבוקעתה ושם הסתבר לנו שהמיסבים של גלגלי המתה נשפכו והציגו החשמלי הלך. תפנסנו שם חוליה טכנית והם תיקנו לנו את התקלות. בעבר הצלרכנו לגדור שלחם אז ליד החרמוןיות, כשתפקידינו היה לחפות מהאגף. מכיוון שלא היו לנו תותחן וטען-קשר, שימשתי כנרג וטען ועמיר שימש כמפקד ותוthon. עברו כמה שעות כשההרכס ממול היה מכוסה בטנקים סורים בערים, הסמ"פ מאיר גליקמן, שהיה חבר שלי עוד מהמקצועות והצמ"פ, החליף את עמיר על הטנק, כי נגמרה לו התהומות בטנק שלו.

לפתע ירדה علينا ארטילריה כבדה ביותר. אחד הפגזים נפל ליד הטנק. גליקמן נפגע מרסי"ו גדול בראש ונهرג במקום. ירדנו לעמדת המתנה וקראננו לעמיר. התותחן אמר שהוא עד"י נושם. הוא לא ראה את הפגיעה וניסה לחפש פצע ואז הגיע עמיר והחליט שזה אבוד. הוא הורה להعبر תחומות הטנק שלי, לשני הטנקים האחרים של המחלקה ושלח אותו עם פינק שהיה הטען-קשר, לפנות את מאיר לבוקעתה. טעינו בדרך בഗל החשיכה. לא רצינו

הטנק הובא לצומת בוקעתה ליד תחנת הדלק לצורך תיקונים. עומד במרכז יוסי שם טוב. מימינו ומאהורי אנשי החוליה הטכנית.

לחזור על עקבותינו בגל הפגיעה הכבדה שנפלה מאחורינו ולכך משכננו כל הזמן מערבה, כשאנחנו "חרושים" בקרמים, מטעי תאנים וכו'. בסופו של דבר הגיעו איר שהוא לבוקעתה בוקר.

יום שלישי 9.10.73

בבוקעתה הוציאנו את גלייקמן ופינימנו אותו. כשראייתי אותו יצא לי כל האoir מההפרשים. הוא היה בחור מוכשר וחבר טוב. פינק היה המומך לגמרי וסירב לעלות על הטנק. ביניים החליפו לנו את גלגל המתח השני, שגם המיסבים שלו הילכו. הייתה הרעשה כבדה מאד והמצב בחזית היה גרוע. הסורים חדרו עמוק עם כמות עצומה של טנקים וכוחותינו היו מודוללים ביותר. בגדוד שלי נפגעו כל המפ"ם והסמג"ד וילר נהרג. נשארו לכל היותר עשרה טנקים כשירים כgcdוד ואלה החזיקו גיזרה ארוכה מול מאות טנקים אויב, ללא תחמושת, ללא דלק ולא אחר שלוש יממות לחימה ללא מנוחה.

ביניים הגיעו למקום עמיר, שהצליח לברוח אחוריית מפגץ ח'ש ונפגע לו הפריטלסקופ. ישראל שטף חלק מהדם שהוא בצריח, אבל נשאר עדין הרבה דם בצריח והוא ריח נורא. קיבלתי צוות של צוורים והוא צורך בהרבה מאד שכנוו וכח רצון, כדי להכניס את התותחן פנימה, למרות שכיסינו את רוב מה שנשאר בשמיוכת.

אחרי התארגנות קצרה נסענו בעקבות עמיר לכיוון קיבוץ אל-רום, שם היה הגדוד שלנו באותו שעה. משום מה התבגרנו בשטח יחד עם עוד שלושה כלים ובסיומו של דבר החלפנו להצטרף לפלוגת 'מדריך', שהיתה השיד' האחרון של הגדוד. הסתבר שגם המג"ד נהרג, אלא שהוא ככל הרבה הכלים בשטח מיחידות שונות, עד שבסיומו של דבר נאשנו והחלטנו לנסוע עם הכוחות שלנו, בקיצור 'עם הזרם'.

על העמק שלפנינו, התפרס איז כוח סורי גדול מאד, שהוא בסדר גודל של עוצבה. אי אפשר להגיד שלסורים אין אומץ, אבל הם לא יודעים להילחם. הם עמדו מולנו למיטה חשופים לגמרי

וממש עשינו עליהם מטווח. מה שמצחיק זה שאצלנו מערכת הכינון לא הייתה מאופסת, אך שטוווח רחוק לא יכולנו לפגוע בתותח. لكن רוב העבודה שעשינו, הייתה לתת תיקוני אש לטנקים שירו לידינו ולהפגין נוכחות מול הסורים וגם זה היה הרבה, כי מספר הכלים שלנו לעומת המתוקף היה אפס.

תוֹךְ מַהֲלֵךְ הַקָּרְבָּן נִפְגַּע מִפְּנֵי מִדְרִיךְ', כְּךָ שַׁהְגָּדוֹד לְמַעַשָּׂה חָדֶל לְהַתְּקִים, שָׁכַן לֹא נִשְׁאַר אֲפִּגְגָּה מִפְּנֵי פְּלִנְט (אֶחָד הַמִּפְּנִים מַהְגָּדוֹד שְׁלֵי בְּצָמָמֶפְּנִים), סִיפְחָה אֶת הַכְּלִים שָׁלַנוּ לְפָלוּגָה שְׁלֹו. הוּא מִפְּנֵי מַצְוֵּין, גַּם פִּיטְרָ רַצְיָנוּ וְהַטּוֹב בַּיּוֹתֶר בְּגָדוֹד וְגַם אָבָא שְׁדוֹאָג טֻוב לְחַיְּלִים שְׁלֹו. סָוף סָוף הַרְגָּשָׁנוּ שֶׁאָנוּ חָנְכוּ שְׁיִיכְּם לְמִשְׁהוּ וּמִשְׁהוּ דָּזָג לָנוּ. בָּאוֹתוֹ יֹם נִשְׁבַּרְתָּה הַהַתְּקִפהּ הַסּוּרִית וְאַחֲרָה תָּקוּפָה אַרְכוֹה אָפְשָׁר הִיה לְנוֹחַ, לִשְׁוֹן וְלְאַכְּלָן. אַנְיָ חָשָׁב שְׁבָאוֹתוֹ לִילָּה, אִם פִּילְיָ הִיה דָּזָר עַלְיָהּ מִתְּעוּרָה.

שלולית ברצפת הצריח

יש שלולית של דם על רצפת הצריח,
לא ניתן לראותה, אך אי אפשר שלא להריח
תרמילי פגשים חלולים, נוצצים בגוונים של זהב,
ופחיות שימורים ריקות, שרידי מנחות קרב
נערכו בתפזרות כמסך מאולתר ומיותר,
כי את קולו של הדם להחניך אי אפשר.

באחת רסוס אחד קולו של מאיר נדם
ואט אל כסאו הוא צנח דוםם.
את צחוקו המתגלגל החליף אך שקט מkapfia,
ריח של אבק שריפה, עשן ופיח
ושלולית של דם על רצפת הצריח.

ונותר רק "עודי" מיוותם וקסדה מנופצת
ומשכפת שדה עם רצואה מוכתמת
ד'ירון מודחן של הרוכסן הארוך בגב הסרבול
ותמונה ישנות של אימוני הצמאפְּנִים.
קול צחוקו שמוסיף להדחד בראשיו
ואוטו געגוע שאין מרפה בלבו.

ס"מ"ר יוסי שם טוב
1973

השעות הראשונות

אהוד תירוש

"הוא מטומטם, הדיוויניק זהה?" הרעדיה צעקה רמה את הסככה. "הוא רוצה שעכשיו יחתמו לו על כל הדיווינים? יש לי מלחמה מחר!!! אני מיד חותם לו על כל הבסיס!!!"

הפניתי את ראשי וראיתי סגן אלף נמרץ במדי אלף'. זו הייתה פגישתי הראשונה עם סא"ל משולם ראשס וגם הפעם הראשונה בה שמעתי את המילה "מלחמה", מאז החלת הכנות מספר ימים קודם לכן. עוד לא קלטתי שכן מדובר במלחמה.

זה היה ימ"ח פילון, יום שישי בערב, 5/10/73.

באוטו בוקר עוד היוו בבית הספר לשרים, מתוכננים להעיר את החג בבסיס. לקרהת הצהרים קצב האירועים גבר: חליקה לצוותים. נסעה באוטובוסים לשדה התעופה חוצר. טיסה בהרקולס למגנים. הנוף המרהיב של הכנרת מתחנה. נסעה לפילון. הצדידות. "בעוד שלושה שבועות אני משתחרר מצה"ל" אני אומר לעצמי. "עד אז הכנות תיגמר???"

למחרת עם שחור, לאחר לילה ללא שינה, עז רובץ ליד חברי אפרים דוד ומחין בפייסת ניר בידו. זו הייתה תפילה לפני יציאה לקרב' שחולקה על ידי הרכבות הצבאיות. עוד לא קלטתי שכן מדובר במלחמה.

לקראת הצהרים עז לצד נהג המוביל כשנתנק מועמס מאחוריו. על שיפולי הגבעה מזרחה לגשר בננות יעקב, עומד סרן גدعון וילר ומנוופף לי לשלום. עז מונוף לו לשלום בחזרה. דקota לאחר מכן, כשאנחנו נוסעים על גב ההר, חולפים מולנו אוטובוסים שמפנים אזרחים תושבי הרמה. גם עד לא קלטתי שכן מדובר במלחמה.

בצומת וואסט עז מורד את הטנק מהמוביל ונוחת על קן רוחש צראות. עז אחוז אימה כשל הקן בעקבותיו וחש בשתי עקיות כואבות. מולי עמד עمير נאור וצעק: "עמדו במקום ואל תזוז". אולי הוא חשב שהザ באמת יעזר ואולי קן צראות שraz לקרהתו, נראה לו רעיון ממש רע, אבל זה עזר. הצראות נעלמו, אבל הכאב נשאר. "עמיר" אני אומר, "עשי עזר ללי למצוא את המשקפים. בצדדים אני חצי עיור". עז לא זכר את התשובה. באותו רגע הופיעו מעלינו מטוסים סוריים והכל מסביב הפרק לגיהינום. קפצנו לטנקים והתחלנו לנסוע ולהילחם. את יום הלחימה הראשון עברתי ללא משקפים, כשאת הטנקים הבוערים סביבי עז רואה במטושטש.

באוטו לילה, אחרי שתנק התהפרק תוך נסעה לאחרר, מצאתי את עצמי שוב ליד עمير ולידו בחור שלא הכרתי. במכשורי הקשר נשמעו קולות בערבית. "שמי משה רץ" אמר הבוחר. "המ"פ שלך". לחצנו ידיים.

"עמיר" אמרתי, "אני לא יודע איך אני ממשיך את המלחמה הזה בלי משקפים". "אה, טוב שאתה מזכיר לי" אומר עمير ושולף את משקפי באדישות מכיסו. באותו רגע קטן של אושר, כבר לא היה איכפת לי שיש מלחמה.

* * * *

לא אפרט את עלילותינו בימים ושבועות שלאחר מכן. אחרים יעשו זאת טוב ממנו. רק אומר שבמשך עשרים וארבע שנים שלאחר מכן, המשכתי לשרת כמפקד טנק במילואים - בלבנון, בשטחים ובקווי הגבול. תמיד, אבל תמיד, היו איתי זוג משקפיים רזרביים.

למנשה

אהוד תירוש

צומת וואסט. היום הרביעי למלחמה. אני מוחפש טנק כדי להמשיך בו את הלחימה, במקום לבנות בחופשת שחרור מתוכנת...

צומת וואסט. היום הרביעי למלחמה. אם ישנה תמונה שמצוירה את החצר האחורי של הגיהינום, זה המקום.

בקצה אחד משאית שרופה שעדיין מעלה עשן. בתא הנגיג ולצדיה מונחות שתי גופיות חרכות ובלתי ניתנות לזיהוי.

בקצה אחר עומד בודד הטנק בו נהרג יair סווט, מ"פ ו' האגדי, יום קודם לכן. מתברר ששחטלאי צרייך לבדוק תקינות ירי בטנק ולא שיר שיש פגץ בקנה. תמיד הזהירו אותנו שכשיהודים יורם בטעות על יהודים, הם פוגעים. הפגץ פגע במשאית שעלה באש תוך שניית.

"טנק מקולל" אמר מישהו. ואכן, איש לא רצה לעלות על 'הטנק המקולל'.

"בוא, מצאתи לנו טנק", אומר לי מנשה מילוא, איש מילואים שחזר למלחמה מטיול בספרד. מנשה ואני היכרנו שנים קודם לכן, כשהוא היה מט"ק ותיק ואני צמ"פניך צער בגדור 77 בסיני.

"ופי!" קורנות עיני ומנסה מוביל אותי לכיוון הטנק של יair סווט. מנשה מזזה את המבט בעיניו שאומר "אבל..." ומסביר לי בטען אבהו: "אבל זה טנק תקין וכשיר ללחימה..." איתנו מגעים לטנק עמוס זולבסקי ובוחר בשם פצי. אנחנו עולים לטנק, מתארגנים ו... קדימה!

* * * *

המשךו את המלחמה ואת התקופה שאחריה עם הטנק ואת הקלה ניסינו להשאיר מאחורינו. הפקנו למשפחה מלודפת בת ארבע נפשות. הקשר בין עמוס לבני חדש בשנים האחרונות ואנחנו עדין רואים את עצמנו אחים לנשק. פצי נפגע בהמשך בנסיבות עלומות, אך הוא עדין חי וקיים.

מנשה מילר, אדם מקסים ומט"ק מעולה וקר רוח, שרד את המלחמה. מספר שנים שמרנו על קשר אך כוחו לא עמד לו יותר. משחו בתוכו נשבר. הוא קרס והוכר כחלל צה"ל.

זכרון

עוד (עדיז) משה

רקע

שמי עוז (עדיז) משה. באתי ממסגרת צאים חטיבה 500 ושובצתי בבה"ס לשינוי לגדר 71, עם צוערים מבה"ד 1 ועם חילימ' מבה"ס לשינוי שעדיין לא הכרתי.

ההרוג הראשון

היה זה מוצאי שבת או ליל יום ראשון (אני זכר בדיק), נכנסנו לחניוןليل גדור מול קיבוץ אלרום, קרוב מאד לצומת ולפני השלווחות הקדמיות של החרמוןית.

המתינו לאספקה, היו הרבה ברבורים בראשת לגבי המקום שלנו, נוהל קשר לא נשמר מול המפקדות. האספקה שקיבלנו הייתה של חטיבה 188, שספקה סולר לטנקים. תדלקנו בין הראשונים ומיד נערכנו לשינה, מי על הצריח מי בתמסורות.

הסורים אכנו את מיקום החניון וחטפנו אש מדוקית מאוד. בלבול רב שרר בחניון והטנקים התפזרו לכל עבר. באותו הלילה היה ההרוג הראשון, מנסיעת טנק לאחרור על הג'יפ של המג"ד.

הפעם האחרונה ששמעתי את קולו של המג"ד בקשר

לילה נוסף שאני זכר לפני שהמג"ד נהרג, הוא הלילה שבו תפנסנו עדמות, שלושה טנקים בשלווחות הקדמיות של עמוק היבא, מול הפתחה. אז שמענו את קולו של המג"ד בקשר לשאל למקומנו. המג"ד אמר: "אל תזוז מהעמדות, אנחנו עושים מעין היסטוריה".

כשהAIR השחר, ראיינו בפתחה שלוש שדרות מקבילות של מאות טנקים סורים, מצפים את הפתחה לכל אורכה ונושעים כמו במצעד ים העצמאות עם מדפים סגורים. המראה היה לא מציאותי, سورיאליסטי ומפחיד.

החלפת טנקים

אני זכר את רצף האירועים אבל הבלגן חרג מבחינתי. לא אשכח, ה"ית' סוף סוף בצוות טנק שהנהג היה מחתיבה 500 (אני זכר את שמו) והטען היה צויר מבה"ד 1.

אזור העמדות, להערכתי, היה הבוסטר. ניגש אליו קצין שמו רמי סוט, החליף עמי את הטנק כי הטנק שלו "зорק פינים". ה"ית' ד' מבואו, רמי סוט אמר שהוצאות טוב והתווחן מעולה. עלייתי על הטנק ושמחתני לפגוש את התותחן ראמוי יהודה שהכרתי. הינו ייחד בעבר בצוות טנק בחטיבה 188 וזכה בכל התחרויות של ירי מהיר בחטיבה.

שמעתי לא ארכה זמן רב. כעבור כעה טיפס על הטנק קצין נוסף שלא הכרתי והוא לה לחת לו את הטנק. התבגר שמדובר היה בוילר הסמג"ד שאמר לי לעלות על טנק אחר וכך הצלרטפי לטנק כאיש צוות חמישי, בתא טען של סנדLER אביגד המ"פ.

רב כאבי כששמעתי לאחר המלחמה שראומי נהרג בטנק זה עם הסמג"ד.

זכרון מלחמה ארורה

שלמה גור

ביום שישי 5.10.73 בוקר הודיעו לנו בבסיס צאלים, להcin פק"ל ותד"ל לכוננות ולחכמת להוראות חדשות. הייתה אז מ"מ כמנה חדשם, אולם שירותם כמדריך במטה השריון בזאלים.

שכננו על הדשא וחיכינו.

לקראת הצהרים הגיעו אוטובוסים ואנחנו, מדריכי ענף ה'שוט קל', עליינו עם הפק"ל והתד"ל ונסענו לג'וליס. בדרך כלם צחקו והסתלבטו והייתה אויררת עליזות באוטובוס. אף אחד לא חשב על מלחמה. אולם אני ואני יודע למה, הייתה מכונס בעצמי ושקט ולא הייתה לי הרגשה טוביה.

הגענו בשעת צהרים לג'וליס, ירדנו מהאוטובוס וניגשנו לסוכה שבה כבר עמדו חיילים בשלושת. מישחו פנה אליו ואמר: "תכיר זו הפלוגה שלך ואלה צוותי המחלקה והטנק שלך". לא הכרתי אף אחד. היו אלה מדריכים מבית ספר לשריון - הצוות שלי - מדריכי מקצועות. בהמשך נלחמתי איתם כל המלחמה עד לקרב על החרמון. אני זכר את שמותיהם אבל פניהם למול עיני ואני תמיד אומר שצאות כזה הוא חלומו של כל מט"ק. היו מקצועיים מאד וגם נחמדים.

הפלוגה היה פלוגה C, 'נכשת' בקשר ואני, כמדומני מ"מ 3.

כאמור, בידיעתו ובתודעתו מלחמה לא הייתה אפילו בدل מחשבה. מג'ולים נסעו לבסיס חזר, עליינו על הרוקולסים וטסנו למוחנים ומשם נסעו למחנה פילון. לא הכרתי את האזור, אחר השירות תמיד בדרום, אבל מזה ארבעים שנה אני מתגורר בחצור הגלילית והמקומות הללו הם אזור מגורי.

בפילון התחלנו לחזוץ ולהמש את הטנקים. לאחר רדת החשיכה, ערב יום כיפור, הגיעו הודיעו שהרב הצבאי הראשי מאשר לא לצום ואני שהיית חילוני, אולם תמיד צמתי ביום כיפור, החלטתי לאכול. עבדנו כל הלילה. בוקר היינו צריים לבצע תיאום כוונות ולא הייתה מטרת תיאום כוונות. מצאתי בית בראש פינה שהערכתי כי הוא למרחק כקילומטר ועל פינותו הייתה בזווית תשעים מעלות, ביצועי תיאום כוונות לכל המחלקה.

בערך בשעה 9:00 או 10:00 בוקר, ריץ המג"ד את קציני הגודוד לשיחה ואמר שהסורים עיבו כוחות ולכך קיימות שלוש אפשרויות: אחת, שהסורים ינסו לבצע מהתקף של שטח מסוים ואז יהיה בטח יום קרב. השנייה, שתפרק מלוחמה אבל זה ממש לא סביר ולא הולך לקרות. והשלישית, שהיא כנראה מה הייתה, שאנו נשב מול הסורים עד לאחר החגים וזה ירתיע אותם מלבצע דבר תוקפנות כלפיו. ועוד הוסיף המג"ד וביקש שלא נבצע סתם את הזמן בתקופת היישיבה עד אחר החגים וכן תוכנית אימונים לתקופה זו.

בнтימם הגיעו מובילים והעלמו את הטנקים על המובילים, אשר הובילו אותם לשטח כינוס של הגודוד בצומת וויסט. מרבית הצוותים נסעו עם המובילים ואני נסעתי עם האוטובוס בזאת האחרון. הגענו לצומת וויסט וראינו שהטנקים מפוזרים בחניון ים וחילם תחת רשותם.

רק ירדנו מהאוטובוס ועד לא ידעתי היכן חונה הפלוגה שלו ופתאום רأינו מטוסים ד' רוחקים, הצד מזרח בכוכן הגבול. שמחנו ואמרנו: "איזה יופי חיל האויר מטפל כבר בסורים".

לא הספקנו להגיד זאת ואולם מטוסים שהתברר שהם מיגים, פנו לכיוונו להטיל علينا פצצות. מיד קיבלנו פקודת "על הרכב עלה".

רצתי לתקן של, עשינו קייפול מהיר של הרשותות והתחלנו לנסוע בשדרה, על הכביש, לכיוון מזרח. מיד בתחלת התנועה עצרנו, ראיינו קרב אויר ומטוס נפל והתרסק לא רחוק מatanנו. המשכנו לנעו על הכביש ואני תוק התנועה ארגנטית לעצמי את הצריך ולא שמתי לב שהטoor עצר. ברגע האחרון רأיתי זאת וצעקתי לנаг: "בלום!" קרה דבר מדהים: עקב הבלימה, הטנק במשקל חמישים ושניים טון, הסתווב על הכביש כמו סביבון. למצלמו לא גלשו לטלעה בצד הכביש ולא התנגשנו בדבר. המשכנו בתנועה וידנו מהכביש לשטח. אחד הגורמים שלי נכנס עם הטנק לתוך בור, שבר את גלגל ההינע ולא יכול היה להמשיך. נשארתי מפקד מחלקת של שני טנקים.

עלינו לעומת זאת, בשלב זה היו מובלל לא הבנתי מה קורה ואיפה אנחנו ומול מי אנחנו. שמעתי הד' קרב, בקשר דברו על מטרות, אבל אני לא רأיתי מטרות, רأיתי רק עצים ושיחים. בקייזר עמדתי בעמדה כholes חלום. עדין לא הבנתי שאנו במלחמה. עם חשיכה הפלוגה הייתה על הכביש המוביל מסעודה למגדל שם והם^פ נתן פקודה שהשם^פ, אני וה'גור' שלי, נעה לרכיב התחתון להגן על יחידת חילום שישבה שם. כמובן, הסורים כבשו את מוצב החרמון אחיה^צ ושלטו בו, אך לא המשיכו לגלוש במורוד. ברכיב התחתון ישבה כמדומני מחלקת ח'ר.

התחלנו לטפס בכביש העולה למוצב החרמון דרך מג'דל שם. מוביל הסמ'פ, אחורי ה'גור' ואני מאסף. נסעים ללא אורות. עברנו שלושתינו לtower הח'ר שהחזיק את המוצבים בגזרה. לפעת אני שומע בקשר מישחו שואל: "מה המצב בס'יצליה?" ומתקבל תשובה: "קביר אחד גדול שחטו את כולם". אין צורך לומר שהדבר הכניס בלב פחד. לא ידעתי איפה אנחנו ואיife הסורים, מה בידינו ומה בידם וגם לא קיבלי אינפורמציה מסוימת. 'ס'יצליה' היה שם הקוד למוצב החרמון.

לפתע הטנק עוצר. אני אומר לנאג: "למה עצרת?" והוא עונה: "לא עצרת, אני לוחץ על הגז עד הסוף והטנק לא מתקדם". ירדנו ופתחנו את מדפי התמסורות והנガ ה'תותח' ראה שבורג המחבר 'תפוח' בחיבור של שני מוטות, 'שטנגו' המחברות בין דוזות הגז למנוע, חסר, נראתה נפל. מה עושים? מצאנו חוט ברזל וחיברנו את המוטות ב'תפוח' עם חוט בחל, איתו אגב היינו כל המלחמה.

הגענו לרחבה ליד הרכיב התחתון. הסמ'פ יצר קשר עם הח'ר ניקים שישבו בצריף ואנו נכנסנו עם טנקים לחניוןليلת קרבו בצורת משולש, כשלול טנק בקדקוד אחר. מקלעים ב'הכנס', מעיר בקינה. החלנו שניים ישנים ושניים שמורים. אני מרובה לחץ שמרתי בכיסאי ולא חשבתי להתחלף. המחשבות המפחידות התרוצזו בראש: "בסדר, יתגנב קומנדנו ובוחש שරר אולי אראה כמה מהם ואחסל אותם, אבל בטוח שכמה לא אצליח לראותיהם ישחילו לנו אר.פ.ג.". היה מפחד. בערך ב-22:00 או אולי מאוחר יותר, אני רואה מספר דמיות גולשות במורוד ההר. אני תופס את מקלע המפקד (מקלע 0.3) ומרבץ צור ארכן לכיוון. הדמיות משתתחות וצועקות: "לא לירוח אנחנו ישראלים!", אני מודה לאלהים שאני די פספס ולא פגעת. מתברר שאלה חbara שנמלטו מוצב החרמון. אגב אני תמיד אומר שכדי לפעול היטב בקרוב, צריך להתאמן טוב על הביצועים והנה באימונים תרגלו הפעלת חניוןليلת ירינו במקלים אך מטעמי בטיחות, לא ירינו אף פעם את הפג' שבקינה והנה גם כן, תודה לאל לא יריתי את הפג'. החלנו שכדי שלא יחוור דבר צזה, אם מישחו יראה שוב דמיות, הוא יתריע בקשר ואז נזמנם לטנק אחד יאיר עם הזרקורים והשני יהיה מוכן ליר. ואכן

טנק גודס 71 ספגים הפגזה ארטילירית במורד המערבי של רכס החרמוןית. בהפגזה נפגע המט"ק אל"י מפרק שהוחלף ע"י שלמה גל. צילום: מרטין דה-בורו ז"ל.

כעבור כמה שעות ראיינו דמות נספת. הסמ"פ ואני ביצענו את התרגול והפעם היה זה חיל נספ שלנו, פצע. אספנו אותו לצריף.

שאר הלילה עבר בשקט והשחר האיר. חיכינו לפוקודה וזו לא אחרא לבוא ולפיה עליינו לרדת מההר. כל הח"רנים עלו על זחלמים והטור שאנו בתוכו, התחיל לרדת מההר. חוויה לא מרניתה כשלעצמה מאחר ולטנק בעל שרשות המתכת, היה רצון משלו להימשר וליפול לתהום וכן הירידה הייתה איטית בכביש הצר והמפוזל, כשzahl אחד על הכביש והשני על השולדים הזרים החוליים. בהגיעם למטה נשארנו שלושת הטנקים, ת"פ גולני. היום עבר אישחו, איןני זוכר איך. הגיע הלילה ואיתו שמוועות על פליישות של כוחות קומנדו סוריים מוסיקם. קיבלתי לטנק קצין ח"ר וככל הלילה תזוזנו בחיפוי הקומנדו הסורי, ללא הצלחה.

עם עלות השחר, يوم שני בשבוע, החליטו/bgolni לכבוש את החרמון. לא צריך להזכיר מיל'ם על הכישלון המר, מנוקדת מבטי. בבוקר הגיעו אלינו המח"ט של גולני, או הסמ"ט ולקח את הסמ"פ ואת ה'ג'ור' שלו כדי שאליה יובלו את טור הזחלמים, בעלייה בכביש לכיבוש החרמון. הגיעו לידי ארבעה ג'פי תול"ר ומהמ"ט/סמה"ט הציבו לעכוון מזרחה, לכיוון מוצב 104 ואמר לי: "כרגע חטיבת סורית מנסה לפרוץ לכיווןינו. אם היא תצליח איז אתה וארבעת הג'פים תעצרו אותם". אני בתור יlid היתי חובב קולנוע ובუיקר סרטי מלחמה, אבל אפילו בקולנוע לא ראתתי ביצוע משימה נועצת כזו, שטנק אחד וארבעה ג'פי תול"ר עוזרים חטיבת טנקים.

כל הבוקר התפוצצו פגזי ארטיליריה באופן אקריאי ומפוזר וקצת רחוק ולא מדויק. אבל אויר שהטור החל לנوع במעלה הכביש לחרמון, הארטיליריה הסורית הפכה אכזרית וקטלנית ועשתה שמות בזחלמים של גולני. הסמ"פ וה'ג'ור' שלו, נעצרו, כך שמעטו אחר כך, ע"י חגורות מוקשים, חטפו א.ר.פ.ג'. וכולם נפצעו.

באשר לי, כשהארטיליריה הchallenge ליפול במדוק, נפלו בקרבתו פגזיים רבים וצפופים. ארבעת הג'פים טסו ותפסו מחסה מתחת לעמודי המסעה בברכת רם. אני סגרתי מדפים והמתנהי

במקום. ההפגזה הסתיימה ואז אני שומע בקשר פנים מישחו שואל: "טנק שומע?" הבנתי שמדוברים אליו מטלפון אחריו. אני פותח את כיפת המפקד ורואה נ"ג עומד מאחוריו הטנק וליד הטלפון האחורי עומד סרן. אני שואל אותו לרצונו והוא אומר לי: "אניפה עם פצצת 81 מ"מ למרגמה של מוצב 104 ואני מבקש שתסייע לפני למוצב כדי לחתת לו אותן". אני, משומם מה ומלבי' להכיר את האזור, חשבתי שהדרך למוצב חשופה לטנקי הسورים. אמרתי לו שאני לא אבצע את בקשתו, כי היא חסרת תועלת בהיותה משימת התבאות. הוא אומר לי: "התהמושת הזה היא אויר לנשימה למוצב, בלבדיה מצבו נאש". דבר שהיה נכון אבל אז לא ידעתי זאת. ואני עומד בסירובי. פתאום אני שומע את אות הקריאה שלי בקשר וקול השואל אותי: "אתה יודע מה זה ??" אמרתי לו: "כן אני יודע". והוא אומר לי: "از יש לך פקודה מה- 21 לבצע את הנסעה למוצב". פקודה זו פקודה ונסענו.

כמובן שטעתית והדרך לא הייתה חשופה והנה בדרך אני רואה טנקים במדרון האחורי, עומדים ומבצעים מלא מחדש. עצרתי לדם, קופצת מהטנק וניגשתי אליהם לשאול מי הם וסיפורם שנשארתי טנק בודד (אגבניסטי ליצור קשר כמה פעמים בתדר הפלוגתי ולא זכיתי למנה) ואז הם בשמחה אמרו לי: "וואו צטרף אלינו".

היו אלה שירים טנקים מגודד 74 של חטיבת 188. הצטרפתי אליהם. קיבלתי טנק נוסף לפיקודי וכאנ הסתיימה המלחמה שלי בגודד 71 והחלה המשיכה בחטיבת 188. כמובן שהסיפור והזיכרונות שכתבתី כאן, מצומכים וחסרים את כל התחששות והרגשות ועד פרטיהם קטנים, אבל הם נאמנים לי ולאיר שאני זוכר את הדברים ומරחיק הימים, אני כבר לא ידוע מה מציאות ומה דמיון.

**יום כיפור - מהאיקליפטוסים בג'וליס אל
אדמת הבזלת ברמת הגולן**
דניאל דליות (از דני סיסלוצקי)

ביום שישי 5.10.73, התעוררנו לבוקר של ערב יום כיפור בבית הספר לשריון בג'וליס, שם הינו בסיוםו של קורס מדריכי טנקים במדור תותחנות. התכוונו ליום רג'il בוקר של ערב חג, חלק מהאנשים יוצאים, חלקם נשארים. השלווה נקטעה באחת כשנה אמר לנו להתקבץ בmars השמדרים. היו שם יוסי שנhab רב סמל של מדור תותחנות, כל המדריכים, מפקד המדור רב-סרן חדש שהחליף את עודד ארץ, ראש המדור הקודם.

הנחיתו עליינו מכיה. יש מתייחסות וכוננות בצפון ובדרום. בית הספר לשריון שלוח חילים לצפון ולדרום. התבקשנו לאפסן קיבטגים ולהיכין ציוד לעלייה לצפון. מאוחר יותר ארגנו אותנו בתור גדור 71, שאמור לעלות לרמה ולהצטרף לחטיבה 7 שם. הסבירו לנו שהמג"ד הוא קליבר שנקרא **משולם רاطס**. חלקו אותנו לצוותים במסגרת פלוגות. סגן מפקד הפלוגה שלנו היה סגן תאニー שהיה מוכר לנו מתקופת קורס מקצועות, חייו שנה לפני כן. הוא היה אז מפקד פלוגת מקצועות במדור תותחנות. הבנו **שבני ברץ** מ"מ שלנו במקצועות, עומד להיות קמ"ע. הוצאות שליל כל את מפקד הטנק סמל ראשון סרוי, מדריך בכיר שעבר גם קורס מט"קים, דובלרו, מדריך תותחנות שנחשב לאלוף הארץ בתותחנות טנקים בתרגלים. הוא כמובן שובי כותחן, נהג מדור נט"ר, מדריך בכיר סמ"ר אריה שהיה לפני שחרור. קורס המדריכים פוצל, חלקו ירד לסיני וחלקו עמד לעלות לרמה. מבין חברי הקרובים גרשקה ורובין שעשו עימי את הקורס במדור תותחנות, עליהם עימי. **הלל פוסק** וירון בן עמי שעשו את הקורס במדור נט"ר, יורדים לסיני.

מאוחר יותר נערכה פגישה עם סגן אלף רاطס. הוא בא במדי א', פנים עגולות, סיפורו פוני מצחיקה, נראה גבר לעניין. לسانנו מונה סרן גدعון וילר ראש מדור נט"ר, אותו הכרנו מהקורס ואשר היה אחיו של **אדם**, שנהרג במהלך הלחמת ההתשה. אנו שומעים דבריהם מעורפלים על מתייחסות, על ימי קרב עתידיים. אומרות שניסע בקרוב לשדה התעופה בחצור ושם נעלם על מנת שיביאנו למחרניים. שם ניסע **למחנה פילון** ונקלט טנקים אותם נזוז ונהמש.

ניתן לומר שהעולם השתנה באחת, מעולם שלו של ח"י מדריך נוחים בצל עצי האקליפטוס של ג'וליס, לעולם עם עתיד שחור ומדאג.

ראטס אומר לתאני: "אתה הגיע לחצור עם שני אוטובוסים של החבר'ה ותחבר למטרו". **תאני** שואל בתמיות: "לאיזו טיסת להגיע?" **ראטס** עונה: "לטיסת הפנטומים כਮובן". **תאני** הנזוף בולע את לשונו.

לפני העלייה לאוטובוס נפרדים מהgcdוד, מנופפים לנו בידיים מפקד בית הספר, רס"ר הבס"ו האגדי **יעקב עשהאל** (**הסוע הלבן**), והרב של ג'וליס, בחור עם זקן תיש שנראה כלולב מט ליפול. הוא חילק למעוניינים את ברכת הדרך ונמלט מהמקום.

מג'וליס לחצור קצרה הדרך. נסעה באוטובוס עצובה ומרה, מה יהיה. הענו לחצור והעלינו על מטוס הרקולים ענק, הכניסה היא מאחור. הטיס שפהיה כמדומני עם רע"יתו, פונה אליו במאור פנים, כאילו מקבל אותנו לטיסת תענגות: "שבת שלום, שימו חגורות, אני מאמין לכם טיסה נעימה". ישבתי ליד גרשקה ורובין. נחתנו במחנים, הדלת נפתחה מאחור

והו רודת ולכת ישן מרחק גדול, לבן עופר על ידי הרוח שמייצרים המՃחים. אוטובוסים לקחו אותו לפילון.

בפילון חילקו לכל צוות טנק דיזוד ותחמושת. התחלנו לעבוד במרחב. הערב ירד, יום כיפור נכנס. מגעה הודיעה שהרב החכאי הראשי הרב פירון, מורה להפסיק צום ולאכול. מבאים מנות קרב. נתונים אישור לשינה קצרה. בבורק ממשיכים בעבודה. ואז מבשרים כי בקרוב יבואו מובילים שייעלו הטנקים לרמה, כל טנק יעלה עם הנגה. שאר האנשים יעלו עם אוטובוסים. אין לנו מושג מה קורה בעולם סביב. כולם מקווים שמדובר בחלום רע וכי מחר נחזר לאקליפטוסים בג'וליס. המובילים מגיעים, הנגה אריה עולה עם הטנק. בערך ב-12:00 מגיעים האוטובוסים ואני, גרשקה ורובין עולמים.

באוטובוס עימנו מדריך בכיר בשם מוני (ליימים דרי' ליטמנוביץ', רופא ילדים ידוע). הוא יושב עם מדריך בכיר אחר שואל אותו: "מה עשינו רע שכזאת מגע לנו?" אנו עוברים את גשר בנות יעקב. זו הפעם השנייה שאנו מגיע לרמה, הראשונה הייתה ב-1968. באוטובוסים אז היו חוטי פלסטיים על תקרת האוטובוס שהיו מחוברים לפעמון ה'עוצר'. ואז לץ אחד מושך בחוט ונשמע צלצל, כולם צוחקים. אנו נוסעים ונאמר לנו שנגיא לאזר שבו ייחכו לטנקים וכל אחד ירוץ לטנק שלו.

אנו מגיעים לאזר הטנקים ובדיווק מתחילה התופת המפורסת, עליה דיברו אחר כך מהרבה. קולות נפץ נוראים, פגיזם, נשק קל, מטוסי מיג חולפים בגובה נמוך. אנו רצים לטנקים ומתחשים את אריה. ואכן רואים אותו מרוחק, עומד בכיפת הטנק ומפעיל את מקלע המפקד לעבר מטוסי המיג, שחולפים ביעף. גרשקה ורובין רצים אף הם. רובין שואל אותו: "דני מה יהיה?" אני רועד, מזיע, הרגלים בקושי נשמעות. מגיעים לטנק, נשמעות צעקונות: "לקפל הרשות, להיכנס לטנקים ולהתחליל לנע אחורי תאני".

מתחללים בקייפול הרשות, מבצע לא פשוט, מגלאלים מהקרקע, תוך עלייה על הטנק, סיפור מההפרטה. ב策ה"ל היו עושים תחרות מי מקפל hei מהר. כשהאני מגע לציריך עם חלק הרשות שagalatty, מתהפרק מולו העולם ואני נופל מהצריח על הקראקע, נחבל בראש (למzdali חובש קסדה) וביד השמאלית. אני חש בכאב נורא שמפלח את היד. אריה רץ אל, שמח על ידי מה בהכרה. עוזר לי להיכנס לטנק, אין ברירה, אין מה לעשות חיבטיםเหลו. אני יכול לעשות מאמם עם היד השמאלית.

מתחללים לנע והcab נורא, אך הוא מפקס אותו ומחית את הפחד ואת הבלבול. אני בתא הטען, סרוי המפקד מכoon את אריה, דובלרו חבוי בתא התותחן. יש לי פריסקופ דרך אני יכול לראות מעט מה קורה. בחוץ טנקים נעים, פגיזם שורקים. אנו רואים טנק שלנו פורש צחל ונורר תקוע בשטח. מרוחק נראה טנק סורי עולה באש. פתאום דבר נורא: מטוס פנטום (או סקייהוק) עולה באש ומסתחרר עבר הקראקע. ברור שאנשי המטוס אינם חיים. הרושם הוא שהוא עומד ליפול علينا, פחד ממות. הוא נופל ממש סמוך ואני שומעים קול נפץ נורא ממש לידינו.

ממש לנע. הערב יורד, חסיכה אופפת אותנו. קולות נפץ איומים, מתחללים קצר ממשיכים לנע. הערב יורד, חסיכה אופפת אותנו. קולות נפץ איומים, מתחללים קצר להתרגל. הcab ביד איום, היד נפוצה, אי אפשר לעשות עימה מאום. מזל שאנו נעים בקבוצה גדולה זהה נורס ביטחון. עוזרים במעטן עדות קרב. מסביר קולות איומים, אך הלילה והעובדת שאמנו ייחדי, מפיצה מעט את האימה. מתחללים להיכנס למען שגרה. עשיית צרכיהם, אוכל, הכל ביד אחת. אני לומד להפעיל את היד השמאלית כדי עזר. עדין לא ירינו אף לא פגץ. אין מושג متى זה יהיה. אנו גם לא מבינים מה קורה, מה כל הבלאגן. תמיד שמענו בטירונות ובצמ"פ על ימי קרב ברמה, לא ממש חשבנו על כך וזה לא התריד אותנו. הוי לנו חברים

שיישר מצמ"פ הלו לגדודי שריון بلا קורס וידענו שהם ברמה בגודן קרב'. מה איתם? מארגוני שמירה, כל שניים שמורים משך מספר שעות. אחד מבית קדימה, אחד אחרת. מאוחר יש מספר נגמשים וגי'פ אחד, מקדימה לא רואים מואום, למעט זיקוקים מעט לעת, הבזקי אור והעיקר שומעים פגדים ומטושים. השינה נוראה, הכאב לא מאפשר להירדם למרות העייפות.

בכל זאת ישנו מעט. הבוקר מוצא אותנו פרושים בעמדות. מדברים עם אנשי טנקים אחרים. למשל סמ"ר שורץ אחד המדריכים, ידוע כגאון. מראה לנו חור שעשה טיל 'שמל' בתא צricht בטנק שלו. נדמה לי שהוא היה בטנק מ"מ. הוא נהרג בהמשך. רואים באזרע אנשים מן העבר. שוב רעשיהם. מנסים להתקדם, אש תופת, חזירים אחריה. מצטרף אלינו לחור מקסים ذcor מהמקצועות, אבי שפירא מקיבוץ בצפון (יגור?). עדין לא ירינו. אטו די מדרושים עם החבר'ה סביר. עדין לא יודיעים מואום ממה שקרה. רואים מטושים שלנו וטילים שיורים אליהם. שוב מגיעים לעמדות ומחלכים. קר יורד הערב ושוב מתארגנים לשмиירה. החברה מודאגים מאוד מהיד. אומרים לי: "אתה לא יכול להמשיך קר, זה נראה". היד נפocha.

אני שומר עם דובלרו.ليل החשוך, לא רואים מואום. אני מסתכל קדימה, דובלרו אחרת. אני עם 'עוזי', לא ידוע מה אוכל לעשות ביד אחת עם ה'עוזי'.

בוקר שני בשטח, מתחילה יומ שלישי. אנו רואים תנויות טנקים מרחוק, מחליטים לתPOSE אומץ ולירות. הפגדים נופלים קצר, מרחק גדול. מPsiוקים.ZZים פה ושם. עומדים. יורים, ארטילריה, מזל שאמו בטנקים. מדברים, אוכלים, מתוודים על הפחד הנורא. נזכרים במט"ז, מטווח עיר עם כדורי טוטו בג'וליס. ושוב אייכשו עובר היום. מקווים שמאירוע הלילה הקודם לא יחזרו.

ביום הרביעי אנו מוצאים עצמנו בمعنى שטח כinous, הרבה טנקים, נפגשים עם אחינו האבודים. שומעים נדמה לי, כי שורץ נהרג. שומעים קר נדמה לי, כי ראטס נהרג. ואז אומר לי סרוי המט"ק: "דני אתה לא יכול להמשיך קר. שפירא יהיה במקומך. אתה תישאר בינותים כאן בשטח". בשטח עומד גבר ענק ואייתן, מלחשים כי זהו סו�יט, אחיו של סו�יט האגדי מחטיבה שבע ובאותה נשימה מלחשים כי סו�יט הוא נהרג וכי האח לא ידוע על קר. סו�יט מארגן כוחות, אנשי צוות בודדים כמוון לטנקים. הוא שואל אותו מה אני ואני עונה טען-קשר. הוא אומר לי לבוא איתנו ומחביר אותו לעמיר נאור, סג"מ ממדור נת"ר. עמיר לוקח אותו לטנק. בטנק יש נהג שלימים יהיה מ"מ שלו, בגדוד טנקים ברמה (53). אין זוכר את התותחן. עמיר קולט אותו בידידות. אנו טנק מ"מ בקרבת מחלקה. יוצאים לדרכ. אין לי מושג מה קורה, אבל מהר אנו בשדה קרב והפעם רציני. עמיר מעודד את התותחן, אני טוען פגץ עם היד הכהבת. אם אני זוכר נכון, התותחן פוגע בטנק. עמיר צועק לעבר טנקים אחרים להתקדם, נדמה לי שהוא אפילו יורה לעברם כדי שיתקדו. מسبب תופת. אני ניזון מקוולו של עמיר, הוא אומר שבחו צורא, ואכן קולות מחרישי אוזניים. הוא עוצר ליד טנק פגוע שלו ומודיע לנו שמצטרפים אלינו שני חבר'ה מהטנק. אחד הוא יהודה שפירר, לימים סגן של ברוכין בקורס קמ"ט, אליו הגיעו בעבר למקרה לשנה לאחר המלחמה. אנחנו עכשו שלושה בתא טען-קשר. אין אויר לנשימה. אני מחייב ליהודה ואמר בשארית אמונתי: "יהיה בסדר". הוא אומר: "למה עוד אין מילואימניקים?" הטנק מושע. במצב הנוכחי מתקשים לשלוּפ' פגדים מרצפת הטנק. עמיר עוצר ליד טנק פגוע ושולח את החבר השני להביא פגדים. אנו עומדים ממש צרייח ליד צרייח, הבחור יוצא תחת אש, חזר חיוור ואומר: "יש שם הרוגים במצב נורא אני לא מסוגל להיכנס". וכך ממשיכים, עושים אקrobטיקה ומוציאים מספר פגדים. יורים. נסועים. הירי בחוץ נורא, ארטילריה, פגדי טנקים. עמיר אומר: "חבר'ה מכאן לא נצא חיים".

וז שומעים בקשר קול מדהים אויל של מג"ד אויל מ"פ: "חברה הסורים בורחים, תמשיכו תמשיכו". והנה מגיע ערב ואנו מתכנסים בחניון לילה, הפעם ענק. עمير מתישב בכיסא המפקד ומחילה לתת פקודות הזיוות: "תתחלו ל거ח, תעשו תיאום כוונות" ואנו מבינים שהוא מדבר מתוך שינה. ההרגשה קצר יותר טוביה. סוף סוף מעט שקט. הרבה חברה, שומעים לראשונה חדשות ומבינים לראשונה שמדובר במלחמה וכי המלחמה מתנהלת גם בסיני ובתעליה. אוכלים מעט, שותים לראשונה קפה ונרדמים כהרוגים.

בבוקר מתעורר חניון הלילה לקול רעם אדיר. משאית דלק עולה באש, בתוכה איש נשרף ומתחתיה איש נשרף. המשאית עלתה באש עקב פג' שנורה מזור טנק שלנו. בדיעבד התברר שהטנק בו נהרג **סוויט**, הובא לחניון. בבוקר נכנס לטנק הפגוע טכני, כדי לבדוק אותו כולל את המערכות החשמליות. הוא לחץ על הדק התוותה. בקנה היה פג'. הפגעה הייתה קטלנית ולא הותירה שום סיכוי לאנשים שנפצעו.

עמיר דיבר איתנו והחליט למצוא בית חם לשני האנשים העודפים בתא הטען-קשר. אותו הביא לצוות בן שלושה מילואימניקים שאמצו אותו לבן. עمير אמר להם: "שמרו על הילד" ולי אמר: "כשיסתים הכל, תחזור לג'וליס ותגיד שחזרת".

כך תמו ימי הבלימה ושהותי בגדר 71. היתי מספר ימים עם המילואימניקים, שהיו מקרים ומזרים ודאגו ליילך שנפל לחיים. עם המילואימניקים היינו בטנק שחבר לגדר מילואים, שנע באורח עורפי למדוי. ספגנו אש אך לא ירינו. וזה גילתי את גוד 53 'הסופה מגולן'. צוותתי כטען-קשר לטנק. בשלב ההוא כבר לא הייתה מלחת תנואה, בכל אופן בפלווגה בה הייתה יותר שמרנו על החזית הסוערת, עד להפסקת האש.

כמובן שג'וליס נשכחה ועלתה בעשן. ונשארתי לעד בגדר 53 (למעט תקופה בת מספר חודשים לצורך קמ"ט בו נכשלתי). ביליתי עימיו את החורף הנורא של 74' בקרים 'חיפה', חדשים לצורך קמ"ט בו נכשלתי). ביליתי עימיו את החורף הנורא של 74' בקרים 'חיפה', 'חלס' ו'מזרעת בית ג'אן', אך זה באמת סיפור אחר.

והיד? את את התפוגג הכאב והיד חזרה לתפקיד סביר. בעת לימוד רפואה שעשית לאחר הצבא, ביקשתי שיישו צילום רנטגן בעת עבודה בבית חולים, באמצעותה של כאב עז. בצלום נראה סימן של שבר ישן.

דבריו של חנן רבי

1. בימים הראשונים למלחמה (שני ושלישי), כשהאני יושב בתוך נגמ"ש הש.כ. (שירות כללי) בקפל קרבן מאחוריו הכוחות, נעזרים לפטע לידי שני נגמ"ש פיקוד (לפי כמות האנטנות). מתוכם יוצאים יאנוש בן-גאל ורופא. המעניין היה שיאנוש לבש מעיל צבאי עם דרגות סרן. לדעתו זהה היה מכוון, שהרי תמונה הקרב לא הייתה ברורה והוא חשב אולי על נפילה בשבי.
2. אנחנו לא הכרנו את רמת הגולן בכלל. טסנו ביום שני מבסיס חצור בדרך ישירות למתחנים. המטוס היה נדמה לי מסווגDKוטה. התברר שהחbillים ישבו יותר בחלק האחורי של המטוס, כולל הצד שלהם. לפטע נכנס אחד הטיסים וטען שהמטוס מרים את אףו עקב המשקל, لكن הוא ביקש שנעביר את הצד לקדמת המטוס כדי ליצבו.
3. ממחניכים הועברנו למחנה פילון. שם הטנקייטים החלו למלא את הטנקים בתחמושת. לנו אנשי הנגמ"ש אמרו שנתקבל נשק וכדורים למחירת ברמת הגולן. בערב שבת יצאנו הודה מהרבנות הראשית שעקב המצב, מותר לנו, לח"לים הצמים, לשבור את הצומת. בשבי זו הייתה הוראה חמורה, מכיוון שלא קלטהינו שאנו נכנסים למלחמה ולכן המשכתי לצום.
4. העליה לרמת הגולן נעשתה על הצללים. לא היה זמן למובילים. התחלנו בעלייה בסביבות 10:00-00:00 בוקר בשבת. אני ישבתי בנגמ"ש הש.כ., בנגמ"ש ישבו גם שני אנשי חימוש, חובש ומפקד הנגמ"ש, סמל מהחרם"ש שלא הכרנו קודם. על סיון הנגמ"ש העמיסו צמיג גדול של טרקטור. הנגמ"ש נסע ראשון וכל פעם שהגענו לכਬיש כדי לחצות אותו (לא לנסוע ח"ח עליו), הנחנו את הצמיג על הכביש והטנקים נסעו עליו כדי לא להרוו את הכביש. כמובן כל זה נעשה מחוסר מודעות לנצח שהוא נמצא בו. העליה לkerja כארבע-חמש שעות. הסיבה הייתה, שככל הזמן טנק אחר נעצר עקב בעיות תחזקה. אנשי החימוש עבדו קשה כדי לתקן את הטנקים שיוכלו לנוע. הגיעו לרמת הגולן בערך בשעה 14:00 אחרי הצהרים. בראש הקשר כבר משעה 13:00 שמענו יריות. איש החרם"ש בנגמ"ש התחיל לצעוק בקשר הפנים: "אני מפסיד את המלחמה, אני מפסיד את המלחמה".
5. כשהגענו למעלה נעמדנו עם הנגמ"ש כעשרים מטר אחרי אחרון הטנקים. אניזכור שראיתי את הטנקים הסורים כקילומטר לפנינו. אנחנו עם הנגמ"ש חשופים ללא כל נשק ותחמושת. עד שפתחו אחד הקצינים ראה אותנו וצעק علينا: "השתגעתם, אתם עושים מסגרות אלומיניות. אתם עפים אחריה כחץ" קילומטר, מאחורי קפל קרבן. אם נצטרך אתכם בגלל פציעות או בגלל בעיות טכניות, נקרא לכם בקשר ואז תבואו לעזר". מה שבאמת קרה.
6. ממש בימים הראשונים, היינו באזור נפואה. בלילה סג"מ (אז) ניסים אלףיה התקשר באלחוט וביקש שנגיע אליו לאלהרום (מערב לחרמוןית). אני לחתתי גג, ישבתי ליד הנהג ומאחורי ישבו אבי פלמברום ואנדרי מעתוק. ה策רף אליו נהג ברכב אחר, שלא הכרתו קודם. היה לילה חשוך ללא ירח, היה אסור להדליק אורות. נסענו לכיוון צפון. הגיעו לצומת שלא היה עליה שום שלט. היה

חניון טנקים שנפגעו בקרבות עמק הבקא. תוך 48 שעות מתום קרב הבלימה על עמק הבקא, הטנקים שופצו, חומשו, תודלקו וצוותו מחדש ורוב הטנקים חזרו לשימוש. גדוד 71 המודוש נערך עם 36 טנקים לקרהת ההבקעה לモבלעת הסורית. צילום: מריטין דה-ברוס ז'ל.

7. אפשר לנסוע ישר או שמאלה. אני חשבתי שצריך לפנות שמאלה והוא צעק מרכבו: "אני מכיר את הדרך, צריך להמשיך ישר". אין לי הסבר, אבל כשהבנתי שאנחנו בעצם לא ידעים היכן אנחנו נמצאים, החלטתי לחזור באותו דרכם שהגענו ואמרתי לחברה, שכשנגע לצומת עם שליטה, נדע היכן אנחנו נמצאים וכך נסענו חזרה. התאפשרנו ובהדרכה של ניסים הגענו אליו. היינו איתנו פחות מחצי שעה וראינו שחלק מהחייבים נחים או ישנים בקרבת הכלים. לפטע ניסים אלה אמר לנו: "טוב, אין לכם מה לעשות פה, תחזרו חזרה". התברר לנו יותר מאוחר מניסים, שבעה שעיה אחרי שעזבנו, נורה מטח ארטילרי על המיקום שלהם ובפניקה שנוצרה, נהרג חיל מדרישה של טנק.

8. לאחר כמה ימים כבר לא נשאר מהgcdוד הרבה. הסתוובנו ברמה ובכל מקום שראינו חניון של טנקים, הצענו את עזرتנו לבדוק ממערכות הקשר והחלפותם. את הצד המקולקל החלפנו במחנה בראש פינה. בשלב מסוים הקימה החטיבה במחצבה, מקום לטיפול בטנקים. כל ערב הגעה פלוגה מהקו, הטנקיסטים ירדו לכפר בלום ושם חיכתה להם מקלט, לבנים חדשים, ארוחת ערב ובדרנים. ערב אחד, הייתה כוננות בקן והפלוגה לא הגיעה. בכפר בלום חיכו עם ארוחת ערב ואומניים. הוחלט שבערך זה מי שירד לכפר בלום, יהיו כוחות העזר שעובדים במחצבה. נפל בחלקי לרדת לכפר בלום עם אוטובוס שהגיע כל ערב במיויחד. שנכנסנו לחדר האוכל, שמתי לב שבכל שולחן ישב כבר אדם מבוגר. זיהיתי את האדם שישב בשולחן שני התישבות בו. זה היה שר הרוחה לשעבר, השך. כשהתברר לו בשיחה אנטנו שאנו שאנחנו לא טנקיסטים אלא כוחות עזר, הוא חשף את עצמו והסביר שתפקידו הוא לדובב את החbillim לדבר, כדי שיוציאו את הסיפורים מתוכם. ידוע לי שבמקצתו הוא היה עובד סוציאלי.

ג'דוד 71, 1973 מלחתת יום כיפור

עמייר נאור

ערב יום כיפור הוזעקי חזרה לבסיס בית הספר לשריון שם הייתה מפקד מגמה בנט"ר.

צוותתי לפולגה האמורה לרדת לסיני אך המפקד גدعון ווילר, פגש אותי במדור ואמר לי לשנות את השיבוץ ולבוא לכוח שלו העולה לרמת הגולן. מצאתי את עצמי עם חלק מהמדריכים שלי ושל מדור נט"ר במטוס לפילון ומשם הובלתי את המובילים הראשונים לצומת וויסט.

כאשר הגיעו האוטובוסים עם החבר'ה נחתה עלינו התקפת מטוסים – פעם ראשונה בח"י שאני חווית דבר שכזה מבהיל, כולם רצים לטנקים בבהלה ואחד 'אהוד', נתקע בתל אבני וחול ונופל לא פחות על תל של צראות. אני רץ אחריו על מנת להרגיע אותו ובדרך אוסף את משקפיו שננטשו, בערב או לחרת, אני מעניק לו מתנה ואת היכולת לראות פרצופים ולא בטשטוש.

מלא אירועים יש באמתחתי והתרחשו נגד עיני, חלקים מצחיקים וחלקים עצוביים. אין ספק במהלך הימים הבאים, אישיותי, נפשי וככל השאר השתנו לגמרי.

אספר את המשפיע מכלום שהתחילה בסירוב פקודה שלי לסתות. אמרתי בקול חלוש במערכת הקשה: "לא נסיגה, אני נשארפה". ופתחה בקשר קול עמוק (המג"ד כנראה): "זו לא נסיגה אנחנו הולכים לעזור לך אחר".

ירדתי מהעץ שעלייתי עליו והתחלתי לנוע אחרי המג"ד – רטס ז"ל והמ"פ – רץ ז"ל, לכון החרמוני בצר 'קזוארינה', מדרום לחרמוני. אנחנו בדרכה כשאני מאחוריו המ"פ והוא שמאלו של המג"ד. עשן של פיצוצים, פגדים מתפוצצים, האדמה רותחת, שמש יוקדת ואבק רב מסביב. פתח פיצוץ וטנק המג"ד נפגע ונעוצר וכולנו בלםנו את הדירה על פני המישור.

התחלנו לנוע אחרי המ"פ וטיפסנו במעלה השביל לכון העמדות שמתוחת לחרמוני. לפתע מימין ראייתי פיתחה, בה רואים את כל העמק והוא מלא בטנק אובי. חתכתו ימינה בלי לחשב והתחלתי לירות לכון הטנקים שהתגלו לעיני.

כשראייתי שি�שנים טנקים שימושיים לכוון החרמוני, הודיעתי ל"גורים" שלי שיתוכנו כי בעוד רגע יתגלו טנקים מולם והם עולים מהעמק. תוך זמן קצר יחסית נגמרו לי הפגדים ורציתי לנוע לאחר על מנת לחפש תחמושת.

טנק שעמד מימני סימן לי בדגלים לעזרה, רשותה הקשר היו שונות ולא קלטנו (אני לא זוכר באיזה רשת צינו לדבר). אבל זה קרה והוא אומר לי לא לזרז אחורה ואני מנסה לומר לו שאין לי תחמושת ולא מצlich. קהלני הוא זה שדיבר אליו ולא רצה שאחרים יראו שמיشهו נושא אחורה וכן עמדתי בעמדת אש וצלפת עלי האפסיקופים של הסורים, עם מקלע 0.3 של "המקביל" של התותחן.

כאשר האש פסקה, עלייתו לכון העמדות לאסוף את ה'גורים'. מצאתי לצעריו את אפרים ללא רוח חיים ואת המ"פ פצעו אנושות וכן כשהוא בזרועותי, העברתי אותו לzechalim פינוי אך הוא לא צלח. חזרתי לכוחותי וחברנו לג'דוד 77 בפיקודו של קהלני.

1973 - יום כיפור – סיפורו של ראש

יאיר פלאג

יום שישי בצהרים, 5.10.1973, ערב יום כיפור, ג'וליס – ביסל"ש.

אני, בבדי א', מכין עצמי ליציאה הביתה עם ההסעה של הקצינים ואנשי הקבע, כשלפעת ע מגיע חיל ואומר "המפקד רוצה לראות אותך בלשכה עכשו".

הופתעת מואוד. מה אל"מ גבי אמיר, המפקד הקשוח והידוע של ביסל"ש, רוצה מקצין צוטר כמווני ביום שישי בצהרים.

צריך להבין שאז, ביסל"ש היה 'אימפריה' – בסיס הדראה ענק, סגור ושוקק חיים עם מאות רבבות של חניכים, אנשי קבע, קצינים, נגדים ואנשי מילואים שמתאמנים, חיים ונושמים את אויר הבסיס ושטחי האש והאימון מסביב לו.

קורס מכ"ם חרמ"ש, מדור נת"ר, מקצועות, קורס מטק"ם, מדור תותחנות, קורס נהגי צחל"מ, קורס קק"ש, קורס מפ"ם, קורס חש"ן מתකם, מדור קשר, טנקים רבים, נשקייה ענקית, מרפאה מקצועית, מדור רכב עם עשרות רכבים קלים וכבדים, החל מ'רוייסים', משאיות, קומנדקריםים וג'יפים וכליה ברכבים פרטיטים. מטבחים ענקים, חדרי אוכל ובחים, מגורים חניכים, מגורים סgal, מגורים קצינים ואנשי קבע, אגף חימוש, מחסני ציוד ענקים, בונקר תחמושת מכל הסוגים, מגרשי ספורט ועוד ועוד... כל הזמן פעילות מתוכנת ומודבקת מלאה ומתבצעת על ידי עשרה מדריכים מקצועים, אנשי סgal ומפקדה, מדס"ם, טבחים, נהגים, אפסנאים ואנשי לוגיסטיקה.

וברך ע دور הנפוצים – מפקדים ודמויות מיתולוגיות, שהיו כבר אז סמל ומקור לגאות חיל השירות והשארו חותם של מנהיגות אמיתה ואיכותית, חינוך לערכים ומשמעת במלחמה, דוגמת אל"מ גבי אמיר, רס"ר עשה – 'הסוע הלבן', סא"ל משולם ראטס ורס"ג גدعון ווילר.

אני שרתתי כבר שנתיים בביסל"ש כמפקד מרכז הצעדיות וכמו لأنשי סgal רבים, ביסל"ש היווה עבורי בית שני. את הדרך לשכת המפקד עשית בדאגה, כאשר מנסה לשחרר מה יכולה להיות הסיבה שהוזעקה. הפעם הראשונה והאחרונה שעמדתי מול אל"מ גבי עمير, הייתה שלושה חדשניים לפני כן כשבচিত্ব পুরোটো দেখলি কলি কল চনিচি ও হাইলি' ביסל"ש, בתחרות ריצה לשולשת אלפיים מטר והמפקד הענק לי את המדליה, תוך הפגנת קורת רוח מרובה וחירות נדר שבנוו מהעובדה, שאיש סgal שלו הוכתר כאלו.

הגעתו ללשכה והפטעתני גברה כשלשכה היה נוכח מלבד המפקד גם סא"ל ראטס, ששימש כמפקד קורס חש"ן מתתקדם – הקורס הבכיר ביותר שהיה בחיל השירות. כרגיל, גבי עمير היה תכליתי: "יאיר, תקשיב, אתה עליה עכשוו עם ראטס והטנקים לרמת הגולן. אני רוצה שאתה תdag לכל מה שהוא י策ך או יבקש. אני מזהיר אותך, שאם לא תdag להם כמו ש策ך – אני אורד לך את הראשי!!"

מי פילל שלאחר כשבעים ושתיים שעות מטורפות, באמצעות אחד מאיתנו איבד את ראשו מפגז של טנק ופונה ללא רוח חיים. במקורה עבר בג'יפ ליד גופת סא"ל ראטס, קצין הקשר הצער של כוח קהלני. הכאוס, הבלגן והבלבול היו בשיאם. לא כל כוח קהלני עודכן שהכח של ראטס נמצא ולכן קצין הקשר היה בטוח שזוהי גופתו של סא"ל אביגדור קהלני, מכיוון שהוא לא היה מודיע שיש עוד סא"ל באזור. ואז, בעיצומו של קרבנות הבלימה, בשיא הלוחץ, האימה

התמונה الأخيرة שצולמה מגדוד 71 המקורי. טנקים של הגודן בחבירה למאץ הבלימה של גודוד 77 בעמק הבכא. צילום: מרטין דה-ברוס ז"ל

והתופת, הודיע קצין הקשר לטנקים שקהלני נהרג.

במבט לאחר, לפחות לדעתי האישית, ההודעה זו יכולה לשנות לגמרי את המצב מבחינה המוטיבציה של הלוחמים ואני חשב על זה עד היום ובפחד רב, מה היה עשוי לקרות... מה שקרה כמה רגעים לפני כן, סא"ל קהלני קיבל החלטה נוכח העובדה שרוב הטנקים שלו נפגעו, שאין טעם שהוא ימשיך לדבר בראשת הפיקודית, אלא יעבור לדבר ישירות עם הטנקים שנותרו וכך שמע את ההודעה, הכחיש אותה מיד כਮובן והוסיף ידוע ...

מקרה שהוא – מלכמתה

עופר לוטקר

כמו היהנו תמיימים, חילים נאיביים, לא ידעתם כלום. אבל יכול להיות שרק אני היתי צזה. למשה הכל התחל שבוע לפני יום כיפור.

בראש השנה תש"ד 26.09.1973, יצאנו הביתה מבה"ד 1 שבמצפה רמון, לחופשת ראש השנה ארוכה. החג חל ביום חמישי, שישי ושבת – שלושה ימים של חופש.

בצבא אין הרבה חופשות כאלה ובטע לא כשאתה צוער בקורס בסיסי בבה"ד 1.

הורי תכננו לבנות את ראש השנה באילת. קבענו שני נפגש בתחנה המרכזית בבאר שבע. אחרי מסדר הבוקר המפורסם ברוחבה הגדולה של בה"ד 1, ש תמיד נערך לפני יציאה הביתה, נסענו באוטובוס לבאר שבע. פגשתי את הורי ואח' בתחנה המרכזית ושם המשכנו ברכבת פרטיא לאילת.

יהה כי. שמש, בריכה מצוינת, אוכל טעם. אני זכר את החופשה ממשהו מיוחד. בשבת יום לפני סיום החופשה, ניסיתי להספיק הכל, כי מחר חוזרים לצבא. לא שיירתי בנפשי ולא ידעתי מה עומד להתרחש בעוד שבוע שבת בצהרים, ביום כיפור.

רק שנים אחרי כשגדלת והתברגת, הבנתי כמה קטן הוא האדם. לתכנן זה מצוין, אבל.....
חזרנו ביום ראשון אחריו יום כיפור לבה"ד 1 מתוך ידעה שבסוף השבוע הקרב, ביום כיפור, יוצאים עוד פעם הביתה לחופשת סוף שבוע. לפי התוכנית המקורית של הקורס נשארו לנו עוד חמישה שבועות לטיום. עם החזרה מחופשת ראש השנה, שבועיים של אימוני חי"ר בשטח, כולל אימון מסכם. לאחריהם שבוע סדרת חינוך בפתח תקווה, שבוע סדרת ספורט בוינגייט ושבוע האחרון הכנות למסדר הסיום וקבלת סיכת המ"מ.

כל היה מתוכנן לגביינו לפרטיא פרטיא. עם סיום בה"ד 1, שבוע רגילה, קורס השלהמה חילית של מפקדי שירות המת�"ם בסיני במשר כשלושה חודשים, קיבל דרגת סג"ם בסיום הקורס ופיוזר לגודוי שירות מבצעים או לגודוי הדרכה, כמ"מ עיריות. כולן היו חזרי מוטיבציה.

עד מלחמת ים כיפור הימי לא ניסיון קרב. מאז הגיוס (רובנו בני מחזור אוגוסט 1972) עברנו מקרים לקורס. טירונות ברפיח, מקצועות בגליל, צמ"פ במחנה נתן (אני זכר שהייתי ליאור כהן, עמי פישמן, אלון פרידמן ויהודית שפריר). כל השאר עשו צמ"פ בגדור 77 בסיני. אחרי הצמ"פ עשינו קורס מט"קים בשיטה וعصשו אנחנו בבה"ד 1 בקורס קצינים בסיסי – כמעט שלושה חודשים של קורס כבר מאחורינו ויום סיום הקורס נראה קרוב יותר מימים תחילתו.

בערב יום כיפור, שישי בבוקר ט' בתשרי תש"ד 5.10.1973, עמדנו שוב מסודרים בשלשות ברוחבת המסדרים עוד לפני השעה 00:00. הייתה בינו התרגשות גדולה. די נדיר למצוא את עצם בקורס קצינים וליצאת הביתה שבוע אחריו שבוע. אומנם יום כיפור הוא חג בעיתוי. אי אפשר לבנות, הכל סגור. אבל לחזור הביתה, למיטה, לסעודת המפסקת של המשפחה, למפגש המשפחתי הרחב בסוף הצום. אלה החוויות שאתה מתגעגע אליהן כשאתה רחוק מהבית.

רוב הצוערים היו חניכי קורס שירות וקורס תותחים. היו גם צוערים מחלות אחרים אך איתם היה לנו פחות קשר. האוטובוסים כבר חיכו לנו בחנייה וכל מה רצינו היה לקחת את הצד, לעלות לאוטובוסים ולנסוע הביתה בתקווה להגיע לפני כניסה הצום.

פתאום הודיעו לנו כי צוורי התותחים יכולים לעלות על האוטובוסים וליצאת הביתה ואילו אנו חניכי/צוערי השירות, נשארים כאן על הרחבה.

חכינו אבל עוד לא ידענו למה לא נוتنם לנו לצאת הביתה. הצפוניים שבינו התחלו להתרגח וחששו שלא יספיקו להגיע הביתה לפני כניסה הצום. בערב יום כיפור בסביבות השעה 14:00 בצהרים, התנוועה במדינה מתחילה להיות דיללה וקשה לתפוק טרמפים. אחרי 00:00: 8 בוקר הודיעו לנו שאנו מוקפצים לאיזור הצפון (כנראה לרמת הגולן), כי יש מתייחות באיזור, שבעקובותיה הועלה רמת הכוונות ושאנו מיועדים להיות תגבורת לכוחות שבאזור.

בגלל שום כיפור התקרב, הוחלט כי יעלו אותנו בטיסה משדה התעופה הצבאי שבচছור ולא ישירות באוטובוס מצפה רמון לרמת הגולן. בזמן שהיכינו שייתנו לנו פקודה לעלות לאוטובוסים, יואל אנג'ל ז"ל, שהיה צויר שירין כמוונו, עלה על האוטובוס של התותחים כי היה לו חשוב לצאת הביתה. מАЗ לא ראייתי אותו יותר. הוא נהרג במהלך המלחמה שעוד תבאו. עליית עליית האוטובוס יחד עם שאר הצוערים. אנחנו צוורי טנק השוט (צנטוריון משופר) נסענו לרמה בעוד צוורי המג"ח עלו על אוטובוס נפרד וירדו דרומה לסיני. האבדות בין צוורי הקורס בסיני היו קשות יותר. בסיום המלחמה הסתבר כי ארבעה מצוורי המג"ח (שכלם היו בוגרי הפנימיה הצבאית) היו ייחד בטנק שנפגע מטיל סאגר או מפגז טנק. לצערנו כולם נהרגו בטנק - טנק ה挫尿ים'.

נסענו באוטובוס לשדה התעופה שבচছור, ממש תיכנו להטיס אותנו לשדה התעופה במחנים ומשם באוטובוסים למחנה פילון כדי לקבל טנקים ולהיכין אותם לכוננות. לפני חזרה עצר נג האוטובוס בצומת מסמיה כדי שנאכל משחו ולהתרענות. היה שם טלפון ציבורי. צלצלי למשרד של אבא שלו (לא זכר למה לא צלצלי הביתה לאמא שלו, אולי ניסיתי ולא הייתה תשובה). המזכירה שלו העבירה אותו אליו. (از דרך אגב, נהגו לעבוד ביום שלישי, כמעט כולם).

סיפרתי לו שלמרות מה שאמרתי להם בשבוע שעבר (בראש השנה), לא אוכל להגיע הביתה לשעודה המפסקת ואני נאלץ להישאר בצבא ביום כיפור. מעלים אותנו לצפון יחד עם חברי מקרים הקצינים. לא סיפרתי יותר מיד כי פחדתי מבטחון שדה, אבל רציתי שלא יdaggo לי בית ושיבינו למה לא הגיע הביתה.

בכל שירות הצבאי מאוגוסט 1972 תמיד הגיעו לחופשות סוף השבוע המתוכנות. הורי, אני הבן הבכור שלהם, לא הכירו מצב שבו אני אומר שאגיע הביתה ולא מגיע (אלא אם נשארתי שומר ואז קיבלתי פיצוי בשבועו אחריו).

היתה זאת שיחת הטלפון الأخيرة עם הורי עד אחרי סוף המלחמה. לאורך כל מלחמת ים כיפור הם לא ידעו איפה אני, מה קורה איתי ואם אני בחיה'. השמועות היו רעות ומאו של' לקחה את זה מאד קשה. העובדה שלא הצליחה לדבר איתי לפני שהמלחמה התחלתה ולא ידעה לכל אורכה מה קורה איתי, השפיעה על בריאותה.

הגענו לשדה התעופה בחזרה. זאת הייתה הפעם הראשונה שלי במסיס של חיל האויר. הכל נראה מסודר וمتוקתק. על מסלול המראה המתינה דקוטה צבאית אפורה. זאת הפעם הראשונה בחיי שטשתי במטוס צבאי ועוד בדקוטה. עם הגלגל האחורי הנמוך והישיבה על ספסלי הבד הלא נוחים. עד לתחילת המלחמה ידעתי שום כיפור הוא החג החדש ביותר יהודים ושאין מצב בעולם שעושים בו משהו. תפישת העולם שגדלת בה הייתה שבויים כיפור הולכים לבית הכנסת, לא נושעים (גם לא רוכבים על אופניים), מסתובבים עם החבירה מהשכבה על יד בית הכנסת, לא אוכלים ובטע שלא שותים.

הדקוטה הטישה אותנו לשדה התעופה במחנים ושם חיכה לנו אוטובוס שלקח אותנו לממחנה פילון. כשהגענו לפני כניסה יום כיפור, הייתה כבר בממחנה אוירה מתוחה ותכמה צבאית. סיפרו לנו שלא תהיה סעודת מפסקת מסודרת ושכל אחד יקח ממנות הקרב ויאכל משחו לפני כניסה הצום. לא בטוח שכולם אכלו וגם מי שאכל, עשה זאת בצורה פרטיזנית – אכלו מkopsoot שמורים שהיו במנות הקרב. זו לא הייתה אוירה של יום כיפור.

הודיעו לנו שאנו מושבצים יחד עם מפקדים ואנשי צוות, שהגיעו מבית הספר להדרכת מקצועות שרין שבג'וליס וממתיקן מצאלים ושהנفور להיות גדור נספ' בחטיבת 7 – גדור 71. למרות שהיינו בבה"ד 1 וסימנו קורס מפקדי טנקים, לא הסכימו להפוך את רובנו למפקדי טנק ושובצנו כאנשי צוות. אני שובצתי לטנק קשר.

כמו שכבר כתבתי, רובנו ילדי 1954 – מחזור גיוס אוגוסט 1972 ולא היה לנו ניסיון קרב' בכלל. אני לא בטוח שלקצינים שהו איתנו בגדור 71, היה ניסיון קרב'.Roben he'oi כל חייהם מדריכים במקצועות בג'וליס או מדריכי אימונים בצללים ואני לא יודעת אם אי' פעם פיקוד על טנק, שלא במסגרת תרג'il.

שלחו אותנו לאפסנאות לחותם על ציוד קרב' אישי ועל ציוד לטנק. כשהחזרנו מהאפסנאות ראיינו שכבר הובילו לנו ארגי' תחמושת. בטנק שוט יש שבעים ושניים פגדים שמסדרים בוצרה מסויימת בבטן הטנק ולסדר אותם זו לא מלאכה פשוטה, ממש קשה פיזית.

בינתיים המשכנו להיות במצב אחר' חוץ לא יכולנו יותר ישבנו לאכול מנות קרב'. עד היום אני זוכר איך יהודה שפריר, הדתי היחיד שהיינו בבה"ד 1 צעור מ'השויטים', לא היה מוכן לאכול.

אחרי אמצע הלילה כשמיינו לחמש ולזוז את הטנקים, כינסו את הפלוגה. אמרו לנו כי יש התגברות של המתייחות בצפון ושמתקנים להעלות אותן למחורת (יום כיפור) באוטובוסים לרמה, כדי לתגבר את פרישת חטיבת 7 בחלק המרכז-דרומי של הרמה ושם, גדור 71, נהייה באזרע צומת ווост.

הינו גדור שנבנה טלי' על טלי' בצורה מהירה ולעניות דעת' לא מחשבה עמוקה ותיכנון חשוב. מරחק הזמן אני מבין שהקמת הגדור בחטא יסודה. לא הינו גדור מסודר, לא התאמנו אף פעמי' יחד, רובנו לא הכיר אחד את השני ובטע לא את המפקדים שלו. לפני המלחמה לא פגשנו את המג"ד משולם רטס ז"ל ואת סגנו גدعון וילר ז"ל. גם את המ"פ שלנו לא היכרתו. הגדור היה אוסף של חיל'י Shiryon מכל מני בסיסים שונים, שלא הכירו אחד את השני (למעט קבוצות אנשים שהגיעו מאותו בסיס), לא התאמנו אף פעם ביחד, לא באימון הטנק בודד ובטע שלא באימוני מחלקה, פלוגה וגדור. אני לא יודעת אם המג"ד ידע מה טיב הקצינים שהתכוון ליצאת איתם לקרב ומה רמת אנשי הצוות.

לא היכרנו את השטח ברמת הגולן. מהקורסים ידעו שיש רמה. מהגיאוגרפיה בתיכון ידענו שברמת הגולן, שנכבשה במהלך ששת הימים, יש תלים. ידעו גם שיש ביצורים ותעלות נ"ט שהוקמו אחרי מלחת ששת הימים כדי לנסות ולמנוע תקיפה של הצבא הסורי. לא ידעו איך נראה בשטח מוצב ותעלת נ"ט, כי לא לקחו אותנו לסיר וANI היכרתי את הרמה רק

מהטיולים וمسעות שעשיתי עם הורי' בזמן לימודי בתיכון. הטנקים המוכנים התחלו לעלות על מובילים לצומת ווост, כשלכל מוביל ה策ך' בשלב זה נהג הטנק. שאר הצוות היה מתוכנן לעלות באוטובוסים לקראת הצהרים. בקשר שנמלא שיבוצים קרב'ים ואמרו שכשנגי' לצומת, נטרף בחניון הגדור בהdagsha על חשבות רשות ההסוואה על כל הטנקים ושלוחת ביום ראשון, נתחיל בסורי' שטח להכרת השטח הסורי' שמולנו והאזור שבו אנו פרושים.

אני לא זוכר אם, אולי וכמה זמן יsono בלילה. בבורק' שמן לב שהמחנה התחל להתפרק. מטנקים ותנועת המובילים ערה. הודיעו לנו להזכיר את הצד האיש' שלו ולהתכוון לנסעה. למרות שהיינו צעירים, חניכים לקראת סיום בה"ד 1, אנשים אינטלקנטיים, לא שיתפו אותנו בדבר. בדייעבד הסתר שכנראה אף אחד מסביבנו, לא ידע באמת מה הולך לקרות. לא ידענו שעומדת לפזר מלחתה בצהרים.

בסביבות 12:30 עליינו על האוטובוסים ושםנו את הקיטbagim בתא המטען, מתוך מטרה שכשנגי' לווסט, נאחסן אותם בתאי חז'ווד החיצוניים בטנק.

הגענו לצומת וווט בסביבות 13:50-14:45. עם הירידה מהאוטובוס ואני לא בטוח אם כולן הספיקו לרדת, שמענו שריקה אדירה מהشمיים וארבעה מטוסי קרב סוריים, עברו מעלינו ועל הטנקים עם רשותות ההסואה, הטילו פצצות וטסו הלאה. לא זכור לי שנגרם נזק כלשהו. חלק מהנהגים, שהיו על הטנקים באותו רגע, אזרו אומץ וניסו לירוח במטוסים שלחפו עם מקליי-ה-0.5 שבצריח, וכל זאת מתחת לרשותות ההסואה. אף אחד לא פגע.

אחרי הבלבול וחוסר ההבנה הראשוני, שנמשך דקה או קצת יותר (כמו שככתי), מעולם לא חווינו חווית קרב אמיתית, הגענו לטנקים שלנו. לא הבנו מה קורה. גם לא סיפרו לנו. השמועה הייתה שזו כנראה איזו תקרית מקומית.

קיבנו הוראה לkapל רשותות ולהיות מוכנים לתזוזה תוך דקota. רעם המגוועים התחליל למלא את חלל האויר. מהקשר הבנתי (כטען קשר שמעתי גם את הרשות הפלוגתית) שאנו ניסע לכיוון הר החרמוני (אייה זה?) לצדי הכביש. המפקד נתן פקודה והתחלנו במסעה תוך שמירה על כל כליל הבטיחות והזהירות שלימדו אותנו. לא לחוץ שטחים חקלאיים, לא לדروس יבולים, לא לעלות על צינורות השקיה. אם דבר כזה קרה בזמן האימונים, החקלאים התלוננו ישירות לשער הביטחון,تابعו נזקים מהצבאomi ומי שעשה זאת, עמד למשפט ויכול היה להיכנס לכלא. אחרי כמה דקota של נסעה התקבלה הודעה בקשר, שהחיבים עלולות על הכביש או על דרכי עפר ולנסוע כמה שיותר מהר לכיוון החרמוני, מכיוון טנקים סורים מנסים לחוץ את הגבול באזורי שלנו. קשה נורא להפר כללים. מה שהתרמינו בר בקורסים מחלחל. אבל פתאום מצאנו את עצמנו חוצים כביש ללא צמיגים, עליהם על צינורות השקיה. כמעט חילול קודש. כבר הספקנו לשוכוח שהיום יום כיפור.

לא ידעת מה זו החרמוני. היו לנו מפות וידענו לנוט לכיוון כשל הזמן מזרחים אותנו בקשר להגעה לאזורי כמה שיוטר מהר. לחרמוני הגיעו בסביבות השעה 15:30 וקיבנו פקודה להתרס לפוי מחלקות באזורי הדרום. התחליל קרב מול הטנקים הסורים וירו علينا פגזי טנקים ופגזי ארטילריה מכל הכיוונים.

נכנסנו, בלי שהיה לנו מושג, לשולשה שבועות של מלחמה קשה, אכזרית ועיקשת. עם הרבה הרוגים ופצועים בגוד. אחרי שלושה-ארבעה ימים של לחימה עיקשת, (בסביבות ה-10 באוקטובר) שירידי גוד 71 צורפו לגוד 77 בפיקודו של אביגדור קהלני, כתגובה לקראת הפריצה לשטח סורי לכיוון מזרעת בית ג'אן.

ככה התחללה המלחמה של', שעד היום נחשבת לקשה ביותר בתולדות מדינת ישראל. בלי פיסת מידע, בלי לדעת מה אנחנו צריכים לעשות (חו' מאשר לבסוף את האויב הסורי - את עשרות ומאות הטנקים שמולנו), כמה זמן זה ימשך (נאיבאים אמרת!) ואיך מתפרקדים בצורה הטובה ביותר, כמו שלמדנו.

כל זה בלי שהיכרנו בכלל את המפקדים שלנו ואת חלק מהלוחמים שלצדנו. את אלה שאנו נלחמים איתם, מנסים לתקוף אותם כצוות, להציל חיים, להוציא פצועים והרוגים מהטנקים הפוגעים. בלשון המעטה, תהושה מאוד לא נעימה לחבריה צעירים שלא כל ניסו קרב, נכנסים לקרב טנקים - אחד הקשיים בתולדות מדינת ישראל. אבל זה מה שהיא - מלחמה.

במחשבה שנייה, אולי התחלנו להבין שאנו נכנסים למלחמה.

גדוד 71 במלחמת יום הכיפורים, 7-5 באוקטובר

אמיר שביט

1. בצהרי יום השישי הסיעו אותנו לשדה התעופה חצור, בפעם היחידה בה" - מטוס המטיין עברori. מיד משעלו ל"דקוותה' הונעו מנועיו והמראנו לכון שדה התעופה מחניימ. את הטיסה העברתי בתא הטיסים בהזמנת מוטי שטפר, חברי וטייס המשנה. בדמדומי יום חלפנו בטיסה נמוכה ורועשת מעל קו החוף של המדינה, אשדוד ועד לזכרון יעקב. מגובה שלוש מאות מטר מעל הקרקע ניתן היה להבחין ברמזרים המהבהבים באבע צהוב, ברוחבות השוממים מתנות מכוניות, בתנועת רכב אקרים על כביש החוף מזרחה, השועט וממיהר לעדו. משפחות לבושות בגדי חג פסעו בניחותא על הכבישים, הגברים עטו טליתות על כתפיהם, נשאו עיניים תמהות לעבר המטוסים החולפים ברקיע, דקות לפניהם כניסה החג. חשתי כיצד המדינה נעתפת במעטה קדושת יום הכיפורים ונערכת לקבלתו.
2. בשבת לפנות בוקר נאספנו הקצינים לדריך גודוי וראשונה פגשתי את מפקדי הפלוגות והגדוד. את התדריך סיכם המג"ד משולם וראטס במילים אלו: "קחו עמכם הרבה קרט הגנה, אנחנו נשתחזף שבוע-שבועיים בשטח. במידה והסורים ישתחוו ויפתחו ביום קרב, נכה אותם שוק על ירך". הגדור יצא על צחלים לצמות וואסט ואני שהכרתי את כבשי רמת הגולן מטיילים רבים שערכתי כנער, מוניתי להוביל את המאסף על גבי אוטובוס ולהתיצב בשעה 14:00 בצומת. בהביני כי בשבועיים הקרובים נשאה בשטח בתנאי שדה, החלטתי שממחנה פילון אני יוצא נקי ויהי מה. העובדות שבאזור הימ"ח לא היו מקלחות וגם שברשותי לא היה כל אמצעי מינווע, לא מנעו ממוני לבצע את תוכניתי. וכך, עם דמדומי בוקר בשבת 6 באוקטובר, תחת זרם מים Kapoorים של ברח כיבי אש בקוטר עשרה ס"מ, התרחצתי ולבשתי סט בגדים נקיים. מן הסתם הייתה אחד החיללים היותר נקיים שייצאו למלחמה יה"כ.
3. לקראת שבת בצהרים העליית על האוטובוס את שארית מפקדת הגדור ויצאנו ממחנה פילון, דרך גשר בננות יעקב וככיבש הנפט בואר צמות וואסט. הגיעו לשטח הכנוס בשעה 13:50 וירדתי מהאוטובוס, על מנת לכון אותו בהילוך אחורי למפרץ חניה מאולתר (כמו כל שרионаי שבגנים שלו צרובה האקסומה שלא חונים על ציר ראשי). לפעע ראייתי רבעיית טס סילון, הטסים ממבנה למרגלות החרמון מזרחה למערב. התפלلت שחיל האוור טס ביום כיפור שכן המחשבה שלו מטוס אויב, עדין לא הפנמתי. קליד נווה מגן ברור היה לי' שמטוס פנו לכוונו וזיהיתי בברור שאלה מיגים, יכולם להיות רק במצב צבירה אחד: רפואיים אויב הנמצאים בתחום מדינת ישראל, יכולם להיות רק מטוסים (שנדמו מרוסקים ובוירם). בהיותם כמה מאות מטדים מצפון לי, ניתקנו מספר מטלים חומיים (שנדמו בעיני כביצי נמלים) מכנפי המטוסים והחולו דואים חרישית לעברנו. בהיתי במעופם אליו ה"ייתי צופה בסרט קולנוע. המטוסים החלפו בקרבה כה הרבה, עד שהבחנתי בברור בראשי הטיסים בתוך קסדותיהם הלבנות. או אז נפתחו שעריו הגינויים: בנוסף לפצצות המטוסים שהתפוצזו למרחב וזרעו מטר רס"ו בזלת לכל עבר, התחלת הפגיעה ארטילרית. נסוע האוטובוס נמלטו איש לנפשו ואני פתחתי בሪיצה לחפש היקן מסתור הטנק שלו, שהה תחת רשות הסואנה בשטח הלא מוכר.

4. בבוקר ים ראשון 7.10.73, קיבלנו פקודה לעלות על הר החרמוני ולפגוע בכל טנק סורי שנזהה במרחב. על גבי קו הרכס של החרמוני, נפרשו שריידי הגדור ומיד התברר שההחלטה לתפוס עמדות על ההר, הייתה שגיה. המשמש סנוריה את עינינו ומונעה את האפשרות לצפות מזרחה. עליית הגדור לרכס ההר זהותה על ידי הסורים, שהגבו בהפזגה מסיבית שגרמה לפצעים רבים. דקוט אח"כ נחסמה רשות הקשר בעקבות הוצאות של נח פנטופרו: "המ"פ נפגע, המ"פ פצע, תביאו חילוץ...". בנוסף להשפעה המוראלית של העקבות ברשת הפלוגתית, לא ניתן היה לנחל כל תעבורת קשר חיוניים לצרכים מבצעיים. הציפיות על גב הרכס מנעה אפשרות להתקרב לטנק של נח. בלית ברירה, גמעתו את המרחק בריצה ועליתי על טנק המ"פ. פתחי הציריך היו סגורים ונעלמים. בקשוטי, עזקות ותחנוני" שיאפשרו לי להיכנס לטנק, לא הוילו. בצר לי פניתי לשימוש באמצעים כוחניים ובעזרת קנה העוז' הצלחתני לפתח את מכסה ציפת המפקד. משנכנסתי ניתקתי את אנשי הציריך מהחיבור לקשר חז', חבשתי את נח והשכבתי אותו בסל התרמיליים. הבחןתי כי טנקים רבים עומדים במעלה הדרן הצרה המובילת לפסגת החרמוני, כך שלא היה ניתן לפנות את הציר לتنועה מערכה, בפרק זמן סביר שהיה קרייטי להצלת חייו של המ"פ. בנסיבות אלו הפתרון היחיד שעלה בדעתי, היה פינוי דרך השטח בנסיעה במורד הצלע המערבית של החרמוני, לכון מרום גולן. על מנת להקטין את הסיכון של אובדן הבלמים במהלך הירידה, נסענו כשהטנק עם הגב לאחר מכן המנווע משולב בהילוך קדמי. את נח הפקדתי בידייו של המג"ד בצוות מרום גולן וחזרתי לעמדות קרב. (סיפור המשך הפינוי של נח עד הגיעו לבית החולים – לא פחות מרתק).

מנוחת לוחמים, שיקום והצטיידות במחנה 'ירדן' אחרי הקרב בעמק הבכא. צוות 2א' מפלוגה מ' מימין: שלמה גל, נחמה ברנסטיין ד"ל, אלעזר לוי, מרטין דה-בורס ד"ל.

דו"ח קרב של מ"מ 4 פלוגה מ', סג"מ אמיר שביט

מכו"ש תחנה וועיג
ענף הסדרה ובחון טוונ

ט"ו מ"מ 17.10.1948
בז"ר 4458
תיק 80-
לט"ם -
ט"ו מ"מ 17.10.1948
בז"ר 4458
תיק 80-
לט"ם -

לעומת דרכך

סמלא הדו"ח: דרגה ג'... סט... נס... נס... נס...
חקיד... סוג... סוג... סוג... סוג... סוג... סוג...
מספר המכ... מס' סימול המכ... מס' סימול המכ...

שםות אנשי הצוות:

שם	משפחה	דרגה	מספר איש	שם
נקו	נקו	נ"ו	1112685	נקו
נקו	נקו	נ"ג		נקו
נקו	נקו	נ"ג		נקו-דמר
נקו	נקו	נ"ג		נקו

1. כיצד גויסתם לפלחהות:
2. סוג הקרייזלר...
ב. מקום ההחייאות...
ג. כמה זמן לאוור הקייזלר...
ד. מרגע שעה הגיעו ליחידה וכיצד...
ה. חערות...
ו. האם מזאת אקדם מזוינים...
ז. האם היו אלה החקם או ורגאניסטן של יחידת...
3. כמה זמן נסגר הוווז, חמיוס וחרילוק (זיהן נס סעודה סיום)...
4. אילו פריטים חזרו ביזיון...
5. ליקויים ותקילות טכניות שנתקלו עם מיציאת...
6. כיצד החבשו על הפלחים...
7....

לטב

20. האם ירידת בתנועת מושך? $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
21. האם בצעה חיקויי יורי בחומרם לרגרולחן טרס...
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
22. האם הינו מקרי החטאה שמי יוציאו כינזון (למשל, שימוש בסקליה לא נכונה או שימוש לא נכון
 במחשב)? מושך? $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
23. חנוועה בליליה - מוש בעיוור וסוג אורה...
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
24. האם הינו בעירוב במערכות האוטיזמו (אלקזיט, פרוילקסום, מד-סוזה)? מושך?
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
25. האם הרבשת בחדרונו של סיג'ה קומראן מסויימת טרא...
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
26. האם הינו בעירוב בקש... מושך?
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
27. כמוה, החזרות, שורות, באנך של (חצינה)...
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
28. האם התאנך של נסגר? כיrig הרבשת בדרכן מה חז' החזרות הטעויות?
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם כן... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$
 אם לא... $\frac{1}{3} \times 3 = 1$

אקלוח טכניות - מ', כיצד ויזה כמה זמן החגבר עליהן ..... ג' ..... ג' ..... ג' ..... ג' ..... ג' .....

..... 120 ..... 50 ..... סעודה מנوع: עם קבלת חכלי ..... בוגמר הליחות ..... 30.

31. כמיון שצורך - דלק ..... 4000 ..... 8.5.5. ג' סע .....

32. גשם חרלקה / חטפת טהרוגיטס מחי ואירו ..... 1.5.5. ג' ..... א' ..... ר' ..... א' ..... ר' .....

33. בעיון שטח, עבירות וחילוץ. ציון מקומות חדרויקיטים ..... 1.5.5. ג' ..... א' ..... ר' ..... א' ..... ר' .....

34. סט אירוזיטים מיגורדים שיט ליעזר סקט לחדרויקיטים ..... 1.5.5. ג' ..... א' ..... ר' ..... א' ..... ר' .....

..... 16.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' ..... 1.5.5. ג' .....

* סט יש להעדות או הצעה לשיפורים טריים או בשיטות הליחות.

תקום ווחריד מילוי הדוח
6.11.7.5 ..... 2.6.0. .... 2.6.0. ....

ו. נ. ק. צ. מ. 1

גדוד 71 במלחמת יום הכיפורים

דוד תאני

ערב המלחמה הימי מפקד מגמת 'שוט' במדור תותחנות בvisa"ש. ביום חמישי שלפני יום כיפור, סיימו במתוח חש"ן בצללים את מטוח התותחים של החנים, שהוא השלב המנסים של הקורס.

ביום חמישי הודיעו לנו על כוננות צהליית והיה ברור שחורים לגולים ולא נסעים הביתה ליום כיפור. כשהגענו לגולים הודיעו לנו על הפעלת שיבוץ קרבו למלחמה, במסגרת בית הספר לשריון הופך לחטיבת טנקים בת שלושה גדודים. הודיעו לנו שני גדודים עם המה"ט יירדים לסין, ואנחנו הנקראים מעכשי גדוד 71, בעליים לרמת הגולן להציגו לחטיבת 7. בשלב ראשון הקפיצו אותנו למ"ח במחנה פילון ושם עליינו על טנקים, לפי השיבוץ הקרבו. אני מוניתי כסמ"פ של פלוגה C והייתי המ"פ בפועל, עד שהגיע סגן משה רץ ז"ל ביום שבת בצהרים.

במהלך הלילה של יום חמישי, היינו עוסקים בזיווד וחימוש הטנקים. אני יכול לציין שהפלוגה שלי נכנסה למלחמה עם זיווד וחימוש מלאים, שלא כמו מקומות רבים אחרים. באותו שלב הבינה שלנו הייתה שמדובר ביום קרב, מושג שהיה קיים באותו יום, שmbטא ים שבו מתנהל ירי דו-צדדי של טנקים וארטילריה מול הסורים, ללא לחימה קריינית.

ביום שישי השם בבוקר התחלנו לעלות לשטח הכנוס ברמה"ג, ליד צומת וווט. בשבת בבוקר בשעה 10:00, השתתפתי בתדריך מפ"ם אצל מה"ט 7, יאנוש בן-גאל. בתדריך אמר יאנוש לראשונה שהפעם מדובר במלחמה כוללת שתפרוץ היום, עדין לא ברור אם בצהרים או בערב. חזרנו לשטח הכנוס, שננו פאנלים צהובים מאחוריו הצריכים של הטנקים וצבענו את הסימונים לבן – כל זאת לזיהוי מטוסים של כוחותינו. עם פתיחה באש של הארטילריה וחיל האויר הסורי, קרוב לשעה 14:00 בצהרים, קיבלנו הוראה לצאת במהירות לעמדות ליד מוצב 103, קרוב למגדל שאם. במשך מספר שעות ניהלנו ירי מול טנקים סורים שהיו בגזרה.

לפנות ערב קיבלתי פקודה לחבר – הטנק שלי עם עוד שני טנקים – לחטיבת גולני, ת.פ. המה"ט. קיבלנו פקודה לנעו לכון הרכבל התיכון, לאור כיבוש מוצב החרמון על ידי כוח קומנדו סורי. כשהתחלנו לטפס על ההר, רأינו מעלינו מטוסים סורים שהיו כנראה אלה שהניחתו את הכוחות ליד המוצב. ירינו עליהם, אך לא הצליחנו לא פגעו. בין השאר ירי תי פגז בצענו חינוי לילה ברכבל התיכון. בשלב מסוים אחד הטנקים זיהה דמיות מתקרבות ועל פי התרגولات פתח באש. נשמעו עוקות בעברית וחדלית מיד את האש. למזמן איש לא נפגע.

הסתבר שמדובר במקרה חילום שהצליחו לברוח מהמוצב. לאחר מכן, ים ראשון, קיבלנו פקודה להתארגן לעלייה לכיבוש החרמון מחדש.

ביום שני בבוקר עליית אל ההר עם טנק נוסף, בראש הטור הממנוע של גולני. הטנק השלישי היה אחר. לא הבנתי אז ואני מבין גם היום, למה עליינו כך – לאור היום, על ציר אחד שנשלט בתצפית ובаш, ללא סיוע ארטילרי אוויר, ללא אפשרות פרישה ותמן – מצד אחד מצוק ומצד שני תהום, כל זאת בכיוון ובמקום הצפוי ביותר לכוח הסורי שמשם נגיעה. בשלב מסוים נתקלנו במיקוש על הציר שמנע מאיינו להתקדם. הסורים ירו עליינו בתולרים 10-8.

הערכות ממצב של התהיפות ובלימה, לקראת ההבקעה למובלעת הסורית בציר 'צ'ן' הצפוני, מבנים עד מדרעת בית ג'אן. צילום: מרtin דה-ברוס ז"ל.

הטנק שלי נפגע וכל האפיסקופים והפריטולסקופ נשברו. אני עם מדף פתוח כיוונתי כל שיכלתי את הצורך וירנו במקלע מקביל וגם פגיזם. באותו שלב נפגעתו מרסיסים ביד ובעינן. גולני פינו את המוקשים והמשכו עוד קצת על הציר, אך לאור כמות הנפגעים הרבה מול הכוח הסורי העדיף, קיבלנו פקודת נסיגה. למצלמת עלה ענן ביןינו ובין הכוח הסורי, מה שיצר מיסוך שהקל על הנסיגת.

ירדנו מהחרמון להתקנות וליקוק הפצעים. זכר לי שבירידה מההר, הנהג שלי ביצע בilmeh חזקה באחד הסיבובים והטנק כמעט החליק לתהום. הזחלים של ה'שוט', ללא רפידות גומי, מן הסתם לא ממש מתאימים לנסיעה על כביש, במיוחד לא באזור הררי.

לחזרת בצהרים קיבלנו הוראה לנעו לבוקעתה, לסייע לפלוגת הסיר של חטיבת 7 שעלה על מארב של קומנדנו סורי. כשהגענו לאזור כבר פינו את הפצעים שלנו מהഷטח, אבל הספקנו להרוג כמה חיילי קומנדנו סורי שעוד נותרו באחור. שם שמעתי על הירוג הראשון שהכרתי – מפקד פלס"ר 7 אורי כרשי ז"ל, שהתחתן שלושה שבועות לפני המלחמה.

לאחר מכן הגיעו לתאג"ד שהיה על הכביש ליד בוקעתה והוחלט לפנות אותו לבית החולים, כדי לבדוק מה קורה עם הפגיעה בעין – כדי שחש וחיללה לא אבד אותה. הייתה יומם אחד בטיפולים בבית החולים בצפת, כשלרופאים נראה שהعين לא בסכנה מיידית. הרופאים נותרו בעין עד היום, מה שפתח עמד חדש רפואי עניין שעשו לי מדי פעם בדיקות למעקב. אחרי יום בבית החולים העבירו אותו לבית הבראה בנരיה. לחזרת הגיעו לבית ההבראה קציני שלישות מפיקוד צפון, שביקשו מקציני וחיל שריון שמסוגלים – לחזור למלחמה, כי מצבת כוח האדם הקשר במצב חמור.

אני וקצין טנקים נוסף היו היחידים שחזרו אותם. בשלב זהה כבר לא ניתן היה להצטרף לגוד 71, ושובצתי כמ"פ במסגרת חטיבת 179 של רן שריג, שהיה בעבר סגן מפקד ב'יסל"ש והכיר אותי משם. השתתפתי במסגרת חטיבת 179 בכיבוש דרום המובלעת הסורית, כאשר סיימנו את המלחמה באזור תל ענתר.

תחילת הסטי

דוד רוזן

יום שבת, 6 באוקטובר 1973, צומת וווט, רמת הגולן

מיג 21 סורי מפץ את האзор בו חונים טנקים בלתי מאושרים בשטח, בדיק ברגע הגעתנו למקום באוטובוסים מהימה"ם, לאחר שבמשך הלילה צוודנו וחימשנו את הכלים הבודדים שהובילו למקום במובילים ולאחר שהותסנו מחוץ במטוס תובלה 'הרקולס' לשדה התעופה הצבאי במחנים.

אות הפתיחה של טבילת האש. יורדים במהירות מהאוטובוסים, עליהם על הטנקים העורכים פעילות נועים מ葬חה. דומה שהמדובר בתקנית מקומית חריגה ותו לא.

עד כ-48 שעות קודם לכן: ג'ולייס, בית הספר לשריון, מדור תותchnerot

אויירת סוף עונת המלפפונים. עוד שיבוץ, עוד הדרכה, עוד מחזור מסתיים, תערוכה של טנקים ישנים (במוניים של היום, פורה-היסטוריה) פרושה מול מפקדת המדור. משלחת מטעם משרד הביטחון מגיעה לביקור. טבלת הייאוש מורה על אור בקצה המנהרה - שלושה שבועות, תשעה עשר יום, לשחרור המיוחל – 25.10.73. למתוכננים ללמידה במסדות אקדמיים, הוקדם השחרור בשישה ימים - מתנת שחרור למחזור נובמבר 70'.

"תירוש" – הטעמה מלילית של שם המשפחה, ובאיו כינוי צבאי מקובל – שמש ככינוי לכל דבר עניין. בתירוש היה שילוב נדר של איש המדעים המדויקים, יחד עם הומניות חברתית שבאה לידי ביטוי בין השאר, ביזמות של אירוחים נסוטלגים אזרחיים וצבאיים. תירוש היה שם דבר במדור נט"ר, ביכולותיו הטכניות והיה ה-מושחה לפרישת זחל ובמיוחד כמובן, להרכבתו. תירוש שרד את קרבנות הבלימה של גוד 71. הוא הגיע לגדוד 77 של אביתדר קהלי והשתתף גם בשלב ההבקעה והחדרה למובלעת הסורית. בפתחה של המובלעת הוא הצליח בתושיתו הטכנית, לחץ חמישה טנקים שפרשו זחל בשדה מוקשים.

מפקד מגמת 'שוט' נח"ל היה סגן בני ברץ, קצין מוערך. במסגרת שגרת העבודה בבית הספר לשריון, קל היה להיתקל בו. טוב מראה, בהיר שיער ועיניים, מקפיד על הופעה, בעל חוש הומור, מקובל על כולם, פדנט. רב-סרן עמי מורג צפה לו עתיד של עורך דין. בול. חיים בני אכן עורך דין מצילח ידוע. הוא הגיע אליו בשנת השירות האחזרונה שלנו. במלחמה שמש בני כקמ"ץ של גוד 71 ונפצע מפגיעה ישירה בטנק המג"ד, **משלום רטס ז"ל**. הוא חולץ, טיפול ופונה לתאג"ד על די ישראל (אישו) שורץ ז"ל. אישו שהוא מדריך מוערך במדור, קיבל בצדך רב את התפקיד היוקרתי מדריך התחמושת של מדור תותchnerot.

בצהרי יום ו' 5.10.73, ערבעת הכהפורים, התכנסו ברוחבת המט"ז כל העולים צפונה, לשם רישום וחלוקת לצוותים. למקום הגיע גם סגן בן-ציוון נאה, קצין הדת של ביסל"ש, ירושלמי חרדי, מהציוניים שבמגזר הדתי. הוא השמיע מספר דברי תורה ונשא את תפילה הדרה.

6 באוקטובר 1973, צומת וווט, רמת הגולן, 14:01

אנו נעים בטנקים מ葬חה לכיוון מרים גולן. הכוח שלנו מונה שלושה טנקים בפיקודו של סגן

דוד תאני, מפקד מגמת תותחנות 'שוט' בבסל"ש. תאני, סמ"פ פלוגה א' בפיקודו של משה זיל, מכונה בקשר 'משנה כנסת'. הוא הגיע להדרכה במדור תותחנות לאחר שירת ברמת הגולן. למצלנו, הואיל ועbor רובנו זה הביקור הראשון ברמת הגולן, מכיר תאני היטב את השטח. תאני מגלח קור רוח ושקט נפשי לאורך כל הדרך. צפונית-מערבית לקיבוץ מרים גולן, אנו מביצים פניה של תשעים מעלות לכיוון בוקעתה דרך תל חרמוני, לאחר מוצב 103 ובהמשך להר ורדה.

בשעות הערב המאוחרות של מוצאי יום היכפורים, אנו מקבלים הוראה בראשת הקשר הגודית להعبر תדר במכשיי הקשר. אנו מתנתקים מגוד 71 ומרגע זה עוברים לפיקודו של מ"ט גולני, אל"ם-Amir Drori. על פי פקודה אנו נעים לכיוון החרמון, מגיעים לרחבת הרכבל התיכון ונערכים להגנה על המוצב התיכון, לאחר שהודיעינו על נפילת המוצב העליון.

יום א', 7 באוקטובר 1973

אנחנו מקבלים הוראה לנوع דרומה, על מנת לסייע לפלס"ר 7 בקרבת מול קומנדו סורי. זמן קצר אחריו, אנו מקבלים הוראה לחזור לחרמון.

אבל, לאחר המלחמה התברר לי שבאותו הקרב של פלס"ר 7 נהרג חבר, סגן אווי מושיוסף, מ"מ בפלס"ר. אווי זיל למד אותי בלבד.

ברחבת הרכבל התיכון אנו יורדים מהטנק על מנת לחלץ את העצמות, לאחר כשלושים שעות רצופות. ברחבה מצוים חילים רבים מחטיבת גולני. אחד מהם קולט בטרםיסטר את החדשות, ולפיין המצרים חצו את תעלת סואץ. מי שעוז נותר עם ספק כלשהו, מתברר בצורה חד-משמעות, שהוא מצוים במלחמה – ולא בדיקת היום השביעי של מלחמת ששת הימים. החבריה מגולני מבאים בקומנדקר, ט"ס סורי שנפצע לאחר שמסוקו הופל. הוא שוכב פצוע ורווד כלו.

בערב מודיעים לנו על כוונה לצאת למתקפה, לצורך השתלטות על המוצב העליון, כאשר הטנקים מתוכננים לנסוע באורות מלאים, בכביש הצר שבין הרכבל התיכון לרכבל העליון. בהמשך מודיעים על ביטול התוכנית ודוחית ההתקפה לשעות המוקדמות של הבוקר שלמחרת.

אנו נערכים שוב להגנה על המוצב התיכון, כאשר ההוראה היא שככל תנועה שמגיעה מכיוון מעלה החרמון לפני מטה, מחייבת פתיחה באש. ואכן, נשמעת תנועה כזאת. אנו פותחים באש מקלעים, אולם שומעים צעקות בעברית. למצלנו, החטאנן. מתברר, שהוא אלה חילים ממוצב החרמון שהצליחו לחמק ולרדת במוות. בין החילים שהגיעו במהלך הלילה היה מפקד המוצב, שמספר את אשר קרה.

הוראות הפתיחה באש השתנו ונאלצנו גם לאבחן, שמדובר רק בכוחות אויב ולפתח באש בהתאם.

יום ב', 8 באוקטובר 1973

השכם בבוקר אנו יושבים עם מ"ט גולני לתדרוך. התכנית היא כדלקמן: הטנק של 'משנה כנסת' מוביל בראש השירה בכביש, ולאחריו הטנק שלם, בהמשך שיירת מפקדת החטיבה, סוגר את השירה הטנק השלישי.

במקביל עולים חילוי גולני רגליית בשני צירום על ההר, כאשר הכוונה היא להתקדם במקביל. ידוע שהקומנדו הסורי הינה מוקשים לרוחב הכביש בעיקולים והכין מאגרים בהתאם.

לאחר התקודר התחווה של כל אחד מאתנו – הטנקייסטים – מתברר, לא קלה. אולם אנו נמנעים לבטהה כדי לא להוריד את המורל. אין יכולת תמרון לטנקים בכביש צר, כאשר מצד אחד דופן ההר ומצד שני רובצת תהום. בשעה 10:00 מתחילה התנועה כלפי מעלה.

באחד העיקולים נכנס חבלן של גולני מתחת לטנק של תאני, לוקח עמו את הטלפון האחורי ומכוון את אנשי הכוחות בהתאם, כדי שהטנק יגן עליו פיזית בעת פירוק המוקשים. מאחורי אחד הסלעים מגיח לפתע חיל קומנדו סורי, יורה ב מהירות טיל ווחזר להסתתר מאחורי הסלע. התוצאה מכיוון לכיוון הסלע: "תווחה, מעיר, טוח קרבוי, אש!"

פגז המעיר נועד לפגעה במטוסות רכוט כגון בונקרים ומוצבים. הפגדים חולול וח"ש נעדים לפגוע במטוסות קשות יותר ובמיוחד לטנקים. מסלול הירי של המעיר לטוח אורך הינו תלול מאוד, ולכן לצורך פגעה מדעית במטוסה, מתחייב אומדן נכוון של הטוחה. הטוחה הקרבוי של המעיר הוא 600 מטר. בטוחה זה מסלול הירי שטוח, ולכן כל מטרה הנמצאת בטוחה נפגעתה. הפגץ פוגע בסלע, חלקו התחתון מתנק ומידדר במורד ההר ואני מקנא למי שנמצא מאחוריו.

לא נכוון לטנק לירות בכל חיל סורי בודד. הטנק, בעת חימוש מלא, יכול להכיל מוקסימום ששים וארבעה פגדים. ציר להשיאר תחמושת להmars הקרב ובמיוחד בעת ההגעה למוצב העליון. על פי התכנית, חיל' הח"ר אמרורים לטפל במטוסות אלה. אולם, ככל הנראה הם נתקלים בקשישים.

באחד העיקולים נפגע הטנק של תאני. הוא סוג רטיסים בעינו, וכל הפריסוקופים בכיפת הצריח מתנפצים. לא ניתן לראות מתוך הצריח את הנעשה בחוץ. מח"ט גולני מודיע. הוא מונע לנו הוראה לעקוף את הטנק של תאני ולהתקדם. נראה שיש כאן אי הבנה של תමונת המצב בשטח ובמיוחד יכולת התמרון של הטנק בתנאים כאלה. אולם, את ההוראה יש לבצע. עם תחילת העקיפה אנו נחשפים וטיל אר.פ.ג'. פוגע בבדיקה בחיבור שבין התובה לציר. רטיסים מהתעופפים בתרוך הטנק ופוגעים לי בבטן ובחזה. המפחים מכל היא הפגעה ביד שמאל, שמתחלת לדם בקילוחים. הטעון-קשר חובש את היד. התוצאה מושבת ואני נצמדים ככל האפשר לדופן ההר.

ההפגזה עליינו נמשכת ללא הרף. האויר מתמלא ברטיסים. אני מבחין שיד שמאלי מדםמת שוב ובכתמי דם בחזה ובבטן. אני מחליט לדרדר עצמי מהטנק, על מנת לקבל טיפול רפואי מוחבש גולני. המצב על הקרקע הוא כי רע וגרווע יותר מכל הציפיות. עשרים חברים שכבים מדיםמים מאבירים שונים וצמודים לדופן ההר, להימנע מפגיעה נוספת. במקום עומדת זחל"ם. נראה שסמל גולני ואני, היחידים שמסוגלים לעמוד על הרגליים. מגיעה הוראה של "ניתוק מגע". נג' החזחל"ם לא נראה פגוע פיזית, אולם הוא יושב ליד הגלגל, מכוזע כלו, ברכיו כפפות לבטן, ידייו מקופלות לצד ראשו וככלו רועד. נראה שהוא חלום. בקשתנו שיעללה לתא הנג' נועית בחוסר תגובה. אני לא יודע לנוגע על זחל"ם. רישוון נהיגה על רכב פרטאי אין ברשותי. הטנקיסטים מקבלים רישוון נהיגה על טנק לפני כל רישוון אחר. לאחר מספר בעיטות, מתעשתת הנהג ומתישב ליד ההגה. סמל גולני ואניTopics את החילים הפטזעים על הקרקע בידיהם וברג'ilsם, ומשכיבים אותם בכל מקום אפשרי בתוך החזחל"ם. כדי לנוע לאחר מכן הסמל מכיוון את הנהג מלפנים, על פי ההכוונה שלו מאחור.

ברגע מסוים אני חוטף ריקושט של קליע 7.62 מ"מ, שככל הנראה ניתז מסלע, היישר לתוך הגב התחתון. אני נופל כאשר גופי יכול מתחת לחזחל"ם, אולם ידי השמאלית פרושה לצד. החזחל"ם ממשיך בתנועה אחוריינית, והזחל עולה על הזרען, מתחת למפרק. למצלם, הקרקע החולית רכה יחסית והיד נ█ברת ולא נמחצת. לאחר שיורד החזחל מהיד, אני מצמיד אותה אליו.

טנק של גדוד 71 בשלב ההבקעה לסוריה. גדוד 71 המוחודש בפיקודו של סא"ל עמו"ס כ"ץ, תוכנן לנוע בעקבות גודוד 77, להשתלט במשותף על צומת חדר ולכבות את הכפר מזרעת בית ג'אן.
צילום: מרtin דה-ברוס ז"ל.

ואגלאי הzahl"ם הקדמים חולפים מצדדי מבוי לפגוע בגופו.

אני לא מסוגל לעמוד על רגלי, וזוחל לכיוון דופן ההר. אני מתבונן לצדדי ומבחן שאני בלבד בשטח, ועוד שני גולנץ'יקים שרועים, לא יודע אם הרוגים או פצועים. אני לakhir מקלען שמנצא בקרבתו וממתין. לאחר זמן מה מגיע קומנדקר ואוסף אותו לתוכו. אני שוכב על רצפת הקומנדקר ובסמוך לראשי, מימין, אני מבחין בבטן מחוררת של חיל. לאחר נסעה של כמה מאות מטרים, עולה לקומנדקר חובש. הוא מנסה לתת עזרה ראשונה ככל האפשר. אני מבקש לשתוות והוא מסרב. הוא אומר שיש לי פגעה בבטן ומרטיב את שפטותי היבשות.

בפתח התאג"ד מקבלים אותו רופא וחובש. החובש הוא לא אחר מאשר יהודה איזלאי, ירושלמי שהיה עמי בטירונות ברפיה. נהגנו לצאת ביחד הביתה אף בירקנו זה בביטו של זה. כאשר הוא מבחין בי, מחווירות פניו. אני מבקש שיודיע להורי, והואעונה לו: "לא, אני לא יכול". הרופא מורה לו לנוקות ולהבחש את יד שמאל מחדש ולקבע אותה. בינותיים הוא בודק את הפצעות האחרות. הוא מורה לייהודה החובש לכתוב בಗליון: "חשש לפגעה בלבב. חשש לפגעה בעמוד השדרה. פגעה קשה ביד שמאל. רטאים בבטן, בחזה ובחלקי גוף נוספים". פינוי מיידי במסוק."

יהודה מתקין לי עירוי ביד ימין, לקבלת נזלים, ומחל לי רפואה שלמה. עשרים מטר מהתאג"ד עומד מסוק. את האلونקה שלי מציבים בחלק העליון. לאחר שמעמיס פצועים נוספים, נסוק המסוק ונע דרומה. כל הזמן הנני בהכרה מלאה. בדרור אני מתבונן מבעד לחלון צופה על הכנרת. מבט ממוקע הציפור והמים התיכולים משרים שלוה ורוגע – ניגוד מוחלט לתופת השוררת רק מספר קילומטרים צפונה. במנחת המסוקים בבית חולים רמב"ם,

ממתינים צוותים המعتبرים אותם הפצועים, לחדרי המילון, כאשר ליד כל מיטה ממתיין צוות רפואי של רופאים ו אחיות.

עבורי תמהה המלחמה ומתחילה מלחמה חדשה – רפואי ושיקום. רואיה לציון ההתייחסות לפצועים של החברה בישראל ובכלל זה צה"ל, המשפחה והמוסדות השונים, שלא חסכו כל מאמץ לשיעור, לריפוי ולשיקום. חברותיו שושי עמדת לצדי בנהמות ובמיטות, סיעעה, סעדת ועדדה לאורך כל הדרך.

את ההודעה על מותו של **ישראל (איישו) שוווץ** ז"ל, קיבלתי מאחד אנשי הצבא שביקרו אצלם בבית החולים רמב"ם. שכבתו איז במיטה עם מגבלות תנועה. יד שמאל היוונה חבושה לכל אורכה ומקובעת, יד ימין "תפופה" על ידי עירויים. לא יכולתי לנוע אפילו על צדי. לשם ההודעה, הפניתי את ראשן לכיוון הקיר ופרצתי בבכי במשר דקות ארוכות. במשך שעות ארוכות הייתה במצב רוח מדוכדק ולא פצית פה. אישו נהרג באזרע תל חרמוני, בקרבת המר והקשה לכיוון עמוק הכאב. היה זכרו ברוך.

ליד מיטתו בבית החולים היו בדרך קבוע שתי מתנדבות. האחת שמניסטיית ואחת מבוגרת יותר, אשר סעדו אותו וטיפלו בו במשך שש-עשרה שעות ביממה. זאהבה, המבוגרת יותר והדומיננטית, לא הרפתה מרופאים או מacists עד אשר ניגשו למיטתו ברגע מצוקה. מאותן רגע של ההודעה על מותו של אישו, היא קבעה נוהל חדש: אף איש צבא לא מורה להגיע למיטתו, לפני שהוא עובר דרכו לצורך ראיון והדרכה.

בבית החולים רמב"ם בחיפה אושפזתי במשך חודשים. מטעמי קל"ב (בהתחרבות במשפחה), הועברתי למחלקה אורטופדיית בבית החולים הדסה עין-כרם בירושלים, לחודש נוסף. שבועיים טופلت בי בית החולים אל"י על ידי ד"ר ראול גלר, שחкан כדורגל של בית"ר ירושלים.

חמישה ימים באוקטובר

יוסי ברמן

ההכרות שלי עם סא"ל משלום רטס ז"ל, הייתה קצרה וaintensיבית בת חמישה ימים בלבד. בסופה הטרגי נקבעו חייו של רטס ע"י פגץ של טנק סורי, בעמדתו בראש חילוי, חשוף בצריח, בקרבות הבלימה מול עמק הבקא ברמת הגולן.

ביום ו' ה-5 לאוקטובר, הגיעו פקודה למפקדת חטיבת בית הספר לשריון, בה נאמר כי גודוד 71 בפיקודו של סא"ל משלום רטס, מפקד קורס מפקדי פלוגות, עלה לרמת הגולן. שאר הגודדים של החטיבה נקראו לרדת לטני.

באוטו בוקר ים שישי, עמדנו פלוגת צוערים על מגרש המסדרים של בה"ד 1, מגוהצים ומצווחחים לקראת יציאה הביתה לרגל ים הכנורים. לפטע הגיעו הבשורה: חופשת החג מבוטלת לחובשי הקומתה השחורה והם נקראים להתייצב במפקדת בית הספר לשריון בגוליס. מגולים נסענו לשדה התעופה בחצור, משם בטיסה למchnerים, ומשם נסעה לימ"ח בפיילון.

בפיילון שרר כאוס מוחלט. קיבלנו טנקים של חטיבת מילואים והתחלנו במלאת הדיזוז והחימוש. הטנקים היו במצב תחזוקתי ירוד למדי. היה חוסר בזיווד, בתחמושת ואՓילו סרבלים חסיני אש כמעט ולא היו. צוותים רבים ואנו בתוכם, החלו את הקרבנות לבושים על מדי א' ורק ביום השני למלחמה סופקו לנו סרבלים. תוך כל האנדראלמוסיה זו ראיינו לראשונה את המג"ד סא"ל משלום רטס, מנסה לעשות סדר בבלגן.

אנו, צוערי בה"ד 1, שובבנו צוותים אורגניים בין שלושת פלוגות הגודוד. בנוסף לנו, גודוד 71 היה מרכיב ממדריכי מקצועות וחילוי חימוש של בית הספר לשריון וצוותים ממתקן 500 בצלאים.

כל אותו הלילה עסכנו בזיווד וחימוש הטנקים והכנתם לקראת תזוזה לשטחי כינוס ברמת הגולן.

למחרת, יום שבת ה-6 לאוקטובר, הגיעו מוביל הטנקים והחלו בסבביהם של העלאת הטנקים לרמה. נפל בגורלי להיות נהג הטנק האחרון בשירות המובילים (הנהג היה צמוד לטנק על המוביל ושאר אנשי הצוות והמפקדים נסעו לרמה באוטובוסים).

המלחמה החלה בבדיקה בזמן שהמוביל שלנו, טיפס את העליות מגרש בנوت יעקב לבית המכס. הרמה הייתה אפוגת עשן כתוצאה מהרעשה ארטילרית כבדה ומיגים سورיים תקפו בחמת צעם את ריכוזי הכוחות שלנו על הרמה, כשמטוו חיל האויר הישראלי מזנבים בהם. תוך כדי טיפוס על הרמה כבר יכולנו לראות אמבולנסים יורדים מן הרמה, בצלירות מחרישות אוזניות כשם עמוסים בראשוני הפציעים וההרוגים. היה זה מראה מאד לא קל.

ఈ המוביל של הטנק שלנו הגיע לשטחי כינוס בצומת וווט, כבר לא היה זכר לשאר הגודוד. הטנקים נפוצו לכל עבר מאימת המיגים והארטיליריה הסורית. תחת מטר ארטילרי כבד פרקנו את הטנק מן המוביל ויצאנו לחפש את הפלוגה שלנו. רק לקראת שעות הערב המאוחרות, הצליחנו להתחדד עם שאר הפלוגה בשදות קיבוץ אל-רום.

כל אותו לילה ראשון של המלחמה, עמדנו בעמדות ירי על הר החרמוןית וירינו באינטנסיביות רבה על כוחות הטנקים והחרמ"ש הסורי, שניסו לפרוץ מתחתינו בעמק הבקא.

צוות טנק המג"ד שעוט ספורות לאחר הפגיעה בטנק (מאחוריהם). עומדים מימין לשמאל: עמוס גולן (תוthon), יהודה שפריר (טען קשר), יוסי ברמן (נהג). משמאלי ליאור כהן-רץ, על טובת הטנק לחם לא מדונה. צילום: אריה וולק

למחרת בבוקר, يوم א' ה-7 לאוקטובר, הגיע לפצע רטס לטנק שלנו. עד היום איןני יודע את סיבת הגעתו. האם בשל החלטתו להעביר את הפיקוד על הגדור, מהג'יפ החשוף אל הטנק המוגן? או שהיא זה כבר לאחר שנאלץ לנוטש טנק אחר, בגין שספג פגיעה?

עם הגיעו של רטס עם הקמ"צ בני ברץ לטנק שלנו, הפכנו להיות טנק מג"ד לכל דבר. כנהג הטנק הרגשתי מיד בשינוי. מהשקט היחס של מכשיר קשר אחד בטנק, לפצע החלה ההמולאה של רשת הקשר הגדורית והחטיבתי. מאותו רגע אתה כבר לא אנטונימיות של הטנק הבודד, אלא חשוף לשאון הקרב של הגדור ולפרקם של החטיבה כולה.

אין זה סוד שגדוד 71 נקלע בקרב בתנאי פתיחה קשה ביותר: טנקים לא כשירים, ללא אמצעי ראיית לילה, חלקים ללא מקלעים, ללא תיאום כוונות, צוותים לא מiomנים, חסרי ניסוי קרב ולא היכרות מוקדמת עם אזור הלחימה.

בתוך הכאוס זהה, אפשר היה למצאו מעט נחמה בכישורי ובמניגותו של המג"ד רטס, בקולו הבוטח והשלו ובקור רוחו. לפחות לנו, אנשי הצוות, הרגשנו שיש על מי לסמור.

פרטים רבים מהיום השלישי והרביעי למלחמה, נשכחו ממוני ברבות הימים. מהבדיקות של תא הנרג ומעמידות של ימי לחימה רצופים ללא שינוי, אפשר היה בקהלות לאבד את תחושת הזמן והמקום. תיעוד מדויק של עלילות גדור 71, אפשר למצוא במחקרים שנערכו אחרי המלחמה ובעיקר בשני ספרים – *'עד קצה היכולת' של אילן סהר, ו'על בלימה' של אבiram ברקאי*.

ובכל זאת אני לא יכול לשוכח, את רגע הפגיעה הקטלנית של הפגז הסורי בטנק המג"ד. היה זה בבוקרו של היום השלישי, 9 לאוקטובר. נקראננו בדחיפות ע"י יאנוש (מח"ט 7) לעזוב את עמדותינו באזרור החרמוני, ולתפוץ עמדות מול עמק הבקא, כדי לעזור לגדור לגדור 77 לבлом

מאיץ עיקרי של כוחות שריון סורים. תוך מספר דקנות נתקלנו בטנקים סורים שהסתננו במעלה ואדי שברק והחל להתנהל קרב פנים אל פנים, מטווח של עשרה מטרים בלבד. לאחר שהטנק שלנו השמיד טנק סורי, הרגשנו לפצע חבלה חזקה מאוד בצריח, ולאחריו השתררה דמת מוות. האפיסוקופים בטנק הנוהג התנפצו לרסיסים ולא ניתן היה לראות מה קורה מחוץ לטנק. דממה בקשר פנים, אין קול ואין עונה.

באופן אינסטינקטיבי אני משלב לרוחם ומבצע את התרגול: 'נהג אחרת מהרי' לאחר נסיעת זיגזג אחרנית של עשרות מטר, פתחתי את מדפי תא הנעה שנתקעמו עקב הפגיעה ועליתי לצריח הטנק. על רצפת הצריח נשארה מוטלת גופתו של רטס, לאחר שספג פגיעה של רסיסים בראשו. שאר אנשי הכוחות והקמ"ץ הפצוע נאספו ע"י טנק שכן, לאחר שיידן מן הטנק עקב הפגיעה הקשה.

מתוך תקווה שהמג"ד אול' רק נפגע אונשות ונitin אייכשו להצילו, החלטתי לפנות את הטנק במהירות לתאג"ד בצומת וווט. ואכן לאחר נסעה קצרה עם מדפי נהג פתוחים, הגיעו לתאג"ד, בו קבע הרופא את מותו של סא"ל משולם רטס ז"ל.

באוטו יום שלישי, ה-9 לאוקטובר, בעודנו מבצעים בטנק הפגיעה טיפול חוזרת לכשירות, עזר לידינו רכב שידור של קול ישראל. מן הרכב ירד הכתב חיים גיל וביקש לראיין את הכוחות שלנו. רצח הגורל ואונו ראיון בצומת וווט, הפגיש אותו עם משפחת רטס עשרות וחמש שנה מאוחר יותר, בצלומים לקרה המძורי המרכזית של חגיגות היובל לעצמאות ישראל.

מאז אותו מפגש מרגש עם אלמנתו של רטס וילדיו, אני עולה כל שנה לקברו בטקס יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ועומד דום לזכרו של גיבור ישראל, בעל עיטור העוז: סא"ל משולם רטס ז"ל.

סגן אלוף רטס, משלום

משלום בן מרום ושלמה, טלד ב'ום 'באייר תרצ"ה (14.5.1935) בברנוביץ' ברומניה ועלה ארץיה עם משפחתו בשנת 1949. אמו ואחיו השתקעו בחיפה והוא למד בכפר המער הדרתי בכפר-חסידים. אחר-כך למד בבית-הספר התיכון-מקצעי "אורט", במנגנון של מסגרות מכתיב, ויס' את לימודי בתי-חינוך לימודי עבר, הוא היה אהוב וייס, פועל ונמרץ, אך שמו ויזען לשמה אחרים. משבשו היה שיר ובעל מצפן. דרש מהדי אמת זדק ולא היה מוכן להתפשר ולנרגז בינו לבין צפנתו.

משלום גוטס לחייל במחזית מרס 1953 ומאז הקדיש את חייו לצה"ל ולהיל הרשות. הוא היה שותף להקמתו ולכינimento של היחיל וראתה אותו בבחירתו, נחל קין, שסייע לו כוחו והיגיינה. ענד שהפרק לחיל העתיק של כוחות הבשה. משלום היה שותף להקמתם של צלים חדשים ומשוכנלים לשירות הפלול ולתקנת דורות בסם ללחומים. בתקופת שירותו בחיל הרשותי מילא תפקידים רבים והשתחרר בכל הקורסים להכשרת קציני צבאי. לאחר ששחשלה בקורס ל凱צי'ן דנונה למפקוד מפקד מחלקה. כמו' בדורות סק, הולין את מחלקה בקשרו לכיבוש סי'ם במבען "קדש". אחר-כך מחלקה בקורס קציני מודיעין ושמש כקצין מודיעין גודרי וקצין מבצעים בגדוד טנקים. אחר-כך נשל לגורם מפקדי פלוגות ולאחר שסי'ם את הקורס בהצלחה הועלה לרמת סרן ומונתה למפקד מפקד פלוגה. כמו כן מילא תפקיד של קצין מטה במפקדת יסודות השירות. בשנות 1961-1962 הועלה לדרגת רב-סרן וכעבור שניםים נוספת לתפקיד סגן מפקד גודוד טנקים. בשנות 1965-1966 סי'ם בהצלחה את לימודי במכללה הבון-זרעווית לפיקוד ולמטה (פ"מ). במלחמת ששת הימים השתחרר כסגן-סגן מפקד בקבוצת כיבוש סי'ם. אחרי שהשתתפיו הקרבנות שריהם עם הגוזו בסמי ובוחלה בשנת 1968 מונה למפקד מדריך ראי (מ"ר) בתקופת אסום של חיל הרשות. בוגנובember 1969 הועלה משלום לדרגת סגן-אלוף וקיבול לפיקוד גודוד טנקים סי'ם. היה אזונו גודוד שמ'ם סגן-סגן במלחת ששת הימים. משלום עמד בראש הגוזו בתקופה הקשה של קרבנות מלחתה התחשה. בمارس 1971 נונה לתפקיד סגן מפקח חטיבת טנקים בסמי. שהיתה אחראית לאבטחת תעלת ואץ וחץ אי סי'ם. במסגרת מפקחת הכוחות המשוריינים בווי. אחר-כך קפוקת שירות ארכיה לביצ'ר-ביב'ר לשרון ומונתה למפקד מפקד קורס פיקוד פלוגות. השוא קורס השינוי החשוב במספרות חיל-הארמי. בשנת 1973 היה מפקד קdot קציני שירות. הקורס הפגיר בחיל הרשות. משלום מילא בחיל הרשותי תפקידים רבים ומונונים הוא היה מפקד יחידות שדה, קצין מטה ביחידות שדה ובunits במקפתה יסודות השירות. כמו כן שימש כמנטור בבית-הספר לשדרון. בתקופת השירות הצעתי ביכולת פיקוד ובכשר מרגנית הוא היה איש מקצוע מעולה. בקי בלחמות שוויי ומפקד קפ"ה. שדרש מה'לי ביצ'ו משלום של תפקידי. תחיה בפיקוחו בוצעו את כל המשימות שהוטלו עליו בשלמות ובידigkeit והגענו להישגים משלום באירועים ובכליות המכנייה. בפיקוחו מהסחין בכשר ארונות ובכליות ניחול, כשהפעלתן של ייחודיות دولות. הוא הקפיד על פטיטים קטנים ונרגס כי השמירה על סדר ו邏輯יות קפודת היא ערכה להצלחת הייחודה בשדה הקרב. משלום רכסך ידע רב בתורת חיל השרון. בהפעלה הטקטית והלוחמת. הוא גם ידע להקנות את הדעת שרשש לח'ילו ולהងכו בקורסים. ח'יל ששל משלום נשבב משללים מקלפים. האחד שירתו בחיל, חיל השינוי והשכ'ן. ח'יל בון המשפחתי החם. שהקים לאחר שנשא לאשה את חברתו אלה. הוא הודה עלי נסחיה במסוד של ע"ת המער' ואלאר שוחחתם הקימו את ביתם באאר-שבע. בשנת 1959 מיל בכו' רבת. בשנות 1964-1965 היה טלה'ל בשנות 1970-1971 נולדה בתה הצעריה סייג. שפזרה מלחתת ים-היכרים מונה משלום לתפקיד מפקד גודוד טנקים במסגרת חטיבת ח'יל. שלחמה בקרבות הבלתי וההבקעה נגד הסורים ברמת הגולן. בקרב שנערך באזרח ומנונת ביום י"ד בתשרי תשל"ד (9.10.1973), נגן משלום נהרג הוא הובא למנוחת-עלמים בבית-העלם בבאר-שבע. השאיר אחריו אשה. זו, שינת בנות ואה' בטייר שער'ה (מי 1975) הונקן לע"ט השוע' על גבורתו במיל תפקוד קרבן תוך חירף נפש. בתייר המעשה בתועות העיטור אמרה: "אמיל משלום רטס ז'יל פיק על גודוד טנקים ברורה האיפות של רוח המת'. לרמת התהנים הקשים גאליה נלה' קרב הגנה עיל' ועקש. ומונע את נסיבותם של מוצב הק'ו ואות כיבוש משק אל-זרם. ב-9 באוקטובר 1973 הוביל כוח המודולר להתקפת גנד חווית' בסוריה. השחלחו לחדרו באזרח הר חרמוןוני. ח'ר'ן כדי' צירת מגע עם איאיב נפצע נהרג. סאל' משלום רטס ז'יל פיק על כוח לא מוכב בתחילת הקרב. אלם ח'ר'ן כדי' לחימה הצליל לבשו ולהפקיד ספס' את מלאו היכיל הקרבית. כשהוא משמש דוגמא אשית באומץ לם. בקור ח'ר'ן ובאומץ מות של. על מעשה זה הוענק לו עיטור השוע'.

(דף זה חלק מפעול ההנצחה הממלכתי, 'זוכו', שנערך ע"י משרד הביטחון)

סא"ל רטס (כרמל) משלום גילה גבורה

סא"ל משלום רטס ז"ל פיקד על גדוד טנקים בגדה הצפונית של רמת הגולן, למרות התנאים הקשים הצליח לנחל קרב הגנה יעיל ועיקש, ומגע את נפיחים של מוצבי הcano ואת כיבוש משק "אל - רום". ב- 9 באוקטובר 1973 הוביל את כוחו המהדרל להתקפת-נגד חייתית בסורים, שהצליחו לחזור באחור הר "חרמוןית". תוך כדי יצירת מגע עם האויב נפגע וננהרג. סא"ל משלום רטס ז"ל פיקד על כוח לא-מנ��ש בתחילת הקרב, אולם תוך כדי ליחימה הצליח לבשו ולהפיק ממנו את מלאו היכולת הקרבית, כשהוא משמש דוגמה אשית, באמץ-לבו, בקור-רוח ובאופטיות של.

אייר תשל"ה
מא' 1975

רב אלוף מרדי גור
ראש המטה הכללי

רב סרן יַיִלָּר, גִּדְרוֹן

גדעון בן אונה ומשה-ח'יס, נולד ביום כ"ב באיר תשי"ג (15.5.1950) ביוון הסבורג שבדרום אפריקה, ונולדה בארץ בעצמו. צילד בן שבונ-ו-ץ, וחסידים לוי שנולדה משוחררת בסוף שנת 1957. הוא למד בבי-הספר והריאלי בחיפה ואחר-כך השר שם במלימודים בפנימיה הצבאית, במנגמה למדוחנות. גדעון אהב את המסר הצבאי בפנימיה, אהב את האימונים ואת המשמעת, שנותנו פולק ולמרות הרבה הצלחות ולאהבת הארץ, סיפר עלי אדר מברורו: "בדעון נזכר בשילוב כוח-הגן ומוסמך בצהיר נבואה ביצור. הוא היה אחד החניכים הבולטים בבני המחזור. אף שלא היה תלמיד מוזה, התקבלו בקשרו הארונות של, במנגמותיו וכפיקחות. חווים אחד שההביבם היה הפלורט. הוא היה קושש מאד, דושר הרבה ומוכיים הרבה. תמיד בחרם שווים. אך בעיר ניכר היה בכשר מנהיגות. הוא היה קושש מאד, דושר הרבה ומוכיים הרבה. תמיד שיחרר השם בחרם להווים גבויים, להווים רואשו ולהויה אמר לא יכול בבל חווים. טלווים לא טלווים עם הבינוון ומחזר בקש את השלים. טלווים לא פרח למור את שיש בכל חבר, אפילו היו הדברים קשים ומוכאים".

גדעון נולס לצהיל בבחיל אוגוסט 1968. והתנדב לשרת לחיל השירות. לאחר שירותו ה�试לים בקורס מקצועות טנק ("פאטון"), בקורס פק"ד טנק ("פאטון"), בקורס קציני. שהה בו כמשך מס' י. בקורס קציני סייעו ברז"ב מלואה המשמשת הייתה בעיון תנאי ראשון לפקודת כל המלחמה הצבאית של צהיל. פק"ד סוף עליון. שירה פקוד קשה וקשה. בראשונה היעל של ייחודה שרין. הפוקודת על כל המלחמה הצבאית של צהיל. פק"ד סוף עליון. בקורס קדטים בוגריה היעל של ייחודה שרין. תzu' הקפדה הדיקקטית לשירות צבאיותיהם, וואהיה לביצוריים וכנה לביצוריים האישושים. פק"ד סוף כהן עלי כהונת דוד. ק"צ מעלה והשיני משלים. של יער טכני מקצוע מעלה. של יער צבאי הקקדמת טבום ושל רענן עד להתקדם. הווא עלי מאד. חוץ, י"מ. אחרת, ספור לבבדות. פק"ד לעפ"ט טטנים כהדיםavel ובעל חזש בקיורת חרף. הווא הגן. ממשם מופת וווגה אישית. קשה לאגשי. אך מכך עליים. את זה תקופת שירותה באביה. בקורס קדטים בוגריה היעל של ייחודה שרין. נפל בקב"ה אמי המכבר טמן. אט. שבעת 1970. בימי מלחת התהשה. לאחר מות אחותו העלה גדרון מושג מהות בבית-הספר הרומי לישון והוא מ"ט בקורס צעדי שירן. לאחר רהממוון של עלי מ"ט-הכפרום. ק"צ צבאי. נפל בשותה את. לאחר שעלה שובeward רדוען בימי פק"ד פלוגת טנקים וקצין ממכבים: שם גם הענק לו "אות השירות הצבאי". לאחר שעשה הפקדים אלה בספי היה דעת המטה טנקים וקצין ממכבים: שם גם הענק לו "אות השירות הצבאי". לאחר ביחסה קרכט ופק"ר חשבוב לבית-הספר לשוער. שם שעש בתקופי פק"ד קורס נהוגים עד גדרון לא ישרת עוד למותה זאת. רהה דודן בחתת הנגל נכר עירם יוסי הרכשי קלטקה. י"ג בתשרי תשל"ד (9.10.1973) לאחר פק"ד. גדרון זכר בוקעתה. שחדודה לסת בטנקים של הטויר. שעל עליים בחספומן שערת מוטה. י"א וגדעון בללו נקודות מוקדים. הטנק שלו נפצע משת רקסות נגד-טנקים (מגרט) ווגן נהוג במקומן. הירוד שנשאלה ביחס היה נהג הטנק. לאחר קרב הציג את חי' החצאות שיציא עמו לשליחת. הוא הובא למוחה-שלמים בבית-העפני בר הרצף. לד' קרב גראט מגדל זיק. גדרון ישר עד את ההחחות בטי' בשפט. תענוה וחודשים לכי שההבר. אט - אונה. אט - משה ח'יס. שלשה אחיהם: דניאל, יוסי כבנאי ואחות ארוננה. בות כל לדלה לא להר נפל. ליטם ספר עלי פק"ד אגדת הרשות. י"ל זנ' נ'... "הכרחי את רוב החברה משורותם בקבוקות שנפלו. אחד מהם היה המ'ם לרבנן של בס' פ. תח' פ' י'ו'. מני מלה בחרוצ'ק כהה קוצר לנ' המלחמה. הנגנים של שדרה והנגנים שעלהם. אמרתי ל', נפל, דונען, דונען, ז' מלחה. עט מה אתה חס על הכלב'... אט. המשרדים בקשרו נטולים. לא פטום. כל הלאה אוות על הכלב' והנגנים שעלהם. אמרתי ל', נפל, דונען, דונען, ז' מלחה. עט מה אתה חס על הכלב'?" לא ט' המפקד. שאל פגעה בבחור נפלא. זה היה גדרון ויל רוכרים. לבאי אנטיש. גדרון שומר על הכלב' אחר כר הצעירתי עם המקרים. לעפ'ם סתם כ', פטום. בלילה א' ביטם. או' רואה אותו וזה כו' ו'".

לכדו של גדרון נסח ע"י הרו"ן ודידס כמה פעלי העזהה באורי: אוניברסיטת בן-גוריון בנגב הוקמה. הודות לכעולתו של בער ב'י-הנכתם המאוחדים (הشمאלים). קבוצה קומ' ליכי: מלגה על שם דודון סנונית שרים: ישי' יהודית שריון; דוד' שוכנת סנונית שרים. אוניברסיטה יפה, על העשייה בימיו המהוות בוגריה. מלגה על י"ד חביר רוכ' הרביבים-המלחינים-המלחינים באורה'ב: מלגה להכחים בבית-הספר הימי. נסודה ב'י-הנכתם המאוחדים (הshmali'im). מיל' זנ' ז' מלחה. עט מה הנזהה דיל'ן: גדרון צמ' זנ' ז' מלחה. פטם בשבוע בשרות הראשית לשח' הק'ימת לישאל, לכ'ח ולכ'ר לישאל בשירות האחים דיל'ן. גדרון י'ר' ב'ל'ת. המשמש שטח-נפש ופרש-משחים: קברת' ליר (ע"ש אט' ודוגען) בער' יושלים בטבעת החקון ה'ק'ימת. נסחה פצת מרמע לכר דונען: רהיאוט-א-וואו של תלמידי חכמים 'יהר' יונ' קול' ביר'ושלים ודורר לשאלות והשיבות החקון. הלהה בספרית והקהל: מעל' אללה נתראם על י'ד ההורם. ב'י-הספר התיכון-המקור"ן "גנרטור" ביר'ושלים ווקם על שם בר'ושלים. שדר עז'ו וגדרום מלוטט מקר' השורה של קתול' "מקשי' דר'". מעצה נט' מדור לסדר שאלות והשיבות בשב'י: "נ'תב' אט'" ח' ויל' כפ'רור השע' אלכדרה. הרגזת' בחוץ אחריו לוך דונען צ'ין וק' חמש מלוטט ב'י-הספר ליל' ז' מל' ש' מ'. ובכ'ר'ים מטעם הקהילה וחדר ב'י-הספר יהוד' בבל'ו. רוזה'ה: כל ההנחות היל' מעלה את זכר של גדרון ז'ל' י'ם-י'ם. שנה-שנה.

(דו' זה חלק מפעיל ההנצחה הממלכתי י'י'ור, שנערך ע' משרד הביטחון)

שם

רוזנטוֹזָג, משה

משה (ר.), בן מלכה ושמואל, נולד ביום 'ב' באדר א' תש"א (11.3.1951), בחיפה. הואadel בכפר-אורא מוקף אהבה רבה, ומשסים את לימודי ריסודיים בביית-הספר "נורדון" בקרית-आבא, עד מהה כבמי האחים בלבמודים תיכוניים. הוא החליט לנסת את כוחו הפנימיה הצבאית ליד בית-הספר הריאלי. כי נשא את נשוא לאחנה. מתוך עשרה רבות של מועמדים היה משה בתור הקבוצה הנבחרת, שמדה ב מבחנים הקשים. את ארבע השנים עד לסיום הלימודים הפנימיה עבר ללא כל קשי. הוא היה עלם מהותן כחול עזים, בעל חזש החומר בריא, מסור למשמעותו בכל לבו. אהוב ואומנות לסוגיה וננה מכל פעילות. הוא סימן בהצלחה את לימודי הפנימיה, בוגרתה, ולפניו תקופה של שירות בצהיר, שפייה לה נשמה.

משה גיס לצהיל בתקילת אוגוסט 1969 וכBOR פנימיה הצבאית העניקה לו מיד דרגת רב-טוראי. הוא הוצב לחיל הראשון ובתווך זמן קצר עבר קורס למפקאות השירות. קורס מפקדי טנקים. קורס קצינים וקורס צייני שירות. בהתקופה עלה בסולם הדרגות והתקפדים ומפקדיו באו לו עדיד מזריר בצהיר. הוא התנדב להמשך שירות בצהיר עד לשנת 1975. בחווית דעת של מפקדי עלי נארה. מפקד בעיל יכלת. שולט בפלוגה באנשטי. חוץ ובין ימה, נאם למקדי ופקודי. קצין מושך. ועוד. משה נשאל לקורס מפקד פלוגות ומוניהם סגן מפקד פלוגה יונה בשירין. בסוף שנת 1972 נפטרה אמו והוא הרגיש שחובתו לאביו קדמת לכל חובה אחרת. אך בקש הנברה להריאפה ומונינה מפקד מחלקה הפנימיה הצבאית. כדי שיכל לשלב את עבודה בצהיר עם קשר וקרבה אל אבב בחודש סאי 1973 נשא לאישה את חברתו יפה והשניים התגוררו בקרית-אורא. משה הדריך בפנימיה הצבאית ארבעה וחודשים בלבד. כשפרצה מלחמת ים-הכפרים הוזעק משה לירמה-הגלן ובכרי ים הקרים הגע ליחידתו. כמפקד על פלוגה שנאנשה לא הכיר אותו. תוך ו্রוקט ספרות נתן משה את הפקדורה לתזוזה ומאותה רגע לא הטיל איש מפקדי ספק בקשרו ובכליות. בתוך שערת הקרב תחתי אש נבדה פיקד משה על יחידתו בקהל שקט ובביטחון. בשעה שש בערב נגע הטנק שלו והוא נצעץ מעיל לעט. הוא העטלם מן הפעשה. החלה טנק וכמשר לפיקד בשקט. כשהוא מסר בחילוי ביטחון והם מלאים את פקודותיו צאיל היה מפקד שמכבר הרים. ביום 10.10.1973 עם שחר חודשה הסטערת האיב. וביעזומו של הקרב נגע משה בכתפו צאיל היה מפקד קשה. הוא נחש ומשיר להילחם ובקרב קשה. שבו הצליח לחלי את מפקד הגזרות ואת צוחו שנפצעו. ושבטוט נבלם האיב. נגע משה בשלישית. הוא הצליח להרחל מטנק הבעה. אך נפטר בבית-החולמים ביום יג בתשרי תשל"ד (9.10.1973). הוא הובא למתחם-עלומים בית-העלמין בחיפה. השיר אחריו איש. אבל אחות לאחר ספלה הענק לו "עיטור העוז" על גבורתו בשדה הקרב. בתשורת העיטור כתוב לאמר: "סגן משה רוזנטזיג זל היה מיל' הענק". הוא נכנס לשטח שנשלט באש הסורים וחילץ את המג'יד וצוותן. שנפלו מפצעה שירה. לאחר החלץ של לעין ואחר-כך בכתף. לרמות פצועינו הקשות המשיר להוביל את פלונת ואך עמד בראש מבען החילץ של המג'יד. הוא נכנס לשטח שנשלט באש הסורים וחילץ את המג'יד וצוותן. שנפלו מפצעה שירה. לאחר החלץ נגע בשלישית ונרגב. סגן משה רוזנטזיג זל' שמש דוגמה למפקד וחבר בשורה הרכה והצעיר במאוז לבן. בתשועתו זוכקו רוחו. על מעשה זה הוענק לו עיטור השע"ז".

דברים לזכרו פורסמו בחוברת "לזכרם" של בוגרי בית-הספר הריאלי. שנפל בקרבות

(דף זה הוא חלק ממפעל ההנצחה הממלכתי "זיכור", שנערך ע"י משרד הביטחון)

סרן רוזנצוייג משה גילה גבורה

סרן משה רוזנצוייג ז"ל היה מ"פ בגדוד טנקים שלחם ברמת הגולן. בזמן מלחתת הגלימה לחם למופת, והמשיך להלחם גם לאחר שנפצע בפעם הראשונה מעל לעין ואחר כר בע charf. לאחרות פיציעותיו הקשות המשיך להוביל את פלוגתו, ואך עמד בראש מכצע החילוץ של המג"ד. הוא נכנס לשטח שנשלט באש הסורים וחלץ את המג"ד וצוותו שנפצעו מפצעיה ישירה. לאחר החילוץ נפגע בשלישית נהרג. סרן משה רוזנצוייג ז"ל שימש דוגמה למפקד וחבר בשדה-הקרב, והצטיין באמץ-לבו, בתושיתו ובקור-רוחו. באמץ-לבו, בתושיתו ובקור-רוחו.

אייר תשל"ה
מאי 1975

רב אלוף מרדכי גור
ראש המטה הכללי

סגן גליקמן, מאיר

מאיר, בן ציונה וודד, טל' ב' יב באדר תש"יב (9.3.1952) בתל-אביב ולמד בבית-הספר היסודי 'חכמי' ובבית-הספר התיכון העיוני א' בתל-אביב הוא היה תלמיד מושלה וסיים בהצטיינות את לימודי בית-הספר התיכון. מכל צער היה קשור מאוד למשפחתו, היה מומpot וודאג לאחיו הצער ושר לו. בן נתן לעוזר לאבב בעבודות בית-המסחר שלו.

מאיר נישא לצה'יל בתחילת נובמבר 1970 והוצב לחיל השריון. הוא היה איש צוות טנק, עבר קורס מפקדי טנקים וקורס קציני שריון ו הגיע לדרגת סק. הוא אהב מאד את ח"י הצבא ובמיוחד את הטנקים ואת חיל השריון ועל כן הייתה התקדמתו בסולם הדרגות והתקידים מהירה. הוא היה חייל וקצין מסור וצמחי, דאג לפיקודי והוא לער רב למפקדי. שידוע כי אפשר לסתור עלי בכל. הוא עבר קורסים והשתלמיות רבות בחיל השריון זכה בציונים גבויים. נערך ב打仗 מקצוע. במשמעות ובמנגנון בפחץ מלחמת ים היפני היה סגן מפקד פלמ"ט טנקים. ביום השני למלחמה נפצע מפקד הפלגה ומאריך קיבל את הפיקוד עליה וווכבל אותה בקרבות עד יום נפילתו. ביום יג בתשרי תשל"ד (10.10.1973) נהיל קרבות נד סחות הסורים. שעבה את היקו היירוק' והסתערו על ממת הנבל. הוא וחבריו לחמו לחימה קשה. עיקשת ועקבוה מדם. מאיר עמד בראש הפלגה והוביל אותה באמץ ובנישות מוחתעת להסתערות בצדן רמת הרטף. עד שנפצע וננהג בכרכ'ב. הוא הועז למתוחת-שלמים בית-העלמי בקרית-שלום לשאל השair אחריו הוורים ואח. לאחר נפל הועלה לדרגת סqn.

כמכתב תנחומים למשפחה השכלה כתוב שר הכתHon משה דיין. כי מאיר מוחש קצין אחריא. מסoor. יעל ואחוד.

(זה הוא חלק ממפעל ההנצחה הממלכתי 'זיכרון', שונר ע"י משרד הביטחון)

סמל

רומי, יהודה

יהודא, בן רחל ופרנספר, נולד ביום כ"ה בחשוון תשי"ג (25.10.1952) בקובלנקה שבסוריה. משפחתו עלתה ארץה בהיותו בן ארבע שנים והתיישבה בשדרות. הוא סיים את לימודי היסודיים בשדרות ואחר מכן סיים שלוש שנים לימודי מגמה של מסגרות ביבת-הספר "עץ-החיים" בשדרות. אחר-כך השלים את לימודי תורה כדי שבואה. בבית-הספר הייסודי היה ידוע כנער עלי' ושובב, אך ביבת-הספר העל-יסודי היה תלמיד טוב ומוכשר. במיוחד במקצועו, והשתלב היטב במסגרת בית-הספר. יהודה היה חובב ספורט והשתתף בתחרויות ובמפעשים ספורטיבים שונים. כן היה חבר בארגון הנער בשדרות והשתתף בקביעות בשיעורי גדרני. בשיעורי אוזחות והיפנוזה, הוא אהב להמציא ולכנות דברים שונים. ביחסו שם הזולת התגלגה בעל רצון ונכונות לעזרה לכל תבשך. וכך היה אהוב על חבריו. יהודה היה נער מסודר והקפיד תמיד על הניקיון. בשנת 1970 יצא עם משלחת נער גוזלה למסע בברפת ובromoיה והשתתף שם במשחקי כדורגל ובמשחק הכהורות. משחק הכהורות היה חדש ולא מוכר לו. ואך-על-פי-כן ניצח בתחרות את מתחריו. הוא היה בן מסור למשפחתו ותמיד השתדל לעזרה בבית כל שיכל. גם בחופשיותו היה נהוג לעמוד בניתן הבית ולטפחה.

יהודא גויס לצה"ל בתחילת נובמבר 1970 והוצב לחיל הרdeer. לאחר שעבר קורס מפקדי טנקים והשתלמותו, היה לוחמן בטנק (ואר זכה בתשודה כתוחן-צלף) ונסלך לחטיבת שרין. הוא היה חייל טוב, נאמן ומסור לתפקידו. תמיד השתדל למלא את המוטול עלי' בצהורה הטובה ביותר. לשבעות רצון מפקדיים בבעמצע גיטין ביחסו ההגון והחברותיות שלו. וכן היה אהוב על הכל. הוא עלה בסולם הדרגות, וסמן לתוכם תקופת שירותו הסדרי שוחח עם אביו באחת מוחפשויות. בוגר לתקופת לימודי אחרי הצבא, שכן רצה למד את המקצוע האהוב עליו - שרטוט. אבל בטרם השחרור פרצה מלחמת ים-הכיפורים. וחידית נשלהה להילחם בסורים בחזית הגפטון. ביום י"ג בתשרי תשל"ג (9.10.1973) נפצע יהודה וננהרג במהלך הקרבנות ברמת הגולן. הוא הובא למנוחת-שלמים בבית-העלמין בשדרות השאיר אחורי הרים, שלשה אחים ושתי אחיות. לאחר נפילתו הונקעה לו דרגת סמל-הראשון.

משפחותו תרמה ספר תורה להנצחתו: כן נער טורניר כדורגל לזכרו ביום האחד במאי 1975.

(דר' זה הוא חלק ממפעל הנצחה הממלכתי 'זיכרון', שנערך ע"י משרד הביטחון)

סמל ראשון דוד, אפרים

אפרים. בן אשתר ואברהם. נולד ביום ט' בכסלו תש"ד (16.11.1953) במושב מנחמיה. ילדותו עברה עליי במשק של הוריו. שם גדל בצלים של עצי הפירות ומיגל רור למד לטפל במשק ההר. נער עירוני, מלא תבונה ומוח. תלמיד טוב וספרואטי מעולה. שתפס מקום של כבוד בנבחרת הגדוד של המשוב והה שחין מעולה. את לימודי היישודיים סיים אפרים בבית-הספר הממלכתי של המשוב. בכלל התעשייתו הרבה במושב צבאים ובקייםו בספרואטי. לא היסס בבחירה השלב הבא של לימודיו והוא הגיע את מעמדו בסמינר צבאי. אחד היסס בבחירה השלב הבא של לימודיו "הצליחה". מבן מאות מוגדים היה אפרים לפניהם הצבאית שלו רגנסיה וחברת "הצליחה". את שנות לימודיו התיכוניים עשה אחד מהנערות שצוו ועמדו ב מבחני הכנסה הקשים. תואר קומה. בדור עין ושער, אהוב על חבריו ומוסר למשוכחתן. אפרים היה בין שבעשרה שהקיל רשות נהגה בטולקתו ובימים שונים לצהיל. קיבל רשות נהגה במכוון. במסגרת הפנימיה עבר קורס צניחה.

אפרים גויס לצהיל בתחילת פברואר 1972. הוא הקדים להתנדב לצה"ל כי רצה לשרת יחיד עם בני מחוזו. עד כנפי צנחו אז הוא הראשון לבש מדים. הזבב אפרים לחיל השירות. השלים קורס למקצועות-שרון ביצוע בגבורה ביזור וקורס מדריכי שרון. ונשאר במס' מסדרה. הוא עלה מהר בסולם הדרגות וכמדריך היה מן המשלים בכיס. גם בתקופת שירותו נוגה מהר הכיתה בחופשיות ולעזר להורים בעבות המשך. את יעדו בצעדי זהה אפרים חקלאי, במשק של אביו. כשרצחה מלחתת יום ליקפויים נשלח אפרים לרמת הנבל והשתחרר בקרבות הבלימה נגד הסורים כנהג טנק. בקרוב שהתחולל ביום יג בתשרי תש"ד (9.10.1973) ופגע הטנק שלו והוא נהרג. הוא הוגה למנוחת-שלמים בבית-העלמין במנכיה, השאיר אחריו הורים ושלשה אחים. לאחר נפל העלה לדרגת סמל ראשון.

במכתבו למשפחה השכלה כתוב שר הביטחון: "הרשו נא לי להשתחרר בכל לב באבלם. בהליך מכמם אפרים ז"ל, סמל אפרים ז"ל נתן את חייו למשען מולדת. הוא נפל בחזית הצפון במלחמות יום היכרים. אפרים ז"ל שירת בחיל השירות. הוא היה חיל טוב וחבר טමן. אפרים היה אהוב על הכל. זכה של סמל אפרים דוד זיל הימן קודש ונזכרנו בכלנו באותו. יהא זכרו."

(דף זה הוא חלק ממפעול ההנצחה הממלכתי "זוכרים", שנערך ע"י משרד הביטחון)

רב סמל שורהץ, ישראל

"ישראל (אישו)", בן חנה ואהרן הכהן, מנכ"ל השואה, נולד ביום חמ"ח תש"ג (1952.9.27) ברכובות. הוא למד בבית-הספר הייסודי 'ברחות' וסיים את חוק לימודיו העל-יסודיים במגמה ריאלית-ביולוגית בבית-הספר התיכון המאוחד על-שם עמוס דה שליט ברחות. ובכך תשל' עם בצלחה בבחינות הבגרות. הוא היה ילד שקט ונוחב אל הכלים ובשותות חייו הרחשות היה חוללי. "כל המחלות האפשריות דברכו באישו". ספרה אחותו. בית-הספר היה תלמיד שקדן ואהוב על מורי ועל חבריו לספסל הלימודים מטבעו היה עירני ים סקרן, ונמשך במיעוד אל הטבען. אהבה גודלה ורחש לכעל-חים. וכשהנמיאה לו שעה פניה מירה להאל את הונם. או לטפל בחיה בית פ羞עה. בית-הספר התבסס לדמ' שקיודה יתרה. מתח רצון לעוזה להצליח ועשהليلות כימיים בקריאת ספרים ומאמרים. יחר עט את לא פרש מחברת בני-גיאו ולדברי אחותו "מאז היותו בכיתה א' היה פעיל בחברת הילדיים. בלעדיו לא יצאו לבנות ולא החלטו על פעולה כלשהיא. אישו אהב לשוע לדיד בצהרה והוא בעל חזק מפוחת. צנע היה, לא הרבה דבר על עצמו. אך ידע מהفعשה הגנו בזכר המכון". כבשורי היה חבר בתנועת "הנושר הנעדר והלמוד". תמיד היה בידו מסור להוריו וכבר בילדותו סייע להם בעבודות הבית השונות ושמור בקפידה על מצוות כיבוד אב ואם. כשבוגר נהג להשיא להם עצות טבות וודאג להם באהבה ובגה. בשנת 1969 נולד בנו לאחותו. שנקרא עמי. ואישו היה לדוד. לא היה מאושר מפנוי. ספרו בני משפחתו, שנות אהוקות התבונן בתינוק ושיחק עמו. נשנelda פיעת. אחותו של עמי, טען אישו, שהוא דיפתון. "אישו אהב את הילדים עד שגען. ועשה כל מאמץ כדי לראותם. לו לשעה קלה". כשהגיע מועד יוסם היה ישראל עלם גובה-קומה ויפה-תואר. אחראי ונדי נפש.

ישראל גויס לצה"ל בראשית נובמבר 1970 והוצב לחיל השריון. בבי' משפטוח הפסיק בשרות בתקופת עורפי כדי לירחק מן הבית. ואחותו נסעה לשכנע אותו בהציגה. שעלי' למנע דאגה מהו. אבל אישו היה נחוש בחרolutתו לשרת ביזהה לחתמת. הוא טען. שיעשה כל מה שיוטל עליו כייטב יכולון. ואמר שעיל כל אחד מבניה של מדינת ישראל מלא את החובה הצבאית ללא החמקון. הוא השתלם בקורס למקצועות הטנק ובקורסים מקצועיים אחרים ואיר שמש מסדר בבית-הספר לשוריין. בין רעני' גונע כחיל מסור ואיש שריו. מעלה. בח' הימים-יים עברו נגלו חסימות הטובות. ובגלל חיש הצדק שלו התקומם לא אחת נד מעשה עול שראה בין חילים ובין מפקדים. חברי הערכו את עדימות נפשו וצינו אותו כבר-סמכתא בענייני תחינות ותחמושת. הוא הקפיד לכתוב הבהיטה. וכשהגע לבית הוריו לחופשה קצרה. ידע שעתו של אשור בחיק היירקן לו לא הרבה לסרף על קשי. כשפיצה מלחת ים-היכרים נשלח לישראל לחיזית ברמת הגל. שם לחם כטען-קשר ביחידת טנקים. שזכה כלום את התקפות הסורים בזירה. ביום י"ג בתשרי תש"ד (9.10.1973) נפל בקרב עקב מוד' באזר חרמוןית. והובא למנוחת-עולםם בבית-העלמין ברכובות. חבריו לקרב טיפה. שגד בשעה שנברה אש הסורים לא נפל ברכובות. הוא עודד את הלחמים וכחצתת השעה לפני מותו עוד הספיק להליץ את הקמ"ץ מטנק פטען. ביד אמונה טיפול בו. חסם את שטף הדם מעורקיו ואמר: "זהו בסדר". הוא השאיר אחריו הורים ואחות. לאחר נפל הועלה לדרגת רב-סמל.

(דף זה הוא חלק ממפעול הנצחה הממלכתי 'יזורי', שנערך ע"י משרד החינוך)

סגן משנה

יורי (מישלבורסקי), מאיר

מאיר בן צביה ופנומס. נולד ביום יג בתשרי תשט"ו (7.10.1954) כפולין ועלה ארץ עם משפחתו בשנת 1957. הוא למד בבית-הספר הממלכתי על-שם דוד רמז בכפר-ברק ואחריו - סיים את לימודי כפנימית הצבאית שליד גמנסיה "הרצליה" בתל-אביב. מאיר היה תלמיד נבון ושקד, אהוב על מורי ועל חביריו. הוא היה בחור עלייז, תוטס, מלא שמחות-ח"ם ואהוב-ח"ם. שההברך בחוש הפuro מצין. טוב-לב היה. נעם הליכת וחביב על הכל והוא היה פעיל בהבראה של והצעתי בקשר למוניות ובנעשית רבה. לפיקר זכה להעתק חבריו וככש את לב כל מזועני.

מאיר גיס לצה"ל בראשית נובמבר 1972 והוצב לחיל-השרון. לאחר סיום הטירונות וקורס הצניחה, שעשה במסגרת הפנימית הצבאית החלם הרבה קומות מקצועות טנק "סנטוריון" והתמנה לטען-קשר בתנק "סנטוריון". אחריו - כן השתלים בקורס ט"ק קים והתמנה למפקד טנק "סנטוריון". הוא החל להשתלים בקורס קצינים. כשלSPA צה"ל מלוחמת ים-הכיפורים. הוא נשלח לרמת-הגולן והשתתף בקרבות הבלימה הקשים נגד הסורים. ביום יג בתשרי תשל"ד (9.10.1973). נפצע מאיר בקרב היתקלות במארב בצתמת בקעטה ונרגב. הוא הובא למנוחת-עלמים בבית-העלמי בקרית-שאלול השאיר אחריו אב. אם. שני אחים ואחות תאומה. לאחר נפלו הועלה לדורתן סגן-משנה.

(דרי זה הוא חלק ממפעל הנצחה הממלכתי "זיכור", שנערך ע"י משרד הביטחון)

סמל

שchter, גרשון

גרשון בן מרים ויעקב. נולד ביום כ"ט בניסן תשי"ד (2.5.1954) בברמינה. עלה לארץ עם הוריו בשנת 1960 ולמד בבית-הספר הייסודי על-שם יוסף טרומפלדור ובבית-הספר התיכון העיוני בנהירה. גרשון עלה מרומניה עם כל בני משפחתו בהיותו בן שש והחל את חייו בארץ במושב אכיבים שלגביל לבנון. עד לפני שלשל הטבח בשפה העברית כבר פיצר בקשרנותו והיה התלמיד המשללה בכיתה. לאחר שהמשפחה עברה לנאהריה, סיים גרשון את הלימודים בבית-הספר הייסודי ובבית-הספר התיכון, והצטיין בעיקר במקצועות הריאליים. בהם הוא ציינו משללים. גרשון היה נער חברות, מתחנני בסופוט ומקובל מאוד על חבריו ועל דידרי. מטבחו הנה בעל חוש הומור. שמח ועליז ותמיד עמד במרקם הפעולות החברתיות. בפסטיבונים וכטווילים שערך עם חברים ברחבי הארץ. הוא היה קשור מאוד להוריו ולמשפחהו, נהג כבוד והערכה באביו ובאמו והביטה היה לבני מקור של כאוהה ושל אהווה משפחתיות. ביתו תמיד אדוחת אמש, כבוד האדם והערכה למלאכת כבויים. גנסה להעבודה שהוריו עמלים קשה לפירנסת הבית, וכך ניצל כל שענה של פפיו וכל חוכחה כדי לעבד בכל מיני מלאכות ולסייע להורים במשאיות נמל הפרנסה.

גרשון נישא לצה"ל בתחרית אוגוסט 1972 והזוכך לחיל השריון. לאחר הטירונות השתלם בקורס לאפקציונת הטנק ובקורס תותחני טנק "נטוריון" ושירות ביחידות קרביות שונות. בזאת הציגו חיל וכias' צוות טנק העבר בחתימת הקרבנות עם חמוץ. גרשון היה מדריך לתותחנות, למורות שהneediy להישאר בחזקה הקרבנית עם חמוץ. גרשון היה מדריך מצין ומשמש דוגמא להנכיה. "גרשון היה מהמשלים שכובדריכים וחיל"ים ששרתו תחת פיקוד" כבב עלי אחד מפקדיי בית-הספר לשורי. בצעא' קנה גרשון חברים רבים. שהערכו על יושה. על כמהו ועל סדרות לחברי. במשך כל תקופה שירותו הממש לשומר על קשר אמיץ עם הבית ועם חברי מפקחות והלמודים. במלחמות ים היכירום לחם גרשון בוגרונה עלייתו כשרוני בצלות טנקים שההוט עלייה לכלום את טורו השורי של הסורים. שפרץ את קו ההגנה של צה"ל צפונית לקוניטרה ברמת-הגול. ביום יג בתשרי תש"ד (9.10.1973) נפגע ונרגב במהלך קרבות שיין נגד הסורים במרדות המורחים של הר חרמון. הוא הוכה למותת-עלמים בבית-העלם בנהירה. השאיר אחריו הורים ואחותות לאחר נפילת הוללה לדרגת סמל.

(דף זה הוא חלק ממפעול הנצחה הממלכתי "זכרו", שנערך ע"י משרד הביטחון)

סמל ראשון הופנר, אמי

امي, בן הילדה ומשה דיל, נולד ביום כ"א בסיוון תשי"ד (22.6.1954) בקיבות נבע, שם נ煞 הילמדים הייסודים. בהיותו בכתה ה' עזב חיו את הקבוצה, עבר לקרית טבנין, שם סיים את הלימודים הייסודים והתיכוניים. בתי-הספר המקומים. את הלימודים לבחינות הבגרות סיים ביבי-ספר אקסטרני וביקן לימודי המגמה היריאת-כיגלאת אמר, כי הקונים במשפחה, שאחחות הבוגרת שמשה לו לעתים כאם, היה בילדותו צמן. קון וולש, ענק מחללה קשה, שהטאוש ממנה רכן בהיותן בן שנה. אלום למרות שהיא ילד קטן. הצעין בדירותו, והתפתחות השורשית הייתה טוביה בותר. בשנה האחרונה ללימודים הייסודיים החל אמר לקרא ספרים תחביבו הילך נגדל והוא מופיע בדוחות של ספרים בכל התחומיים: ספרות עברית מקראית, ספרות שליטית קלאסית וספרות לעניין המערב עם זורוי מקבוצת גבע לkitut טבענו ריה. בחילה, קשה עלי ביתו. הוא האריך אחוי חבריהם נפנדים ואחים וחיוות לדורות עשרית. אולם עד מהרה התפקידים נקבעו מבוריו החדש. נקלט בבית-הספר וכicular ווחטלב בחינוך החברתיים. מתוך חשיבה בוגרת יותר הגיע אמר למסקנה שלמן התפתחות האישית ודעת חשבונות רבה היה שבסבב של יתר פרטיות יותר חופש. אפילו מודפה. לפיכך השלים עם חיו החדשון בסכמת התשונה כל-כך מהסוגות של חיים שעז את התמיד לשמרו על קשר עם המשק, וסע להעתם לבקר את יידיו שם. אך מתכוון הבלתיויה היה פועלתו הרובת האקדיש את עצמו לנכני ללחומם ריבס וסק בפסרטן. באפטן, בפעילות חברה ובהבוגנות ענפה בזבוב אוון. מדנה בתונה השתרעה בצלחת הכנרת ואהבת אותה בטבען. ליל' ברחובי הארץ ולוחו נפים חדשים. הוא הרא חבר בתנועת "הצופים" וברבות הימים החל אף להדריך חניכים צעירים על התנועה. הוא המסר לתרעגה ולהדרוכה בלב ובנפש והשיקע פאמץ ריבס בשיפור כל מה שנראה לו טוען שיפוט. שעות ארוכות בילה עם חבריו ועם חבריו לקובוץ, ויסיה להליחן על כל דבר שאהמן בו ובזקנות. למורת שיטת רישיש מסענין, לעש הצופים הוה מוקן להזעקה עם כל אדם. ואפילו ראש המשגשגה בקרית טבנין, עישוקו בתנועת "הצופים" רוחק אותו מזמן-מה מלבדים. ומשגיע לכתיה "א. פלאץ להפסית את פעילות חברה ולהתרכז בזיה קיידה בלילה. אולם ככל שהתרעם בלילה מילדיים ובקשרו בהם. נברה גם שכוחות נעל דרכם. שיטות ומטרות בהזרה, והוא לא נמנע מלילה ויכוחים רבים על מורי. הוא עט טען שכיב-הספר הגעינו שם לעצמו טטרת אהות בלבד - להcin את התלמידים בחייבת הבוגרות והוא העשה זאת תוך התעלמות מהתלמידים ורהור ואיה לא נכמה של צרכי. קשיי ותחלבויותיו. יעד עט מוטסיפים המורים ללימודים מעסמה הרבה. אשינה דוחשה בלב מסגרות זו. ואין אלא מקשה על לימודים. כבש שנת הלימודים רק אמר לשיעורי-געוד, שסייעו לחשלב הטב בஸגרות זו. ואין אלא מורה שעור צ. מתר ויק, השער בורא אית ישורי וטן שתלמידי כמו אמר טרם לד אצלו. הוא זוכת בעיר כלמייד בעל עניין, זיכרין. מעוף ומקרוית לאחר סיום הלימודים בכתה י"א החליט אמר לעזוב את בית-הספר ולמזור בכתובות עצמא. בתקופת החופש הנגד של בית-הספר שב' ולמד שיעור בוקר ומקודמתו עד שעת לילה המוארת כדי להיות מוקן לבחינות הבוגרת בחו"ש אוקטובר. הוא העזיל ונד בבחינות בהצלחה. כשהירה בכ"ה-עשרה נפטר אביו בפתאומיות. ומאז פסה אמר לדמותו לאביו בכל דבר. מלהות שבלילו רוחה ליל' קון וריה. גדל בresher השנים והפתח לנער בעל כתפיים רחבות וקומה תפורה. שהגיע חדש מא', בעוד חבריו למחזר שוקדים על למודיהם. החליט להתגייס לצה"ל. הוא ברה במחזר גיסוז. למורת שיעיזו לו המסתן - ונעד על דעתן. שלא להמתן למועד גיסוס של יתר חברי.

امي ניס לכ"ל במחצית Mai 1972 והוצב לחיל השירות. הוא סיים את הסטינוגרפיה כחנוך מצטיין, ושירת זמן מה כנגן טנק וטען-קשר בצוות טנק. לאחר שהשתלם בקורס תותחני טנקים. שירות צוון-מה במקצועו כרמלה. בתקופת חופשת הרשותה החרר פנס בקהל: "הרבה זה יפה. אך אם תפוחץ מלחמה, אני איפוא שפ". מחהנה זו לא מענה אוthon-ך מלתנדז בקרת חלק בברחות במטה. כשפוצעה מלחתת ים הפלורום. לאחר ששירת במטה הנגד של קורס טנקים ולאחר סיום הקורס הובב אמר כמ"ט נק"ם. בתקופת שירותו בעקב אל יונק אמר תא קשוין עם חבריו ליל' מורה. להשתובע נעם ולספר היו תל' חברים וברחות ריבס והוא קים אמר קשור הזק. בחופשנות אהב אמר לשוחק עם ילדיו של איזוותן. להשתובע נעם ולספר להם סיפורים. במלחמות ים-יכפורים השתתף אמר בקרבות הבלתי ננד הוסרים במת' המל. בתקופת קרבותו נפגע הסנק של יצא מכילישישו. והוא התנדז (כפי שהתנדז בראש שילד 9.10.1973). נפצע הסנק ואמר מורה לחצוץ ליצוע טנק אחר. בהפקר נגע במליך הקרבות ביום יג' בשער שילד. השאר ארויו אמר, אהות ואלה. לאחר מופל הולעה לזרגת סמל-ראשון. בבית-העלמין בקרית-טבנין. השאר ארויו אמר, אהות ואלה. לאחר מופל הולעה לזרגת סמל-ראשון.

(דף זה הוא חלק מഫעל ההנצחה הממלכתי י'זורי, שנערך ע"י משרד הביטחון)

טורה

דוד רפאל, דוד

דוד, בן אסתר וויסך, נולד ביום י"ד בכסלו תשטי"ו (9.12.1954) בחדרה. הוא למד בבית-הספר הייסודי "תלמי" ובבית-הספר הייסודי על-שם משה שרת בקריה אום, ואחר-כך המשיך בלימודיו בבית-הספר "עליל" בחל-אכוב. במנגמה לחקלאות מודרנית, דוד למד ונבד. מוריו אהבוו וממוניהם עלו שיבחוו על חרצותו ועל התמדתו, על אחריותו, על דיקינותו ועל שקיידתו. הוא נמנה עם חניכי תנועת "הנער העובד והלומד". הקים את פועוזון "זוטה" בקרית אונו. היה חבר פעיל והשתקע בו את כל מרץיו. דוד היה חברתי וקל להתיידד, אהוב חברה, נוח לבירות וקשה לטעס, לא הילך רצוף והיה אש סוד נאמן. היה בו אורך רוח וסכלנות, דע להטות איזון קשובה לכל אדם ואהב לעזרו ולולת. אפילו היה כורח לדבר בא-נחות. הוא היה טוב-לב, אדיב וממסס. עדין נפש ונעימים הליכות. חבירו אהבוו על שרתו היה טובה עליו תמיד, על חוש ההומר שלו, על שאחek להתלazzi וחתבבד. על שרה גלי-לב, שיר-דרך ובגען מצפון. נאה דורש וואה מקיים. כן היה והגן, עני וצבען, רחוק פון השחצנות וסולן מההתנשאות. הוא אהב את הפשטות, לא היה בררן והוא שמח בחלוקת. הוא היה בן נאמן ומוסור להורי ווחש להם כבוד רב, לפניו שגייס לשירות צבאי עבר קורס נהגנות.

דוד גויס לצה"ל במחצית Mai 1973 והוצב לחיל השריון. לאחר הטירונות עבר הכשרה נוספת ונשלח לחידת שירותו. הוא היה חייל טוב, אחריא, ממושמע ומוסר לתפקידו. אהוב על מפקדיו ושימש דוגמה לחבריו במזג הטוב, בסבלנותו ובציניותו. הוא השתדל שלא להציג את הורי ובמכתביהם שהקיף לכתוב הביבה הרגעים ככל יכול. בספרה מלחת יומי-היכיפורים נשלה יודית לחיזות במרת הגן. או ליום י"א בתשרי תשל"ד (3.10.1973). נפל דוד בקרוב ליד החרכומית. הוא הובא למנוחה-שלמים בבית-העלמין בקרית-שלום, השאיר אחריו הורים, אח ואחות, ולאחר נפל הועלה לדרגת רב-טורה.

(דר' זה הוא חלק ממפעול ההנצחה הממלכתי 'זכור', שנערך ע"י משרד הביטחון)

אנדרטת גדוד 71 'רשף', לזכר חללי גדוד 71 של חטיבת 188 במערכות השונות, ממוקמת ברמת הגולן בצומת 'בשן' במפגש כביש 98 עם כביש 87. האנדרטה הוקמה ב-1974 על ידי לוחמי גדוד השריון 71 ונחנכה באותה שנה.

רשימת לוחמים גזרן 71 - הקמה / קרב הבלתי

לוחמים שהגיעו מבניין 1

סדר	שם מלא	תפקיד	כתובת	כתובת	טלפון	טלפון	הערות
1	אבי גוון	סמל	גנוב	ת.א. נטף 308	09 7961493	054-5208002	העירא
2	ברוך אבנוב	סמל	גנוב	ביביטנסקי 9 גדרה	08 8592216	050-5392294	Av_goren@tadiran-batt.com
3	אודי אשווין	סמל	גנוב	גית חן	03 9699722	052-8677861	lipa_avinadav@walla.com
4	מנוח דן	סמל	גנוב	קיטניה		050-6246700	udiaaa@gmail.com
5	דנינו דגן	סמל	גנוב	עלויו	186	052-2952596	Nimrodron2@gmail.com
6	שמית תדרור (מושבך)	סמל	גנוב	המלחמות 41 ראלטלייז	09 7961087	053-7424464	doronsec@netvision.net.il
7	בני בילוי	סמל	גנוב	כפר חסידיים	049846072	052-8264988	Shami10@walla.co.il
8	בעז זיירין	סמל	גנוב	גוטמיים, 4, מגישים	050-5399171	039322583	bennyb@kanaf.co.il
9	ויסי פינק	סמל	גנוב	מכבים	089465146	052-2465341	svkim@zahav.net.il
10	אלעד ליה	סמל	גנוב	גלאן 9 ריג	0777011044	052-3255591	yossisaraster@gmail.com
11	שופי גלבוע	סמל	גנוב	רהי/ גתולות צחוק תא 14	03-5325670	050-6455110	elazar.lova@gmail.com
12	וומי גולען	סמל	גנוב	ביתן אהרון	052-8319558	09 9556151 ex 112	shuki@sgftrade.co.il
13	שלמה אל	סמל	גנוב	רמג'יש היסטמן	050-5364305	049836288	roni@golmat.co.il
14	נתלייאר	סמל	גנוב	פלילי יהודאי, ג. רחובות	054-9143544		Shlomo_gal@outlook.com
15	עדי פישמן	סמל	גנוב	תיג'רה כפ"ס	054-2259800		yri@zahav.net.il
16	יהודה ימנות (ימנות)	סמל	גנוב	שורה בטהונטו ר' ימנות	052-2613361	03-9117665ext 2 + 65-9889-3361-0	amifishman@gmail.com
17	אלון פרידמן	סמל	גנוב	יעריה 75 מכבינים רעות	052-3366104	089261340	yehuda@varmut.com
18	ליאור בהן - רן	סמל	גנוב	וילה 4 גבעת עינם	050-7429815	037315471	alon@aof.co.il
19	יסי ברמן	סמל	גנוב	קיבוץ מזור עינוי	052-3680130	089725182	lior.cohenraz@gmail.com
20	עמוס גולן	סמל	גנוב	ארה"ב			yossib@cheneone.co.il
21	יהודה שטריר	סמל	גנוב				agolan@american.edu
22	אלן גנגו (מרקך)	סמל	גנוב				yehudashafir@gmail.com
23	לעוז גדרון	סמל	גנוב				nuritmanor11@walla.com
24	גמי שטריר	סמל	גנוב				Raanan.gidron@gmail.com
25	עופר לוטקר	סמל	גנוב				Ramspira.architect@gmail.com
26	סמאליק אגמון	סמל	גנוב				oferi@bdo.co.il
	הו"ה השרווי						shmagm@zahav.net.il

רשות להומינס גדו 6 - הקמה / קרבן הבילימה 09.10.73-05.10.73

لוחמים שהגיעו ממתוך צאים - בעלי"ש						
שם מלא	תפקיד	כתובת	טלפון	מלאמו	כתובת	שם ואותם
נוח גנטופו (מעיין)	מ"מ	ישעיוו 18 בוגטול צומת רופיה (אותה)	04-82339124	נמא בטהינה	ישעיוו 18 בוגטול צומת רופיה (אותה)	קשייך אוון אאותן פלי
שי קנטוטו	מ"ט	אלון 9 ברמי ייסוף	08-9286187	האג טנק סמג"א	אלון 9 ברמי ייסוף	האג טנק סמג"א
עדר גולדמן	מ"מ	ילקיטיון 2 מוג'ל העמק	04-6552653	עללה עלי זולחים הורה עז-בצעות טכניות הוואר בווסט	ילקיטיון 2 מוג'ל העמק	עללה עלי זולחים הורה עז-בצעות טכניות הוואר בווסט
יעלקב סדרה	מ"ט	חיה חלוץ 12 רמתה הרשו	050-5220506	אמפי שעבט	חיה חלוץ 12 רמתה הרשו	עמיר שולק מה"ז
בנאי בודנשטיין	מ"מ	דום אטיקה	050-5220506	אמפי שעבט	דום אטיקה	חבר של בדקאי
אביirs בודקאי	מ"מ	אלון 1 נגבב יairo	054-4656250	טען	אלון 1 נגבב יairo	גמליקן תותחן, איי מג'ור אוש צוות
יצחק קסלטי	מ"ט	רוה נחלים 74/4 מעלה אוםומים	02-5354659	שאלה מישאה	רוה נחלים 74/4 מעלה אוםומים	צוות של שבט
שאלה מישאה	מ"ט	זריך מארילק ק. 23/45 נגניה	09-7662687	יוסם גומטן	זריך מארילק ק. 23/45 נגניה	יודע זונגו הבה מטימי
יוסם גומטן	מ"ט	רוה יוסם הכתמיות 25 חולון	03-5568902	משה עוז (עדי)	רוה יוסם הכתמיות 25 חולון	זיבר הבה-יברי של תמשיח
משה עוז (עדי)	מ"ט	רוה מרשה 33 ע"ז 523050 ג	03-6776275	אלג'ר קרמאניא	רוה מרשה 33 ע"ז 523050 ג	הרבה טנורים
אלג'ר קרמאניא	מ"ט	רוה יירושלים 24/1 נוה היר	04-6501482	האג של שבטי	רוה יירושלים 24/1 נוה היר	האג של שבטי
האג של שבטי	מ"ט	ג'פה 78 מנה תקווה	058-5750200	אבי בורו	ג'פה 78 מנה תקווה	מ"כ,
אבי בורו	מ"ט	אבי כנளו	058-5750200	אבי בורו	אבי כנளו	avigad@bio-hi-chem.com
אבי בורו	מ"ט	אבי הדרי	04-8726174	אביו מילק 53 קריית הייז	אביו מילק 53 קריית הייז	ariehadarv@hotmail.com
אבי הדרי	מ"ט	תנתנו	26233	אברהם יעדי	ג'נו ג'ינו 6 רמת השווין (אצלן מושב מאיר)	חו של טנער, יאנז, זדים
אברהם יעדי	מ"ט	יוז דים	04-8446552	שיינט ציון 10 קריית אנתן	שיינט ציון 10 קריית אנתן	בצאות של גולדמן
יוז דים	מ"ט	מנחם גמלטן	053-7546618	מנצורי בקרואו	מנצורי בקרואו	האג מאנטלים
מנצומי גמלטן	מ"ט	נוה שטבנוי	054-8677782 (גראן)	הוה איש צוות, מתחזקן של ברקאי	הוה איש צוות, מתחזקן של ברקאי	הוה איש צוות, מתחזקן של ברקאי
נוה שטבנוי	מ"ט	נוה שטבנוי	052-6733084	משמר יהו - עמק שרווק 76661	משמר יהו - עמק שרווק 76661	האג טולון
נוה שטבנוי	מ"ט	רו' יטבתה 3/18 אשקלון	052-2620392	טען	רו' יטבתה 3/18 אשקלון	טען של גולן
טען	מ"ט	אברהם גאנט 95468 10 סט	02-6523407	הרי שטבנוי	הרי שטבנוי	במחלקה של גולן
הרי שטבנוי	מ"ט	טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	052-4860070	טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	היה מוריין גנטושו הוה בחרון
טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	מ"ט	טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	052-4860070	טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	טלמה גאנט 80 ד.ט.ת	היה מוריין גנטושו הוה בחרון

רשימת לוחמים וודן - הקמה / קרב הבלימה

לוחמים שהגעו מבית הספר לשינוי - ביסל"ע

ס"ר	שם מלא	מקורי	כתובת	טלפון	لוחמים שהגעו מבית הספר לשינוי - ביסל"ע
49	עמר אואר	מ"ג	ההרים 10 סביון	050-3467646	מנגד ואלי
50	ויס שטנוב	נווה	נווה	050-8806222	ami-naor@013.net.il
51	אתה תרויט	נווה	נווה	054-4846774	yosefshemtov@gmail.com
52	אליך גדר	נווה	נווה	02-5335782	ehud.litosh@gmail.com
53	יאיל שטיין	יוסטלים	יוסטלים	052-3112144	anikbender@gmail.com
54	וילא פריקה	טע	טע	052-2915948	syoel@v-m.co.il
55	זיד אראי	מסק	מסק	04-6429901	zotz_shl@mail.co.il
56	זונאל דילית	סמיישל רו	סמיישל רו	09-7847968	מיהו מעתנותם - למן עט גלעדי
57	אריה פרוימן	טען	טען	03-6054917	היה מתקף מהותנות - למן עט גלעדי
58	זרו רוזן	נווה	נווה	054-7432223	ddalot@bezeqint.net
59	רמי טוט	נווה	נווה	04-6367959	קייזן המשטח עיר חוף מוש"ה הדנבר-מותגנערויה
60	עמלט טפירו	22106 נהירה 731, ת"ר	מ"ג	050-8695011	הכצלל עם 3 טיסולות הוהומון - זראי
61	מעוני ליטטנבייז	נווה	נווה	052-5118887	מי'צ' במלואה שליל ולו 48 שלי'
62	טראילר מהו	נווה	נווה	052-3645055	השתהcup עם איגן בקרבת ההוראה, גונדרטעןות
63	אבי טפירו	נווה	נווה	050-6246765	היגי מזור מזות תורת השאות במטבחי הרחוב
64	יעקב זגלו	נווה	נווה	050-5579357	האגע מונטר מה בהצעות של ליטטנבייז בחנות
65	יעקב נבל	תונון	תונון	04-9848190	הקס אודן ובקל
66	אבי בורה	נווה	נווה	052-3370002	vhegas@walla.com
67	רו' קלונטן	נווה	נווה	3008 ג.ה	uri.bura@gmail.com
68	משה מללו	תונון	תונון	050-5366147	תני_k@gesher.org.il
69	הונכרי	צוות גונדרה	צוות גונדרה	052-5924400	pdm @walla.com
				054-4991737	היה על גונשל לעויסטיקה להגורה ותורת המפקודה

רשימת לוחמים גזר - הקמה / קרב הבלימה 71 - הקמה / קרב הבלימה גזר 05.10.73-09.10.73

لوתמיים ממפקזות הגזר (קשר, רפואה, שלישות, חס"א, חוליה טכנית, רפואה, שלישות, חס"א)-ביסלייש

סדר	שם מלא	תפקיד	כתובת	טלפון	טלפון	שם מלא	תפקיד	כתובת	טלפון
70	ניסים אלבובה	קצין קשר ווואר	שפטה 9 ת.ג. 4421 קיירה	04-6100111	38900	71	ביי ברץ	שמשתן ג'ל אגיב	050-3339333
71	אורן מושנרו	פנקס 66 תל אביב	קרון הרישוד 32 נהירה	054-4237755	03-6073777	72	גבאי אוד	אלחוטן	050-7887922
73	שלים שאול	מונות 2 ג' אשראות ציוונה	טבאני קשר	050-7834012	2523700	74	גבאי אוד	משלה לי 17 נס ציוונה	054-4363606
75	גבאי בירילו	מודריך קשר	פוג'ה 12 ינבה 81564	050-7929464	berlyzvi@gmail.com	76	אבי פלמבראום	טבאני קשר	אריה בן אליעזר ומוט נו
77	חנן ריבב	מודריך קשר	הרצל 18 רעננה 4335409	052-2453407	afmotorg@zahav.net.il	78	אליל קלדרון	הרצל 18 רעננה 4335409	rabbi1@netvision.net.il
79	מעתק אודורי	ט"ט	בית ללחם הגלילית 360070	050-6667222	ilan.calderon@b-zion.org.il	80	משה אייזוד	הטייסות ג' ג'א 18 אשקלון	rivkama@barzi.health.gov.il
81	אבי יבגינום צערוי	טכני קשר	הו"ו פירות 633 מכבים	052-9461295	mosheinzer@gmail.com	82	אבי היישובו	הו"ו וצמ"ה 31 גבעת שמואל	050-8505502
83	קלינייד אהרון	חימוטסנגי	תויא 4 נס עינה	052-6134161	077-7008299	84	עמגיאל נוכבי	רפואה	hirshmd@post.tau.ac.il
84	עמגיאל נוכבי	רפואה	ת.ה 3540 תל אביב	050-4836667	04-6541028	85	אייל בישן	קענטון 55 נס ציונה	kilenet5@gmail.com
85	אייל בישן	רפואה	טלפון 08-9402499	052-2518274	08-9402499	86	යායිර් පලී	טלפון 04-6731745	kohav52@gmail.com
87	යායිර් පලී	רפואה	טלפון 04-6731745	052-8741420	12949	88	מוף מפקודה	טלורת הארץ 9 ת"א	basman37@mgamma.co.il
89	מוף מפקודה	הגיעו מביסלייש	טלפון 050-7459953	03-6992314	mirozin@013net.net				